KÖNYVTÁRHASZNÁLATI ÉS INFORMÁCIÓKERESÉSI ISMERETEK FEJLESZTÉSE

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Schelb Zsuzsanna
Törjékiné Tóth Marianna
Virágné Barcza Zsuzsanna

Könyvtárhasználati és információkeresési ismeretek fejlesztése

Schelb Zsuzsanna
Törjékiné Tóth Marianna
Virágné Barcza Zsuzsanna

Könyvtárhasználati és információkeresési ismeretek fejlesztése

Pécsi Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

Pécs, 2021

EFOP-3.4.3-16-2016-00005
Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet egy 21. századi felsőoktatási modellben
Európai Unió – Európai Szociális Alap – Befektetés a jövőbe

Szerzők:
Schelb Zsuzsanna
Törjékiné Tóth Marianna
Virágné Barcza Zsuzsanna

ISBN (pdf) 978-963-429-694-2
DOI (pdf) 10.15170/EKTK-KIIF-2021

A kötet online elérhetőségei:

PEA (pdf): https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/24019
Digitália (pdf): https://cutt.ly/fnUA2Uf
Digitália (html): https://bit.ly/3oel8U5
MEK (pdf): http://mek.oszk.hu/22000/22057/

Szerkesztés és tipográfia: Ambrus Attila József
e-mail: ambrusa@lib.pte.hu

Olvasószerkesztő: Pató Diána

Pécsi Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont,
Pécs, 2021

CC-BY-NC-ND-4.0

Tartalomjegyzék

Célok, megszerezhető kompetenciák 7
Szükséges eszközök, források 7

1. modul A gyűjtemény bemutatása 7-8

2. modul Katalógushasználat bemutatása 9-12

3. modul Adatbázisok elérése az Egyetemi Könyvtár honlapján 13-15

4. modul Információkeresési ismeretek, keresési stratégiák 16-21
4.1. Kérdések 21
4.2. Felhasznált források jegyzéke 21

5. modul Multidiszciplináris adatbázisok 22-24
5.1. Jelentősebb multidiszciplináris adatbázisok a PTE hálózatából 22-23
5.2. Szabadon elérhető jelentősebb multidiszciplináris adatbázisok 23
5.3. Multidiszciplináris folyóirat-keresők 24

6. modul Műszaki tudományok információforrásai 25-54
6.1. Bevezetés – műszaki tudományok 25-26
6.2. Fontosabb intézmények, hazai egyetemek, könyvtárak 26-27
6.3. Válogatás a jelentősebb hazai online folyóiratokból 27-29
6.4. Kapcsolódó magyar adatbázisok bemutatása 29-37
6.5. Jelentősebb online szakterületi adatbázisok bemutatása 37-50
6.6. Linkajánló 50-52
6.7. Kérdések 53
6.8. Felhasznált források jegyzéke 54

7. modul Képzőművészeti információforrások 55-79
7.1. Bevezetés – művészettudományok 55
7.2. Fontosabb kapcsolódó hazai intézmények, egyetemek, könyvtárak 55-60
7.3. Válogatás a művészettudományok online elérhető szakirodalmából 60-61
7.4. Válogatás a hazai online elérhető képzőművészeti folyóiratokból 61-65
7.5. Jelentősebb online képzőművészeti adatbázisok bemutatása 65-77
7.6. Linkajánló 77-78

7.7. Felhasznált források jegyzéke 78
7.8. Kérdések 79

8. modul A néprajztudomány információforrásai 80-101
8.1. Bevezetés – néprajztudomány 80-81
8.2. Kapcsolódó hazai intézmények, szervezetek, egyetemek, könyvtárak 81-84
8.3. Válogatás a néprajztudomány területét átfogóan tartalmazó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból 84-87
8.4. Válogatás a tárgyi néprajz területéhez kapcsolódó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból 88
8.5. Válogatás a szellemi néprajz területéhez kapcsolódó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból 89-90
8.6. Válogatás a kapcsolódó nyomtatott és online folyóiratokból, periodikákból 90-94
8.7. Online adatbázisok 94-98
8.8. Linkajánló 99-100
8.9. Felhasznált források jegyzéke 100
8.10. Kérdések 101

9. modul Vallástudományi információforrások 102-132
9.1. A vallás és a vallástudomány fogalma, fontos jellemzők. ETO jelzet 102-103
9.1.1. A szakterület főbb jellemzői 103
9.2. Egyházak, vallások Magyarországon (válogatás) 103-104
9.3. A vallás szakirodalma 104-115
9.3.1. Válogatás a vallással kapcsolatos kézikönyvekből 104-105
9.3.2. Online is elérhető kézikönyvek 105
9.3.3. A szent iratok 106-111
9.3.4. Válogatás a vallással kapcsolatos online is elérhető folyóiratokból: 112-115
9.4. Vallástudományi adatbázisok 116-125
9.5. Intézmények, szakkönyvtárak 125-128
9.6. Vallástudományról általában: linkajánló 129-130
9.7. Kérdések 131
9.8. Felhasznált források jegyzéke 132

ISBN (pdf) 978-963-429-694-2 | DOI (pdf) 10.15170/EKTK-KIIF-2021 | URL: https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/24019

Célok, megszerezhető kompetenciák

A tananyag elsajátítása és a leckék elvégzése révén jártasság szerezhető a katalógushasználat, a keresési stratégiák és az adott tudományterületekhez kapcsolódó nyomtatott és elektronikus dokumentumok használatában, lehetővé válik az önálló, hatékony információkeresés képességének fejlesztése. Fejlődik a kritikus gondolkodás, a megbízható/releváns információk felismerésének képessége. Egyik fő cél a könyvtári tájékozódási képesség szintjének emelése, a szakterületek dokumentumainak, a tárgykörökhöz kapcsolódó adatbázisok ismeretének elmélyítése.

Szükséges eszközök, források

A lecke elsajátításához szükség van internetkapcsolatra, illetve aktív könyvtári tagságra, a PTE által előfizetett adatbázisok elérése miatt.

1. MODUL: A GYŰJTEMÉNY BEMUTATÁSA

A Dél-Dunántúli Regionális Tudásközpont és Könyvtár integrált gyűjteménye (a Csorba Győző Könyvtár és annak Körbirodalom gyermekkönyvtára, valamint az Egyetemi Könyvtár Központi Könyvtára és a Benedek Ferenc Jogtudományi és Közgazdaságtudományi Könyvtára) összesen körülbelül egymillió dokumentumot (könyvet, folyóiratot, CD-t, DVD-t stb.) foglal magába, ezenkívül több tucatnyi elektronikus adatbázishoz, rajtuk keresztül több millió cikkhez, könyvhöz ad hozzáférést. Az egymillió, a házban fizikailag jelen levő dokumentum mintegy 40%-a található a könyvtárban szabadpolcos rendszerben tematikusan elhelyezve, a többi az alsó szinten a tömörraktárban van. A szabadpolcon található könyveken a különböző szinteken más-más színű címkéken található a szakrendi jelzet. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás főosztályait követő raktározási rend szerint a következő felosztásban tartalmazza az emberi ismereteket:

0 Általános művek
1 Filozófia, pszichológia
2 Vallás
3 Társadalomtudományok
5 Természettudományok
6 Alkalmazott tudományok
7 Művészetek, sport
8 Nyelv és irodalom
9 Történelem, földrajz

A földszinten található – a könyvtári terület bejárata mellett – a beiratkozás és az automata könyvvisszavétel. A szolgáltatásintegráció többek között azt jelentette, hogy a Tudásközpont a tulajdonviszonyoktól függetlenül egységes nyilvános könyvtárként működik, amelynek gyűjteménye és szolgáltatásai mindenki számára hozzáférhetőek a beiratkozás után.

Az első emeleten találhatóak a magyar és külföldi szépirodalom művei, valamint az irodalomtudomány, nyelvészet, nyelvoktatás szakirodalma, összesen mintegy 104.000 kötet. Szintén itt kaptak helyet a napilapok, hetilapok és általános folyóiratok. Az első emeleten találhatóak a Csorba Győző Könyvtár által működtetett helytörténeti és nemzetiségi gyűjtemények. A keleti oldalon kapott helyet a Csorba Győző emlékszoba és az Egyetemi Könyvtár Vas István gyűjteménye.

A második emeleten a Tudományos Gyűjteményt találjuk. A kutatók, olvasók mintegy 120.000 könyv és számos szakfolyóirat közül válogathatnak az általános művek, informatika, filozófia, pszichológia, vallás, társadalomtudományok, természettudományok, alkalmazott tudományok, művészetek, sport és a történelem területén. A következő fejezetekben az itt található tudományterületek közül a vallással, a néprajztudománnyal, az alkalmazott tudományok területéről a műszaki tudományokkal és a művészetekkel kapcsolatos tájékozódást, információkeresést szeretnénk segíteni.

A harmadik emelet a jog, közigazgatás, közgazdaságtan, statisztika és vezetés-szervezés területe, mintegy 70.000 kötettel. E szinten számos különgyűjtemény kapott helyet: az Európai Dokumentációs Központ az EU-val kapcsolatos kutatásokat segíti, a Világbank gyűjtemény a nemzetközi gazdaság és pénzügyek terén ad eligazítást, a Georg Brunner hagyaték az alkotmányjog, kisebbségi jogok, kelet-európai politika és számos más témában kutató neves professzor magánkönyvtára, melyet végrendeletében hagyott a pécsi jogi karra, valamint a Terminológiai Dokumentációs Központ, mely szaknyelvi, fordítási kérdések kutatására ad lehetőséget.

A negyedik emeleten található gyermekkönyvtárban a 18-20.000 kötetnyi gyermekkönyv és a Zeneműtárban több, mint 65.000 zenei dokumentumot tartalmazó gazdag gyűjtemény: kotta, hangzóanyag és zenei szakirodalom kapott helyet.

2. MODUL: KATALÓGUSHASZNÁLAT BEMUTATÁSA

A Tudásközpont katalógusa közvetlenül elérhető az alábbi linken: https://corvina.tudaskozpont-pecs.hu/WebPac/CorvinaWeb•

Az Egyetemi Könyvtár weboldaláról (https://www.lib.pte.hu) közvetlenül is indítható keresés, a középső keresőmező használatával.

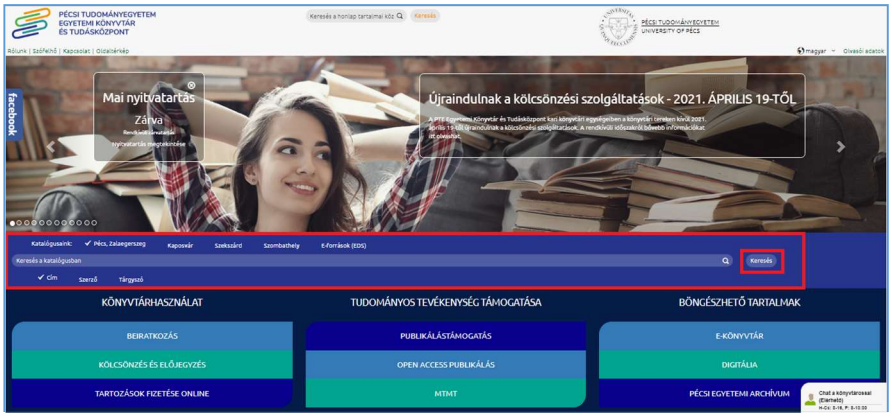

1. kép – Keresés a katalógusban a honlapon keresztül

A katalógusban választhatunk az egyszerű és az összetett keresés között. Az egyszerű keresés során kiválaszthatjuk, mely keresőmezőben szeretnénk keresni, majd a „Nagyít” ikonra kattintva indíthatjuk el a keresést.

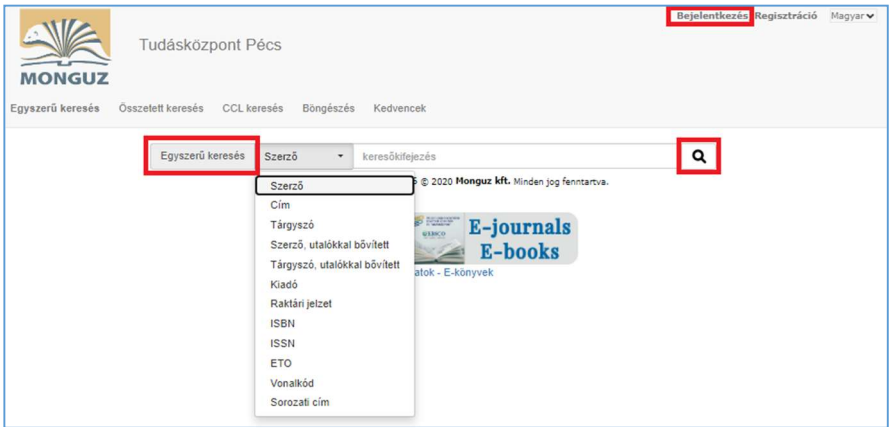

2. kép – A katalógus egyszerű keresőfelülete

• *A hosszabb vagy bonyolultabb internetes linkek szövegközi tördelésének megkönnyítése céljából a Bitly (https://bitly.com) linkrövidítőt alkalmaztuk. A szövegben előforduló összes internetes hivatkozás letöltési és ellenőrzési dátuma: 2021. május 15.*

A jobb felső sarokban található „Bejelentkezés” gombra kattintva lehet az olvasójegyszámunkkal és a hozzá tartozó jelszóval belépni. Itt láthatjuk az összes kölcsönzésünket, tudunk hosszabbítani, vagy online késedelmi díjat fizetni.

Ha összetetten szeretnénk keresni, akkor több beállítási lehetőségünk van. Az összetett keresés során kiválaszthatjuk, milyen nyelvű dokumentumot szeretnénk, megadhatjuk a típusát (könyv, folyóirat, cikk, elektronikus dokumentum stb.), és azt is, hogy mely könyvtári egység katalógusában szeretnénk keresni. Ha a lelőhelyet nem választjuk ki, akkor a teljes könyvtári hálózatban elérhető dokumentumokról kapunk találatokat. Megadhatjuk a keresett dokumentum kiadási évét, kiválaszthatjuk, mely keresőmezőben szeretnénk keresni (szerző, cím, tárgyszó stb.), megadhatjuk a keresőmezők közötti Boole-operátorokat. Ha csak a kölcsönözhető példányokra vagyunk kíváncsiak, ezt a bal alsó sarokban bejelölhetjük. A „Keresés” gombra kattintva indíthatjuk el a keresést.

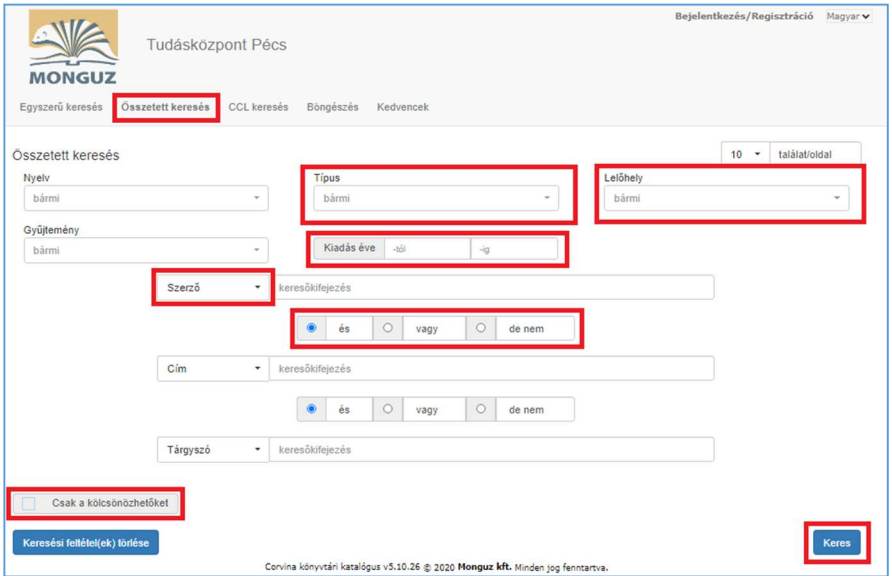

3. kép – A katalógus összetett keresőfelülete

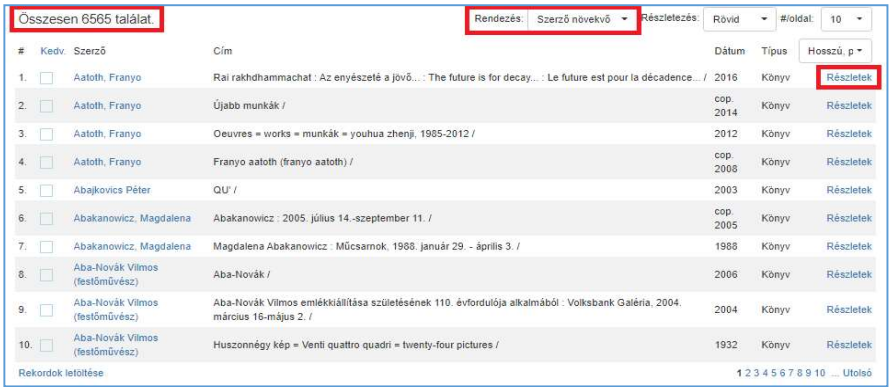

4. kép – Találati lista a katalógusban

A keresés lefutása után megjelenik a találati lista. Baloldalt láthatjuk hány találatot kaptunk összesen. A listát rendezhetjük szerző, cím, dátum, típus szerint. A „Részletek” gombra kattintva találjuk az adott dokumentum részletes adatit.

A kiválasztott dokumentum adatlapjának alján láthatjuk az elérhetőségeit: a lelőhelyet (melyik könyvtári egységben található), a jelzetet (ami alapján majd az adott könyvtárban megtaláljuk a dokumentumot), és a státuszt. Ha a státusz „Kölcsönözhető”, akkor a dokumentum a könyvtárban van. Ha a státusznál dátumot látunk „Lejár: ...”, akkor nem elérhető, jelenleg ki van kölcsönözve, csak előjegyzést tudunk rá kérni.

5. kép – A dokumentum részletes adatai a katalógusban

A Tudásközpont épületében minden szinten találhatóak olyan számítógépek, amelyeken kizárólag a katalógusban lehet keresni, valamint a raktári könyveket is fel lehet kérni a könyvtár bármely szintjére.

3. MODUL: ADATBÁZISOK ELÉRÉSE AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR HONLAPJÁN

Az Egyetemi Könyvtár által előfizettet adatbázisok, e-könyvcsomagok, és az elérésükhöz szükséges segédletek a https://www.lib.pte.hu web-oldalon találhatóak meg a „Böngészhető tartalmak”, „E-könyvtár” menüpontjára kattintva.

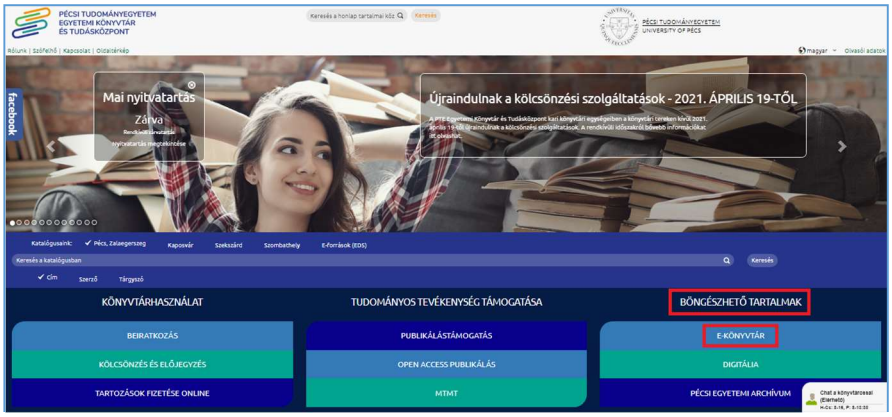

6. kép – Az E-könyvtár elérése a honlapon keresztül

Az „E-könyvtár” követlenül az alábbi linken érhető el: https://lib.pte.hu/hu/service/e-konyvtar-187

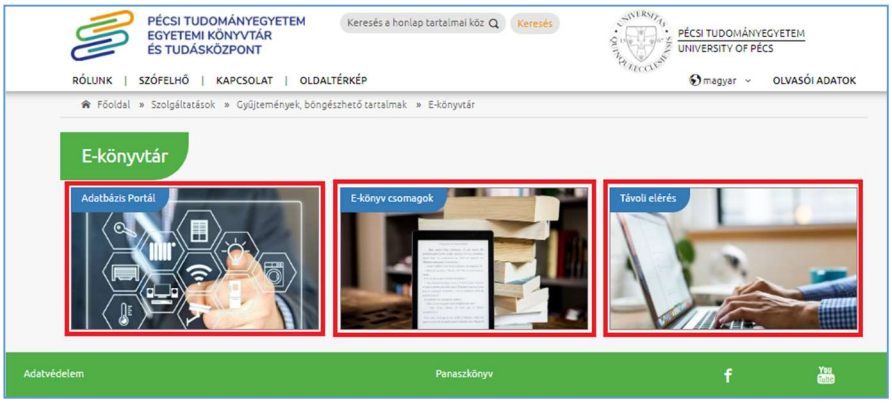

7. kép – Az E-könyvtár felülete

A távoli eléréssel kapcsolatos beállítási segítség a következő linken érhető el: https://lib.pte.hu/hu/service/tavoli_eleres-188

Az „Adatbázis Portálon” találhatóak az adatbázisok. Lehetőség van az „EDS és E-dokumentumok” közös keresőt is használni, a lap alján megjelenő listából azonban az egyes adatbázisokat is ki tudjuk

választani. EDS kereső használatához részletes segítség a következő cikkben található: https://bit.ly/3y7G4QW

A listát tudjuk szűrni: kereshetünk az adatbázis címére és szolgáltatójára, kiválaszthatjuk, hogy csak előfizetett, vagy csak a szabadon elérhető adatbázisok jelenjenek meg, kiválaszthatjuk, hogy fulltext vagy bibliográfiai tartalmakra vagyunk kíváncsiak és van lehetőség tudományterület szerinti szűkítésre is.

Az egyes adatbázisok a névre kattintva érhetőek el.

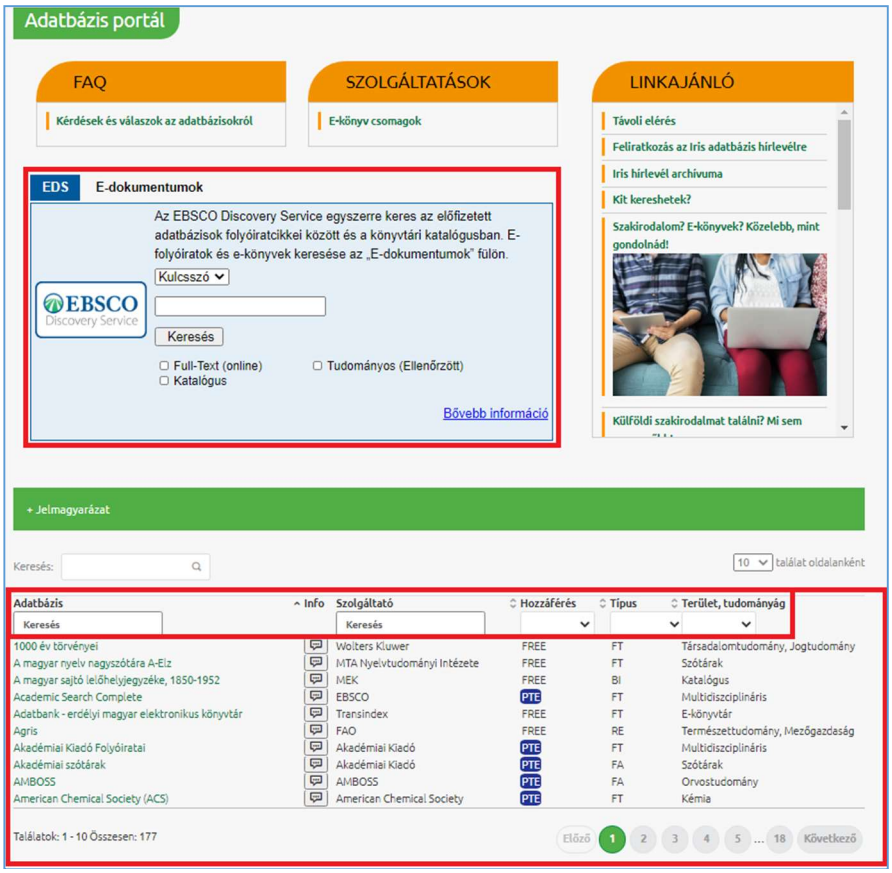

8. kép – Az Adatbázis Portál felülete

Az „E-könyvcsomagok" fülön a könyvtárral szerződésben álló kiadók könyvei érhetők el. Az „E-dokumentumok" közös keresőjének használatára itt is van lehetőség. Az Elsődleges források, a könyvtár által előfizetett e-könyvcsomagok, de ugyanitt megtalálható az Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont saját digitalizálása, és a szabadon hozzáférhető külső források jegyzéke is.

Az Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont saját digitalizálása Digitália felületén érhetők el: https://digitalia.lib.pte.hu/hu/

A PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont által digitális formában (is) kiadott e-könyvei a https://www.lib.pte.hu/hu/polc linken érhetőek el.

9. kép – Az E-könyvcsomagok felülete

Az „E-könyvcsomagok" követlenül a https://bit.ly/33Fscj0 linken érhetők el.

4. MODUL: INFORMÁCIÓKERESÉSI ISMERETEK, KERESÉSI STRATÉGIÁK

Az alábbi tananyagrészben a könyvtári katalógusban és más keresőfelületeken való hatékony keresési technikákat mutatjuk be, melyek nagyban megkönnyítik, hogy azokat a releváns könyveket, cikkeket, vagy tanulmányokat találjuk meg, melyekre valóban szükségünk van.

Ezek a technikák és módszerek, a Google kereséseknél és az adatbázisok kereső felületein egyaránt alkalmazhatók.

A keresésünk végrehajtásához rendkívül fontos, hogy megtaláljuk a megfelelő keresőkifejezést és keresési taktikát. Különböző módszerek vannak, melyekkel nekiállhatunk a keresésnek. A következőkben ezek közül mutatunk be néhányat.

Hasznos képzelet-taktikák:

- Engedjük szabadon a fantáziánkat, ne ragaszkodjunk csak egy-két alap keresőkifejezéshez.
- Böngésszünk a téma szakirodalmában, így jó kiindulópontot kapunk.
- Mindig jegyzeteljünk! Jegyezzük fel, hogyan próbálkoztunk eddig, időnként értékeljük a módszereket, így látni fogjuk melyik taktika nem az igazi.
- Gondoljuk át újra a keresőkifejezéseket, taktikákat, módszereket. Lehet, hogy a megszokott módszereken változtatni kell.
- Nyugodtan kérhetünk segítséget a könyvtárosoktól!
    - Chat a könyvtárossal https://lib.pte.hu/
    - Kérdezze a könyvtárost! https://kerdezze.lib.pte.hu/hu/
    - E-mail a könyvtárosnak: tajekoztatas@lib.pte.hu
- Ha szükségesnek érezzük, szűkítsük, bővítsük a témát. Később még mindig visszatérhetünk az előző verzióhoz.
- Ha úgy érezzük, rossz témát választottunk, nem találunk semmi hasznosat, akkor először próbáljuk másképp a keresést, kérjünk segítséget. Hagyjunk időt, tegyük félre a keresést, foglalkozzunk mással, kapcsolódjunk ki! Ha végül mégsem érezzük testhezállónak, lépjünk tovább, keressünk másik témát!

A keresés elkezdése előtt

Fontos meghatározni, hogy mihez van szükségünk a találatokra, és miről szeretnénk keresni. Szakdolgozatot írunk? Beadandót? Csak ismeretterjesztő anyagokat keresünk személyes érdeklődés céljából

vagy tudományosan szeretnénk vizsgálni az adott témát? Ezek a szempontok mind befolyásolják azt, hogy hol és hogyan keresünk.

Óvatosnak kell lennünk, mert a nagyon speciális téma azt eredményezheti, hogy nem kapunk találatokat. Ilyenkor érdemes kicsit bővíteni a vizsgálandó területet.

Tiltott szavak

Ne használjuk a leggyakoribb szavakat, amelyeknek nincs releváns információtartalmuk. Például a kötőszavak, névmások, névelők, névutók, és az általános jelentésű szavak is (aligha, valami, dolog, mégse, jelenség, különbség, időnként, mivel, vajon).

A keresőkifejezés

A keresőkifejezés mindig az adott témára legjellemzőbb kulcsszavakból áll. A kulcsszavak pedig mindig a témát legjobban leíró szavak legyenek.

A helyes keresőkifejezés megválasztása nagyon fontos. Meg kell határoznunk, hogy az általunk keresett területen milyen kifejezéseket használnak a szakemberek. Ebben segítségünkre van, ha már ismerjük az adott tudományterületet, amiben keresni szeretnénk. Ha nem a helyes kifejezést használjuk, nem fogunk releváns találatokat kapni. A túl speciális kifejezés nem biztos, hogy eredményre vezet. Kiszűrheti ugyan a fals találatokat, de lehet, hogy nem azt használják, vagy a terminusnak nem az az elterjedt formája. A keresőkifejezéseket a releváns találatok alapján módosíthatjuk. Ha észrevesszük, hogy egy kifejezés elfogadottabb, többször használják, mint amivel a keresést kezdtük, használjuk az újat! Példák: oktatás/nevelés/tanítás/pedagógia/ismeretátadás.

A keresés során ne keressünk fél vagy egész mondatokkal. Mindig csak a témára legjellemzőbb 2-3 kulcsszóval dolgozzunk egyszerre. Ha nem kapunk releváns találatokat, a kulcsszavakat variáljuk, cseréljük újra, kössük össze más logikai kapcsolattal. A bő szavú kérdésmegfogalmazás túl kevés találatot, a szűkszavú kérdésmegfogalmazás viszont túl sok találatot eredményezhet, ezért a találatokból először ki kell szűrni a kulcsszavakat, és utána azokkal dolgozni.

Csonkolás, maszkolás

Az adatbázisokban van lehetőségünk a keresőkifejezéseink, kulcsszavaink csonkolására és maszkolására. Ezeknél a technikáknál leggyak-

rabban a **„%”, „*”, „#”, „?”** jeleket használják a keresőrendszerek. Ezekkel a taktikákkal bővítjük a találatok körét.

Csonkoláskor elvágjuk az adott szót. Ezt a technikát akkor használhatjuk, ha nem vagyunk biztosak abban, hogy mi a kifejezés végződése, például, hogy egyes számban vagy többes számban használatos-e, vagy minden változatára kíváncsiak vagyunk, esetleg összetett szóról van-e szó. Ilyenkor a keresőmezőbe beírjuk a szót addig, ameddig biztosak vagyunk benne, és utána illesztünk egy csonkolásra használatos jelet. Ez azt jelenti, hogy a találatok közt fog szerepelni az összes olyan szó, ami a „%” jel előtti résszel kezdődik.

Például: művész% kifejezésnél megkapjuk találatként a művész|et, művész|eti (múzeum, oktatás, díjak stb.), művész|i (ábrázolás), művész|ettörténész, művész|ettörténet, művész|ek, művész|etek szavakat tartalmazó találatokat is.

A maszkolás technikája azt jelenti, hogy a keresőkifejezésként használt szó-n/szavakon belül nem vagyunk biztosak egy karakterben, vagy egy szónak többféle írásmódja is megszokott, például hipertext vagy hypertext. Ilyenkor a bizonytalan karakter helyére illesztjük a jelet, például: *h*pertext*, így megkapjuk az összes írásmódot tartalmazó találatot.

Ha egy kifejezést pontos egyezéssel szeretnénk keresni, akkor tegyük idézőjelbe, például: *„hypertext”*.

A keresés menete

A keresésünk során kétféle módszert alkalmazhatunk:

- a speciális, szűk témával kezdünk, és ha nem találunk releváns találatokat, fokozatosan bővítjük a témát (feljebb lépünk a hierarchiában)

vagy pedig

- az általános témában kezdünk keresgélni, és a találatok alapján haladunk az egyre specifikusabb téma felé.

Az, hogy melyik módszert alkalmazzuk, függ az általunk keresett tudományterület sajátosságaitól és az adott témában fellelhető szakirodalom mennyiségétől is.

Ha nem ismerjük jól a területet, érdemes az általános keresés felől a specifikus felé haladni a keresésünk során. Ezzel a módszerrel jobban megismerjük a témát, és megfigyelhetjük a kifejezések használatát, és kideríthetjük, hogy 1-1 szűkebb területről mennyi irodalom

található. Szinonimákkal is érdemes próbálkozni. A találatok alapján kiderül, hogy mely kifejezés az elfogadott az adott témában.

Ha körvonalazódik bennünk, hogy pontosabban miről szeretnénk keresni, folytathatjuk a specifikusabb kereséssel.

Ha már találtunk számunkra releváns irodalmat, mindig nézzük meg ennek az irodalomjegyzékét! Válogassuk ki a számukra hasznos találatokat, és ezeknek is vizsgáljuk meg a felhasznált irodalmait, hátha még ráakadunk valami számunkra fontos szakirodalomra.

A Boole-operátorok, vagyis a logikai kapcsolatok

A keresésünk pontosítására használhatók a Boole-operátorok. Ezek a szavak közti logikai kapcsolatot jelölik. A segítségével hasonlítjuk össze a keresőkifejezéseinket, logikai kapcsolatot hozhatunk létre közöttük. Ezek az operátorok az **„AND" „OR" „NOT"**, vagyis az „ÉS" „VAGY" „DE NEM" kifejezések.

Ha az *AND* kapcsolatot használjuk, a találati listánk szűkülni fog, hiszen ennek használatával olyan találatokat kapunk, amiben mindkét keresőkifejezés szerepel.

> Például: ha a kereszténység történetével kapcsolatban keresünk irodalmat: *kereszténység* AND *történet*

A találatok közt csak azok fognak szerepelni, amiben a kereszténység és a történet szó is szerepel.

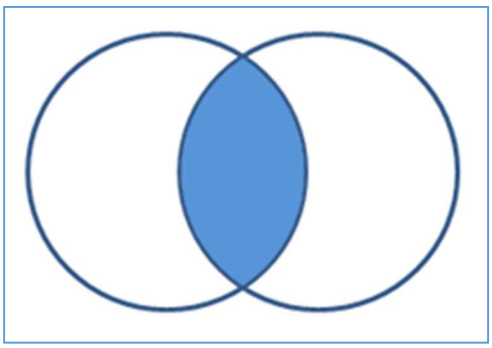

1. ábra – AND operátor

Az OR operátor használatával a találati listánk bővül, hiszen a vagy kapcsolat azt jelenti, hogy vagy az egyik, vagy a másik szó szerepel a találatokban.

> Például: *néphit* OR *babona*

A találatok közt fog szerepelni az összes olyan találat, amiben vagy a *néphit*, vagy a *babona* kifejezés megtalálható. Tehát nemcsak azt kapjuk találatként, amiben mindkét kifejezés szerepel, hanem azokat is, amikben csak a *néphit*, vagy csak a *babona*.

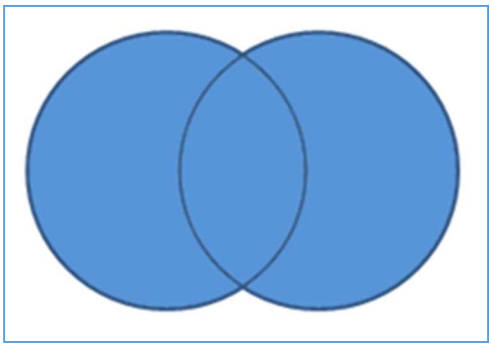

2. ábra – OR operátor

A NOT operátort akkor használjuk, ha van egy olyan kifejezés, amit semmiképp sem szeretnénk a találatok között látni. Ezzel a módszerrel szűkíthetjük a találatok számát. Ebben az esetben a NOT operátor után lévő kifejezést zárjuk ki a találati halmazból. Például, ha mindenféle építőanyagra kíváncsiak vagyunk, kivéve a vasbetont:

Például: *építőanyag* NOT *vasbeton*

Minden találatot megkapunk, amiben benne van az építőanyag szó, de nincsenek benne a vasbetonnal kapcsolatos találatok.

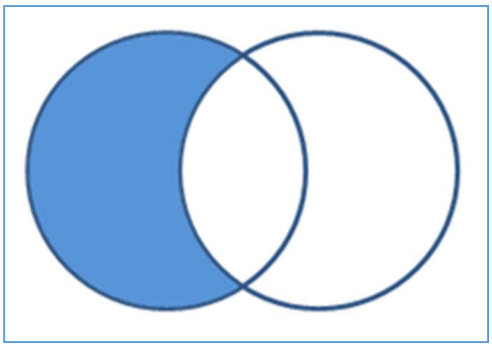

3. ábra – NOT operátor

Ha több operátort szeretnénk egy keresés során alkalmazni, zárójelekkel csoportosítsuk a kifejezéseket.

Például: (*gránit* OR *márvány*) AND *szobor*

Így megkapjuk az összes olyan találatot, amiben a márvány vagy a gránit szó szerepel a szoborral együtt.

Az imént bemutatott módszereket sikeresen alkalmazva gyorsan összegyűjthetjük a szakirodalmakat, ami után már csak ezek áttanulmányozása, és a dolgozat vagy tanulmány megírása következik.

4.1. Kérdések

1. Mit tartalmazzon a keresőkifejezés?

[ ] Teljes kérdőmondatot.
[•] Mindig az adott témára legjellemzőbb kulcsszavakat.
[ ] A keresett témától távolálló, elvont fogalmakat.

2. Van lehetőség a keresőkifejezések összekapcsolására?

[•] Igen, Boole-operátorokkal.
[ ] Nincsen, minden kifejezéssel külön-külön új keresést kell indítani.

3. Az OR operátor használatával a találati halmazt tudjuk szűkíteni.

[ ] Igaz
[•] Hamis

4.2. Felhasznált források jegyzéke

- Horváth Tibor, Papp István (szerk.): Könyvtárosok kézikönyve. II. köt. Budapest, Osiris Kiadó, 2003. p. 148-159
- Ungváry Rudolf, Vajda Erik: Könyvtári információkeresés https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/konyvtari/index.html

5. MODUL: MULTIDISZCIPLINÁRIS ADATBÁZISOK

A keresést érdemes a PTE által előfizetett multidiszciplináris adatbázisokban is megpróbálni.

A multidiszciplináris adatbázisok használatához segítséget nyújt *Bedő Márta: Keresési útmutató átfogó folyóirat-adatbázisokhoz.* https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/23997

Az adatbázisok eléréséhez PTE-s bejelentkezés szükséges. A távoli eléréshez segítség a következő linken található: https://bit.ly/2Rh1URp

A PTE-n keresztül elérhető multidiszciplináris adatbázisok a https://lib.pte.hu/hu/adatbazisok weboldalon találhatóak: a „Terület, tudományág" oszlopban a Multidiszciplináris kategóriát választva jelennek meg.

5.1. Jelentősebb multidiszciplináris adatbázisok a PTE hálózatából

- **Szaktárs**
  - A Szaktárs egy adatbázis portál. Egy közös felületen gyűjti össze a legfontosabb magyar szakkönyvkiadók műveit teljes szövegű eléréssel.
- **Academic Search Complete**
  - Multidiszciplináris, teljes szövegű elérést is biztosít.
- **JStore**
  - Multidiszciplináris adatbázis, teljes szövegű elérést is biztosít.
- **ProQuest**
  - Főként a közgazdaságtudomány, az egészségügy és orvostudomány, a társadalomtudomány, pedagógia, természettudomány, előadó- és képzőművészet, a történelem, vallás, filozófia, az irodalom és nyelvészet területeiről.
  - Teljes szövegű elérést is biztosít.
- **Science Direct**
  - Főként az orvos- és egészségtudomány, társadalomtudomány, művészetek, természet- és műszaki tudományok – matematika, fizikai, kémia, számítógéptudomány, csillagászat, élet- és környezettudomány területét fedi le.
  - Teljes szövegű elérést is biztosít.

- **Scopus**
  - Főként az élettudomány (biológia, biokémia, genetika, molekuláris biológia, toxikológia stb.), társadalomtudomány, művészetek, természet- és műszaki tudományok, orvostudomány területét fedi le.
  - Bibliográfiai elérést biztosít, absztraktokkal.
- **Springer Link**
  - A társadalomtudományok, természettudományok, mérnöki tudományok, környezettudomány, orvos- és egészségtudomány területét fedi le.
  - Teljes szövegű elérést is biztosít.
- **Web Of Science**
  - A bölcsészettudomány és művészet, természet- és műszaki tudomány, társadalomtudomány területét fedi le.
  - Bibliográfiai elérést biztosít, absztraktokkal.

5.2. Szabadon elérhető jelentősebb multidiszciplináris adatbázisok

- **Hungaricana** – https://hungaricana.hu/hu/
  - Virtuális gyűjtemény, amely több adatbázisból áll, és a közgyűjteményi digitalizálások eredményei találhatók meg bennük.
  - Adatbázisok: Képcsarnok, Könyv- és Dokumentumtár, MAPIRE, Térképek és Építészeti Tervek, Levéltár, Budapest időgép, Zenetudományi Intézet Hangarchívum.
  - A Hungaricana adatbázis használatához segítség a következő linken található: https://bit.ly/3yh4kR1
- **Directory of Open Access Books (DOAB)** https://bit.ly/3eFAZb4
  - A DOAB az akadémiai és egyetemi kiadók szabad hozzáférésű, szakmailag lektorált tudományos kiadványait tartalmazza, teljes szövegű eléréssel.
- **Internet Archive** – https://archive.org/
  - Az Internet Archive egy nonprofit szervezet digitális könyvtára. Főként könyvekhez biztosít ingyenes, teljes szövegű hozzáférést.

5.3. Multidiszciplináris folyóirat-keresők

- **Akadémiai Kiadó folyóiratai** – https://akjournals.com/
  - A kiadó által kiadott, teljes szövegű folyóiratok. A full-text tartalmak részben szabadon hozzáférhetők, részben előfizetéshez kötöttek (PTE belépéssel elérhető).

- **MATARKA** – https://matarka.hu/
  - A Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa a magyar kiadású szakfolyóiratok tartalomjegyzékeit dolgozza fel.
- **DOAJ** – https://doaj.org/
  - Teljes szöveggel elérhető, nyílt hozzáférésű tudományos folyóiratok keresője.

6. MODUL: MŰSZAKI TUDOMÁNYOK INFORMÁCIÓFORRÁSAI

6.1. Bevezetés - műszaki tudományok

A tananyag azon érdeklődők számára nyújt segítséget, akiknek a műszaki tanulmányaikhoz, munkájukhoz vagy éppen érdeklődési körükhöz van szükségük szakirodalomra, információra. Az alábbi tananyagban a legfőbb műszaki tudományokat tartalmazó, a műszaki tudományokat átfogóan tartalmazó adatbázisokra és online forrásokra fektetjük a hangsúlyt. Bemutatásra kerülnek a tudományterület fontosabb, átfogó információforrásai – online elérhető könyvek, folyóiratok és szakadatbázisok egyaránt. Az elektronikus források közül a szabadon elérhető forrásokat, és a PTE által előfizetett adatbázisokat emeljük ki (ezek eléréséhez PTE jogviszony megléte szükséges. Az elérési módokról segítség a https://bit.ly/2Rh1URp linken található).

A műszaki tudomány

Műszaki (vagy mérnöki) tudománynak a mérnök tevékenységét megalapozó tudományt nevezzük. Interdiszciplináris, gyakorlati célú, számos alaptudományra támaszkodik. A műszaki tudományok feladata többrétű: az alapvető természettudományok és a matematika segítségével „a megismerés folyamatában” való részvétel, a társadalom mindenkori, változó igényeinek kielégítése, valamint a műszaki tudományok feladata az ezen ismeretek alkalmazásával olyan korszerű eljárások, módszerek kidolgozása, amelyekkel az emberiség javát szolgáló, közvetlenül társadalmilag hasznos cél érhető el, továbbá az erre alkalmas eszközök, építmények, berendezések, gépek előállítása és üzemeltetése, valamint az ezekhez kapcsolódó fejlesztések elvégezése. Ezért a műszaki tudományt az alkalmazott tudományokhoz soroljuk.

Az MTA tudományági besorolása szerint a műszaki tudományok:

- Anyagtudomány és technológia
- Áramlás- és hőtechnika
- Automatizálás és számítástechnika
- Elektronikus eszközök és technológiák
- Elektrotechnika
- Energetika
- Építészet

- Gépszerkezettan
- Informatika
- Közlekedés- és járműtudomány
- Metallurgia
- Szál- és kompozittechnológia
- Szilárd testek mechanikája
- Távközlés
- Vízgazdálkodás-tudomány

6.2. Fontosabb intézmények, hazai egyetemek, könyvtárak

- Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum https://www.mmkm.hu

Egyetemek

- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem https://www.bme.hu/
- Debreceni Egyetem Műszaki Kar https://eng.unideb.hu/hu
- ELTE Informatikai Kar (Savaria Műszaki Intézet) https://www.inf.elte.hu/
- Miskolci Egyetem (Műszaki Földtudományi Kar, Műszaki Anyagtudományi Kar, Gépészmérnöki és Informatikai Kar) https://www.uni-miskolc.hu/
- Szegedi Tudományegyetem (Természettudományi és Informatikai Kar) https://sci.u-szeged.hu/
- PTE Műszaki és Informatikai Kar https://mik.pte.hu/
- Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Kar https://mik.uni-pannon.hu/index.php/hu/
- Neumann János Egyetem GAMF Műszaki és Informatikai Kar https://gamf.uni-neumann.hu/

Könyvtárak

- BEM OMIKK https://www.omikk.bme.hu
- DEENK Műszaki Könyvtár https://lib.unideb.hu/hu/MK
- ELTE Informatikai Kar Könyvtár https://www.inf.elte.hu/konyvtar
- Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum http://www.lib.uni-miskolc.hu/web/konyvtar

- Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtár http://www.ek.szte.hu/
- PTE Műszaki és Informatikai Kar Könyvtár https://lib.pte.hu/hu/service/bemutatkozas_mik-143

Intézmények, szervezetek

- Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. http://www.bayzoltan.hu/hu/fooldal
- Magyar Elektrotechnikai Egyesület http://www.mee.hu/aktualis
- Magyar Mérnökakadémia http://www.mernokakademia.hu
- Magyar Mérnöki Kamara http://www.mmk.hu
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) http://nkfih.gov.hu
- Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala https://www.sztnh.gov.hu/hu
- Magyar Szabványügyi Testület https://prod.mszt.hu/hu-hu

Külföldi intézmények, szervezetek

- National Academy of Engineering (NAE) https://www.nae.edu
- European Federation of National Engineering Associations http://www.feani.org/site/index.php
- Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) https://www.ieee.org
- Institution of Engineering and Technology (IET) http://www.theiet.org

6.3. Válogatás a jelentősebb hazai online folyóiratokból

Acta Polytechnica Hungarica

Az Acta Polytechnica Hungarica (APH) nemzetközi, multidiszciplináris, lektorált, tudományos folyóirat, amit az Óbudai Egyetem ad ki. 2004 óta Az alkalmazott tudományok (főként a gépészet, a villamosmérnöki tudományok és az informatika) köréből jelentet meg magas színvonalú cikkeket. A folyóirat célja, hogy nemzetközi fórumot biztosítson az alapkutatáshoz és a mérnöki tudományok új fejleményei-

nek megvitatásához. A folyóiratból évente legalább 6 szám jelenik meg, a nyomtatott kötetek mellett párhuzamosan online is.

A folyóirat a következő linken érhető el online, teljes szöveggel: http://acta.uni-obuda.hu/

Acta technica Jaurinensis

Az Acta Technica Jaurinensis-t a győri Széchenyi István Egyetem adja ki. Lektorált tudományos folyóirat, ami 2008-óta jelenik meg. Fő tevékenységi körébe tartozik a publikációs lehetőség biztosítása a gépészet és mechatronika, a közlekedéstudomány és logisztika, az építészet és építőmérnöki tudományok, az informatika és az elektrotechnika témakörökben.

A folyóirat elektronikusan jelenik meg, bárki számára elérhető nyílt hozzáféréssel. A lapszámok a következő linken érhetőek el: https://acta.sze.hu/index.php/acta/issue/archive

International Review of Applied Sciences and Engineering

Az International Review of Applied Sciences and Engineering (IRASE) nyílt hozzáférésű folyóirat, ami a Debreceni Egyetem szerkesztésében, az Akadémiai Kiadó által 2010 óta jelenik meg.

A folyóirat nemzetközi és interdiszciplináris platformot biztosít, valamint több témát ölel fel a mérnöki és alkalmazott tudományok területéről többek között az építészetet, az épületgépészetet és energetikát, az építőmérnöki tudományokat, az elektrotechnikát és mechatronikát, a környezetmérnöki tudományokat, a gépészmérnöki tudományokat, az anyagtudományokat, az alkalmazott informatikát és az irányítástudományokat.

A folyóirat legfőbb célja, hogy lehetőséget biztosítson a nemzetközi fókuszú, multidiszciplináris és eredeti kutatási eredmények közléséhez.

A folyóirat elérhetősége: https://bit.ly/3fefdtR

Periodica Polytechnica

A Periodica Polytechnica a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem által kiadott tudományos folyóiratainak gyűjtőneve. A kiadványsorozat hét különálló, nemzetközi tudományos és mérnöki folyóiratot tartalmaz. A folyóiratok online változata az interneten keresztül bárki számára szabadon hozzáférhető.

A tudományos kiadványsorozat tagjai:

- Periodica Polytechnica Architecture
- Periodica Polytechnica Chemical Engineering
- Periodica Polytechnica Civil Engineering
- Periodica Polytechnica Electrical Engineering and Computer Science
- Periodica Polytechnica Mechanical Engineering
- Periodica Polytechnica Social and Management Sciences
- Periodica Polytechnica Transportation Engineering

A folyóiratszámok online, teljes szövegű eléréséhez a következő linken kattintsunk a megtekinteni kívánt folyóiratra, majd a felső menüben az „Archive" gombra: https://pp.bme.hu/

Pollack Periodica

A Pollack Periodica interdiszciplináris, lektorált folyóirat, amit a PTE Műszaki és Informatikai Kara szerkesztésében az Akadémiai Kiadó ad ki. A Pollack Periodica 2006 óta biztosít nemzetközi fórumot a mérnöki és informatikai tudományok legújabb eredményeinek és fejleményeinek bemutatásához, megvitatásához és terjesztéséhez.

A folyóiratban több tudományágból is jelennek meg cikkek, többek között az építő-, gépészeti, villamos-, környezet-, földrengés-, anyag- és informatikai mérnöki tudományokból. A folyóirat célja, hogy ne csak a kutatókat érje el, hanem szélesebb közönséget is megszólítson, azokat, akiket a kutatási eredmények a leginkább érintenek, például tervezőket, gyártókat, szakembereket, fejlesztőket.
A lapszámok PTE bejelentkezés után a https://bit.ly/3eLbdCm weboldalon keresztül érhetők el.

6.4. Kapcsolódó magyar adatbázisok bemutatása

Magyar Szabványok Jegyzéke

A szabványjegyzékben ingyenesen, előfizetés nélkül csak a szabványok legfontosabb adatait, rövid leírását érhetjük el. A folyamatosan frissülő adatbázisban megtaláljuk az érvényben levő és visszavont magyar nemzeti szabványok, előszabványok, CEN-jelentések (MSZ CR, MSZ CR ISO) és szabványtervezetek tájékoztató adatait: előz-

ményeit, kiadási és visszavonási időpontját, forrását, módosításait és kereskedelmi adatait.

Az ingyenes keresőfelület elérhetősége: https://bit.ly/3ofAdV7

A Szabványkeresőben kereshetünk a szabványok címe vagy jelzete szerint, kiválaszthatjuk, hogy az érvényben lévő, vagy a visszavont szabványokra is kíváncsiak vagyunk-e.

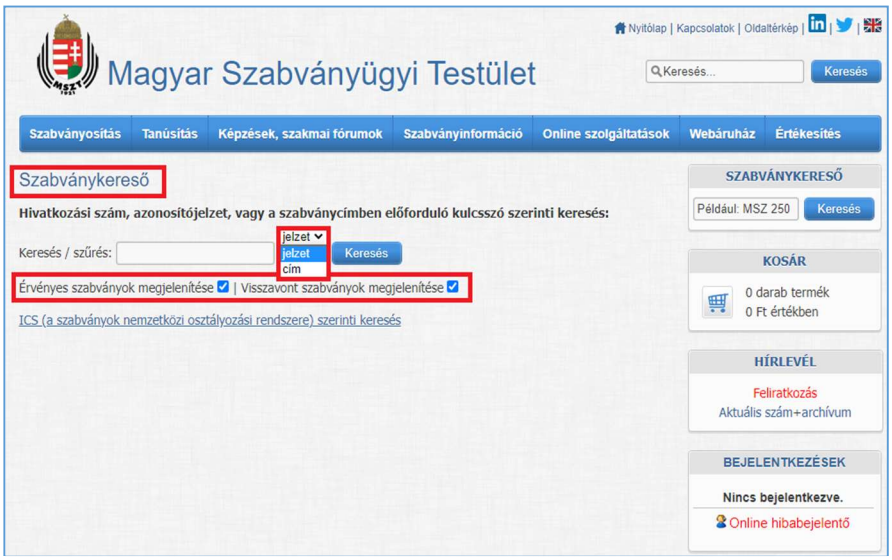

10. kép – A Szabványkereső keresőfelülete

A „Keresés” gombra kattintva megjelenik a találati lista. A felsorolásban a szabvány száma és címe jelenik meg.

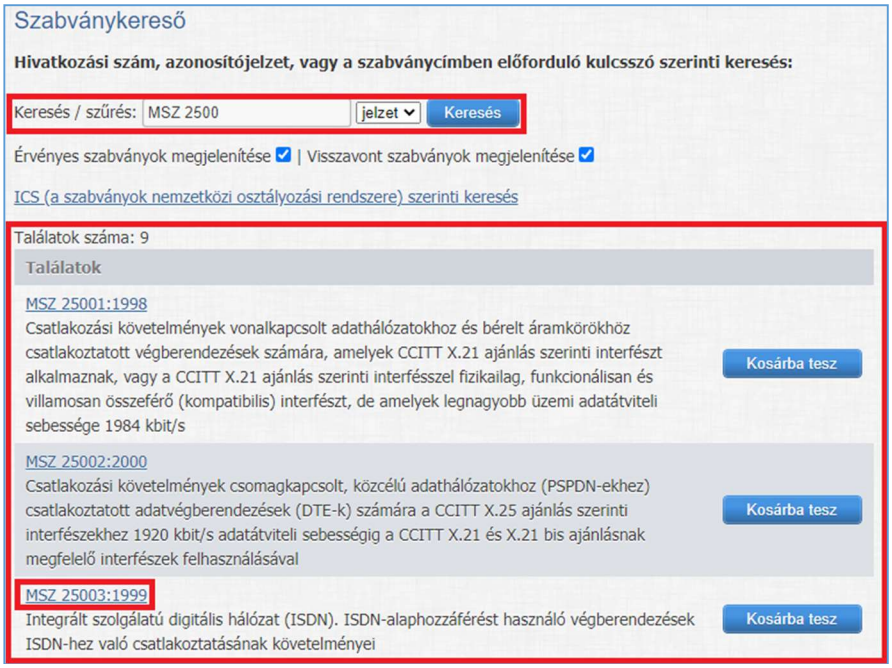

11. kép – A Szabványkereső találati listája

A szabványok megtekintéséhez kattintsunk a szabványszámra. A szabvány adatlapján láthatjuk az ingyenesen elérhető adatokat. A szabványok teljes szövegét megvásárolhatjuk a weboldalon keresztül.

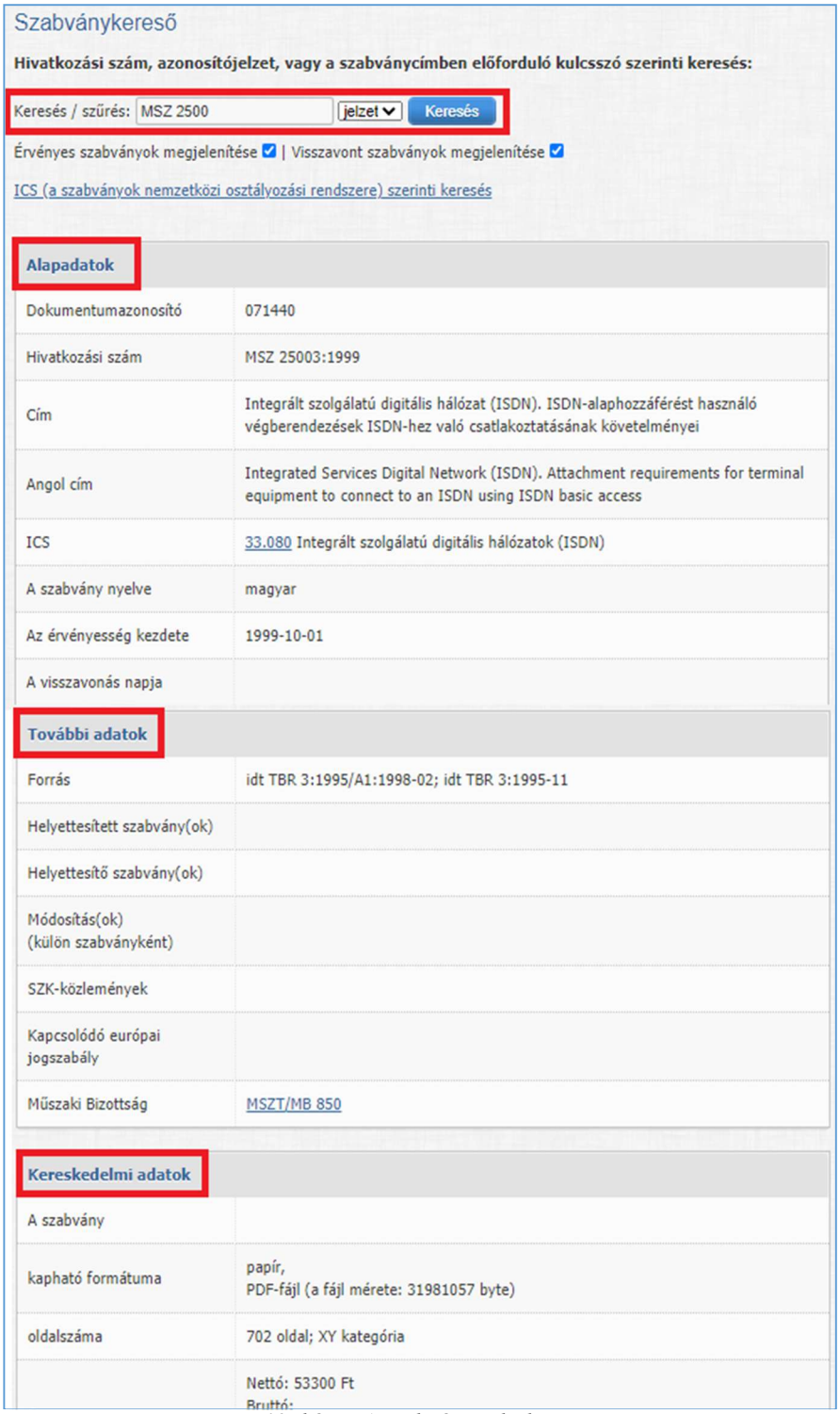

Szabványkereső

Hivatkozási szám, azonosítójelzet, vagy a szabványcímben előforduló kulcsszó szerinti keresés:

Keresés / szűrés: MSZ 2500 jelzet Keresés

Érvényes szabványok megjelenítése | Visszavont szabványok megjelenítése

ICS (a szabványok nemzetközi osztályozási rendszere) szerinti keresés

Alapadatok

Dokumentumazonosító	071440
Hivatkozási szám	MSZ 25003:1999
Cím	Integrált szolgálatú digitális hálózat (ISDN). ISDN-alaphozzáférést használó végberendezések ISDN-hez való csatlakoztatásának követelményei
Angol cím	Integrated Services Digital Network (ISDN). Attachment requirements for terminal equipment to connect to an ISDN using ISDN basic access
ICS	33.080 Integrált szolgálatú digitális hálózatok (ISDN)
A szabvány nyelve	magyar
Az érvényesség kezdete	1999-10-01
A visszavonás napja	

További adatok

Forrás	idt TBR 3:1995/A1:1998-02; idt TBR 3:1995-11
Helyettesített szabvány(ok)	
Helyettesítő szabvány(ok)	
Módosítás(ok) (külön szabványként)	
SZK-közlemények	
Kapcsolódó európai jogszabály	
Műszaki Bizottság	MSZT/MB 850

Kereskedelmi adatok

A szabvány	
kapható formátuma	papír, PDF-fájl (a fájl mérete: 31981057 byte)
oldalszáma	702 oldal; XY kategória
	Nettó: 53300 Ft Bruttó:

12. kép – A szabvány adatlapja

Lehetőségünk van a nemzetközi osztályozási rendszere szerint is keresni, ehhez segítséget a keresőfelület alatt találunk. Az ICS számra kattintva nézhetjük meg az egyre részletesebb felosztást.

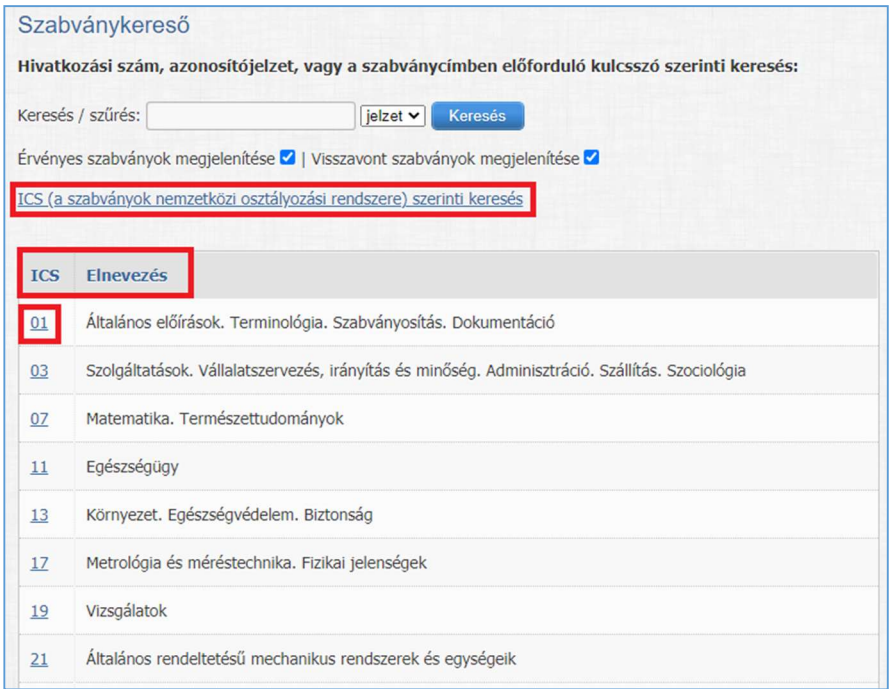

13. kép – Az ICS rendszer megtekintése

A teljes adatbázis (Online Szabványkönyvtár) csak a PTE Műszaki és Informatikai Karának belső hálózatáról használható, beiratkozott olvasók számára ingyenes. A Műszaki és Informatikai Kar által biztosított szabványkereső felülete a következő linkről érhető el: https://bit.ly/3bnwe3Y. Ezen a felületen csak a szabvány száma, címe, kiadási éve és a szabványgyűjtemény száma látható.

Az MSZT által a használatáról készült tájékoztató videó: https://youtu.be/bxrySXolFhc

Bővebb információ a Szabványügyi Testületről, a szabványosításról és a tanúsításról a következő linken érhető el: https://bit.ly/2QiWMMm

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

A műszaki tudományterületen fontos az ötletek, a találmányok, a tudományos alkotások, a tudományos felfedezések, az árujelzők, az ipar, a tudomány, a szellemi tevékenység erkölcsi és jogi védelme. Az SZNTH a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányzati főhi-

vatal. A https://www.sztnh.gov.hu/hu weboldalon részletes tájékoztatást kapunk a hivatal tevékenységéről valamint segítséget is nyújtanak az ügyintézéshez.

Az adatbázisban megtalálható:

- Szabadalmi oltalom
- Kiegészítő oltalmi tanúsítvány
- Növényfajta-oltalom
- Használati minták oltalma
- Védjegyoltalom
- Európai uniós védjegy
- Földrajzi árujelzők oltalma
- Formatervezési minták oltalma
- Közösségi Formatervezési minták oltalma
- Topográfiaoltalom
- Önkéntes műnyilvántartás
- Árva művek

Az adatbázis keresőfelülete a http://epub.hpo.hu/e-kutatas/?lang=HU weboldalon érhető el.

Az egyszerű keresőfelületen is több mezőben kereshetünk. Megadhatjuk az azonosítót, a címet, a benyújtó nevét. A dátumoknál több lehetőség közül választhatunk. A keresőmezők között beállíthatjuk a Boole-operátorokat. A „?” ikonra kattintva pedig megjelennek az adott kereső-mező jellemzői, keresési tippeket és részletes segítséget is kapunk. A keresés során minden mezőben csonkolhatunk a „*” és a „_” karakterekkel.

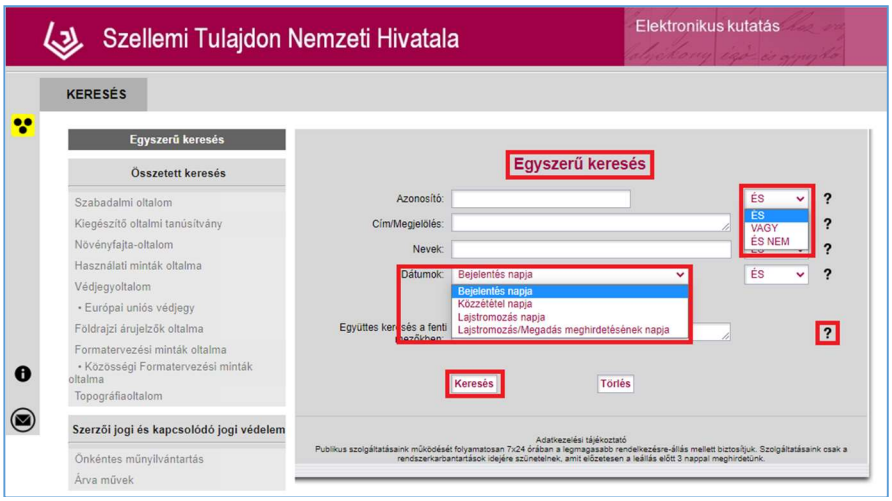

14. kép – Az SZNTH egyszerű keresőfelülete

A „Keresés” gombra kattintva megjelenik a találati lista. Baloldalt találjuk a keresőkifejezésünket, a találatok számát. A listát tovább rendezhetjük, szűkíthetjük az Oltalom típusa és Státusza alapján.

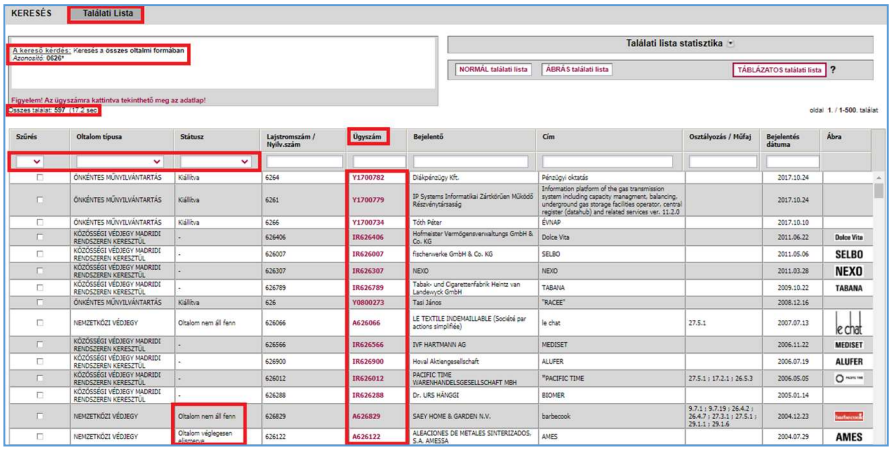

15. kép – Az SZNTH találati listája

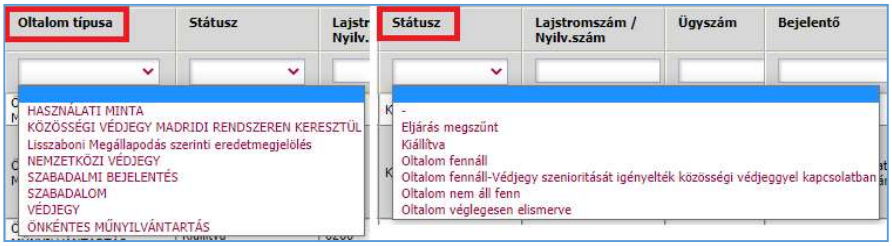

16. kép – Szűrési lehetőségek az SZNTH találati listájában

A részletes adatlapok az Ügyszámra kattintva érhetőek el. A felső menüsorban láthatjuk a megnyitott ügyszámot, de innen tudunk visszatérni a találati listához, de új keresést is itt indíthatunk.

Az adatlapon, ha elérhetőek, megjelennek a kapcsolódó, teljes szövegű dokumentumok is.

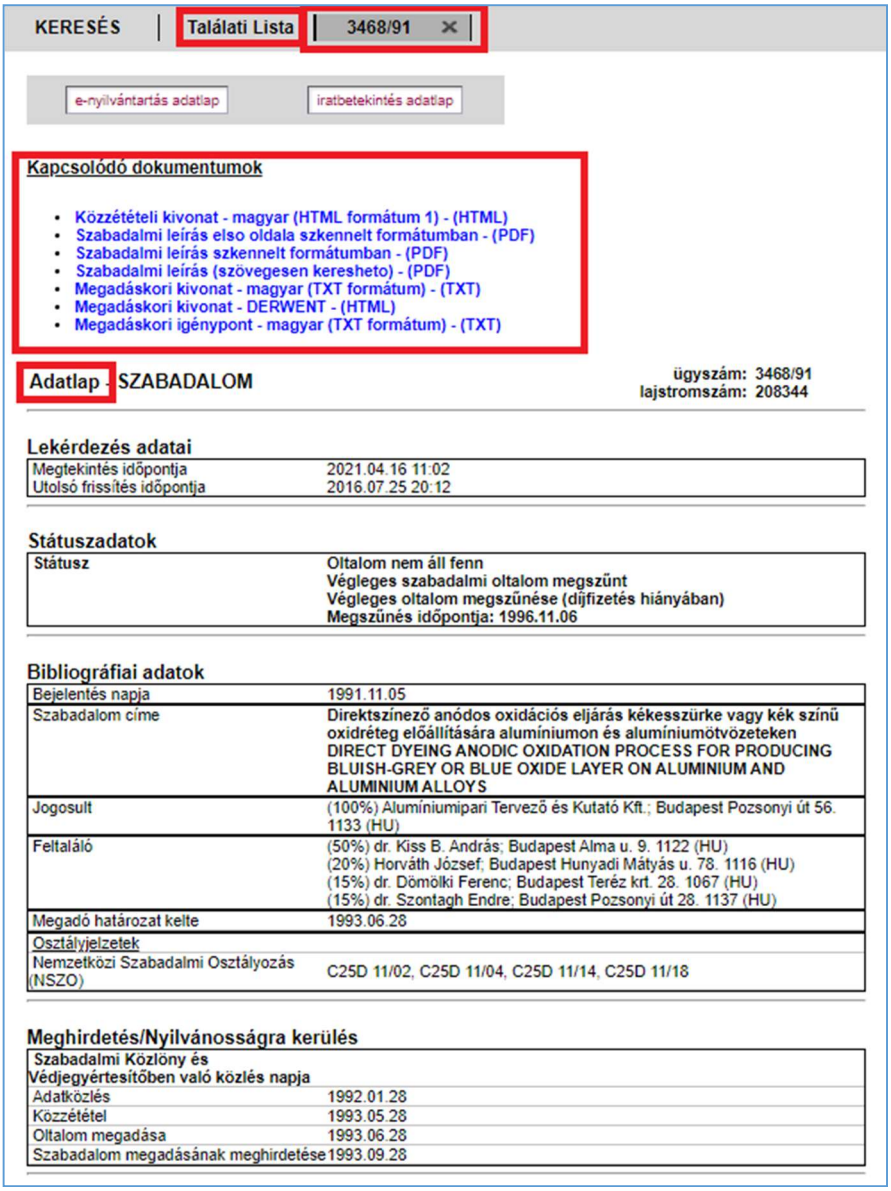

17. kép – Részletes adatlap az SZNTH-ban

Az adatbázisban összetett keresés során a típusonkénti keresésre van lehetőség. Az oldalsávban az „Összetett keresés” címszó alatt találjuk a típusokat, amelyekben kereshetünk. A típusra kattintva egyedi, a típusra szabott részletes keresőfelület jelenik meg. Pl. Szabadalmi oltalom esetében:

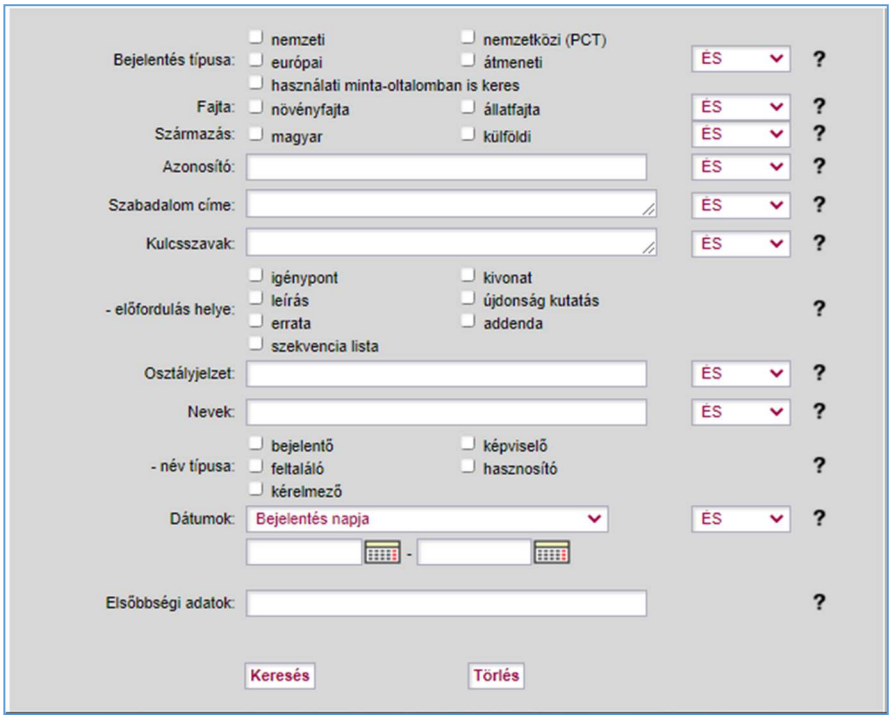

18. kép – A Szabadalmi oltalom összetett keresőfelülete

6.5. Jelentősebb online szakterületi adatbázisok bemutatása

A műszaki tudományok témakörében is érdemes a multidiszciplináris adatbázisokban is keresni. A multidiszciplináris adatbázisokhoz segítség az 5. modulban található.

IEEE Xplore

Az adatbázis az IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) kiadó által kiadott tudományos műszaki szakirodalmat tartalmazza. Vannak teljes szöveggel elérhető szakirodalmak, de a legtöbb rekord ingyenes elérés esetében bibliográfiai adatokat és absztraktot tartalmaz. 1884-től tartalmaz szakirodalmi forrásokat. Kereshetünk könyvek, konferenciaadatok, kurzusok, folyóiratok, magazinok és szabványok tartalmában. Az adatbázis folyamatosan bővül.

Az adatbázis elérhetősége: https://bit.ly/3tIwZLb

Az adatbázis kezdőlapján az egyszerű keresés mező található, valamint lejjebb görgetve változó ajánlót találunk szerzőkről, tanulmányokról, hírekről és eseményekről.

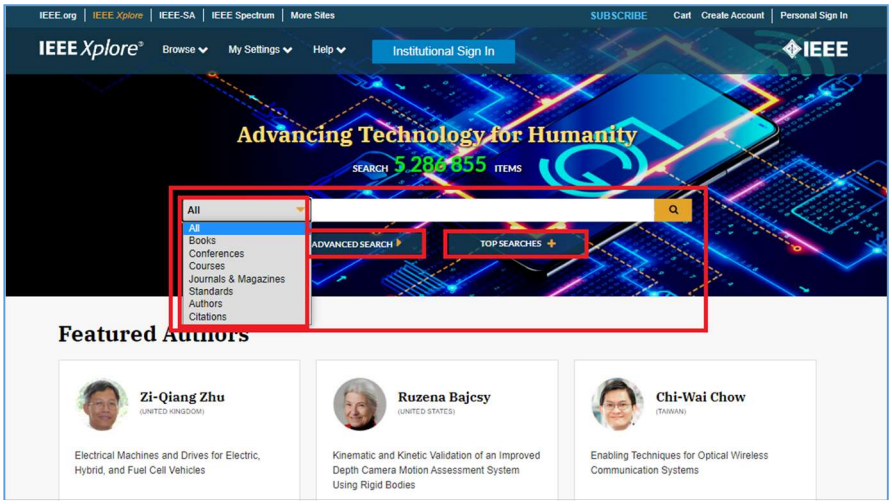

19. kép – Az IEEE Xplore kezdőlapja

Az egyszerű keresés mezőben is van lehetőség kiválasztani, hogy milyen típusú kiadványban szeretnénk keresni. Az „All” gombra kattintva megjelennek a lehetőségek.

A keresőmező alatt érhetjük el közvetlenül az Összetett keresést (Advanced search) és a legtöbbször keresett témákat (Top searches).

A „Top searches” gombra kattintva jelenik meg a statisztika. A találati számokra kattintva rögtön elérhetjük a találati halmazt.

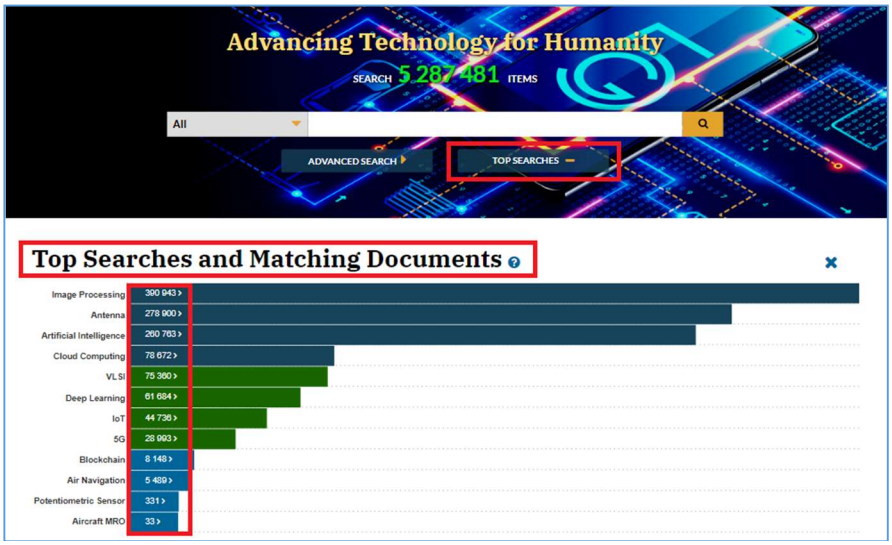

20. kép – A legtöbbet keresett témák az IEEE Xplore-ban

Az összetett keresésnél kiválaszthatjuk, hogy mely mezőkben szeretnénk keresni. A keresőmező mellett az „All Metadata” lenyíló menü-

re kattintva. A keresőmezők között beállíthatunk Boole-operátorokat, változtathatunk a sorrendjükön, törölhetünk vagy hozzáadhatunk keresőmezőt a mezők mögötti ikonok segítségével, valamint lehetőségünk van megadni a publikációk megjelenésének dátumát. A „Search" gombra kattintva indíthatjuk a keresést.

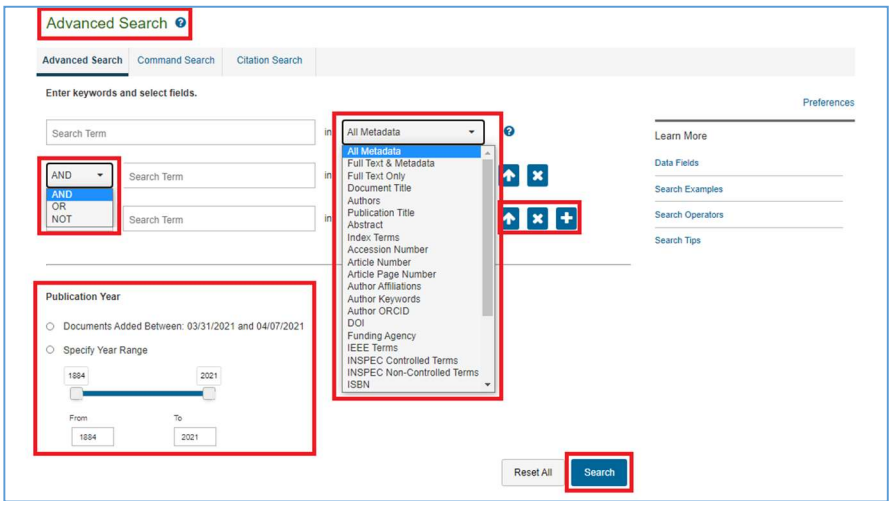

21. kép – Az IEEE Xplore összetett keresőfelülete

A találati halmazunkban a keresőkifejezésben szereplő szavak sárga kiemelést kapnak. A listanézetben a publikáció címe alatt megjelennek a szerzők és a megjelenési adatok. Több lehetőségünk is van a találati halmaz szűkítésére. A felső menüsorban megjelenik a találatok száma, valamint kereshetünk a halmazon belül, kiválaszthatjuk a dokumentum típusát, exportálhatjuk a találati listát. A baloldali menüben további beállítási lehetőségek is vannak: megjeleníthetjük a csak szabad elérésű forrásokat, de szűkíthetünk például dátum, szerző, intézmény, kiadó, téma szerint. A találati listánkat rendezhetjük többféleképpen a jobb felső részen található „Short by" gombra kattintva. A találatok mellett megjelenő zárt piros vagy nyitott zöld lakat ikon mutatja a dokumentum elérhetőségét. Sajnos intézményi elérés hiányában csak a zöld lakattal jelezett „Open Access" szakirodalom érhető el számunkra. A felsorolásban a találatok alatt közvetlenül is elérhetjük a szakirodalmat: az „Abstract" feliratra kattintva lenyílik a szöveg, a szabadon elérhető szakirodalmak esetében a HTML vagy a PDF ikonnal pedig azonnal megjeleníthetjük a teljes szöveget.

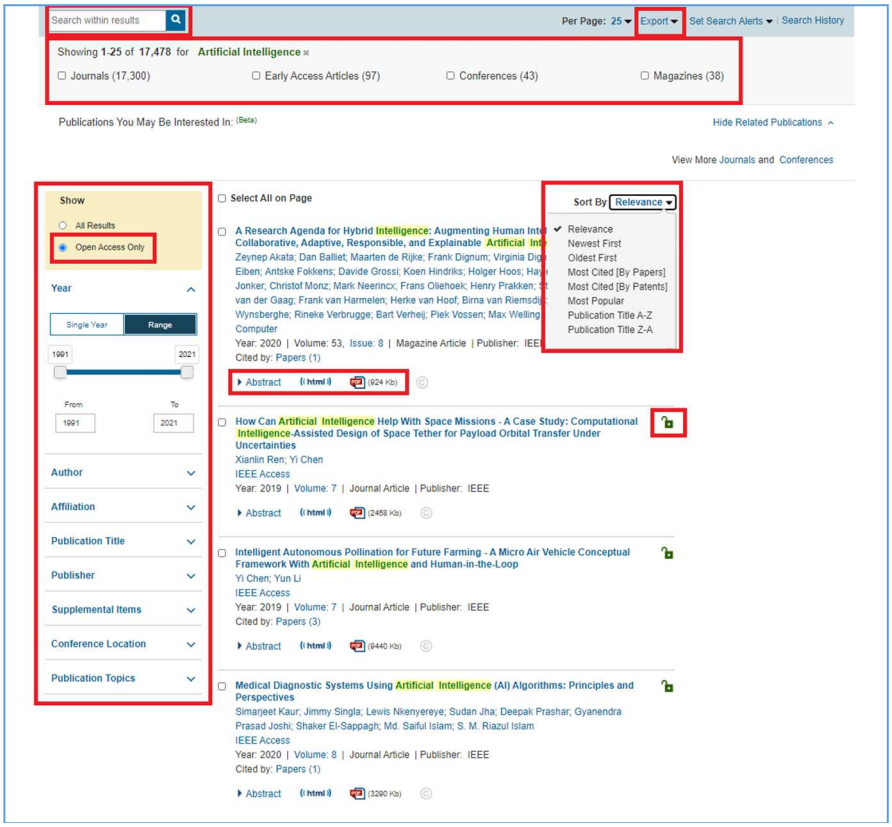

22. kép – Az IEEE Xplore találati listája

Az egyes szakirodalmakról bővebb információt a címükre kattintva érhetünk el. A cím alatt közvetlenül elérhető a teljes szövegű PDF, és itt készíthetünk több formátumú hivatkozást is a szakirodalomról. Az „R” ikonra kattintva rögtön megnézhetjük a hivatkozásjegyzéket. (Ha elérhető a HTML verzió, lejjebb görgetve azonnal olvashatjuk a teljes szöveget.) Az absztrakt alatt és a baloldali menüben találhatjuk a legfontosabb információkat.

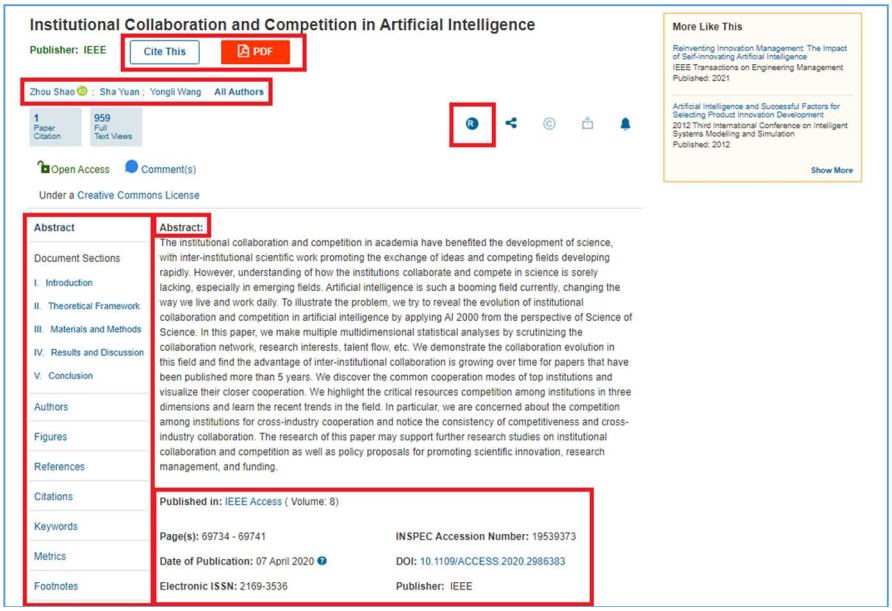

23. kép – A szakirodalom adatlapja az IEEE Xplore-ban

Scitation

Az adatbázis elérhetősége: http://scitation.org

Mérnöki tudományok topic közvetlen linkje: https://bit.ly/3hm1q7p

A Scitation az American Institute of Physics (AIP) kiadójának adatbázisa. Célja a tudományos és oktatási munka támogatása tudományos és publikációs tevékenységekkel, elsősorban a fizikai és a kapcsolódó tudományok területén. Az adatbázisban az AIP kiadó és a kiadói partnerei által kiadott szakirodalmak találhatóak meg. A legtöbb rekord ingyenes elérés esetén bibliográfiai adatokat és absztraktot tartalmaz, de vannak teljes szöveggel szabadon hozzáférhető tartalmak is.

Az adatbázis kezdőlapján az egyszerű keresés mező található, valamint lejjebb görgetve az adatbázisban szereplő kiadókról, szervezetekről találunk információkat, ajánlót a legfrissebb és a legolvasottabb kiadványaikról.

Az egyszerű keresés mezőben az általunk keresett kifejezés, szerző, cím adható meg. Gépeléskor lenyíló listában segítséget is ad az adatbázis. Ha nem a felajánlott téma listából választunk, a nagyító ikonra kattintva indíthatjuk a keresést.

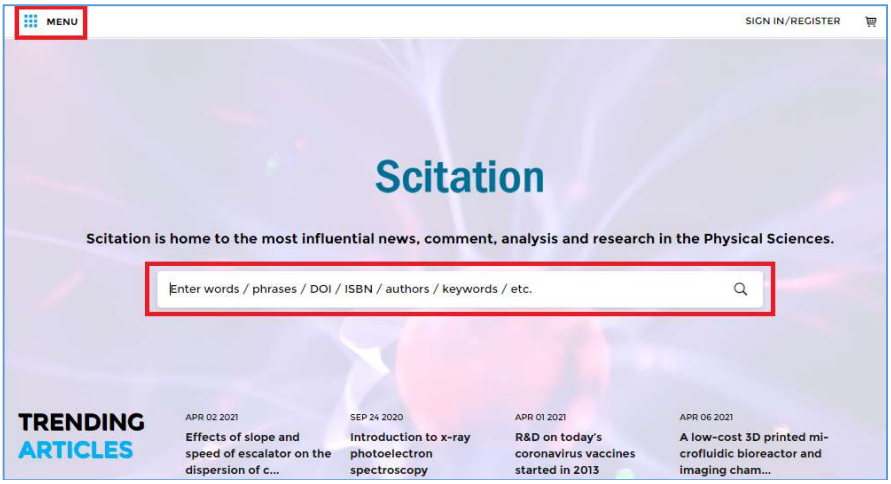

24. kép – A Scitation kezdőlapja

A kezdőoldal bal felső sarkában a „Menü” gombra kattintva jelennek meg az adatbázisban megtalálható kiadványok és főbb témák.

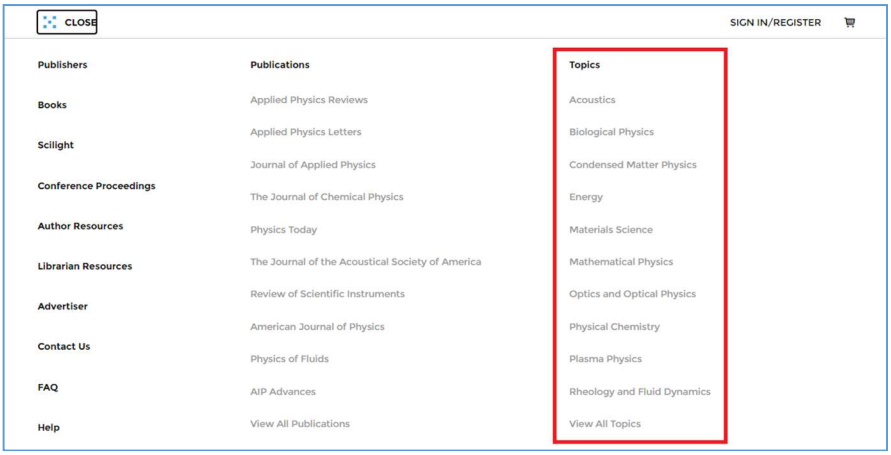

25. kép – Témák a Scitationban

A kiadványra vagy témára kattintva megjelenik a kapcsolódó találati halmaz, így ezeken belül is folytathatunk keresést.

A keresés lefutása után megjelenik a találati halmaz. A listanézetben a publikáció címe alatt megjelennek a szerzők és a megjelenési adatok. A képernyő felső sorában a keresőkifejezés található. A keresőmező csak „Anywhere”– Mindenhol vagy a „Citation” – Idézetekben keres. A baloldali menüben további beállítási lehetőségek vannak: megjelenik a találatok száma, valamint szűkíthetünk típus, dátum, szerző, kiadó, téma szerint is. A találati listánkat rendezhetjük a jobb felső részen található „Short” gomb mellett relevancia vagy dá-

tum szerint. A találatok felett megjelenő zárt piros vagy nyitott zöld lakat ikon mutatja a dokumentum elérhetőségét. Sajnos intézményi elérés hiányában csak a zöld lakattal jelezett „Open Access” szakirodalom érhető el számunkra.

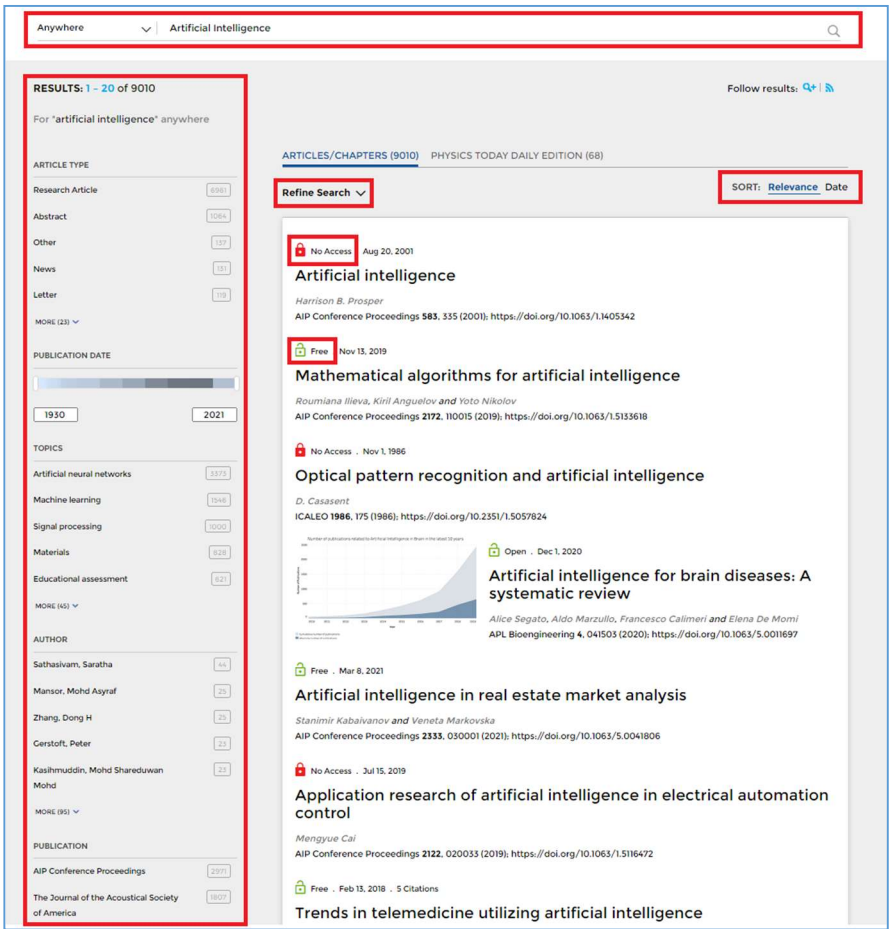

26. kép – A Scitation találati halmaza

A „Refine Search” gombra kattintva újradefiniálhatjuk, pontosíthatjuk a keresésünket. Tulajdonképpen ez a funkció hasonlít legjobban a többi adatbázis összetett keresőjéhez. Itt már kiválaszthatjuk, hogy melyik mezőben szeretnénk keresni, hozzáadhatunk keresési mezőt, törölhetjük vagy módosíthatjuk a keresés témáját, kiválaszthatjuk melyik kiadványban szeretnénk keresni, megadhatjuk a dátumot, és az „Advanced” gombnál kiválaszthatjuk, ha csak a szabadon elérhető forrásokat szeretnénk megkapni. A keresőmezők között sajnos nem tudunk Boole-operátorokat beállítani, így alapértelmezetten az „AND” operátort használja a rendszer.

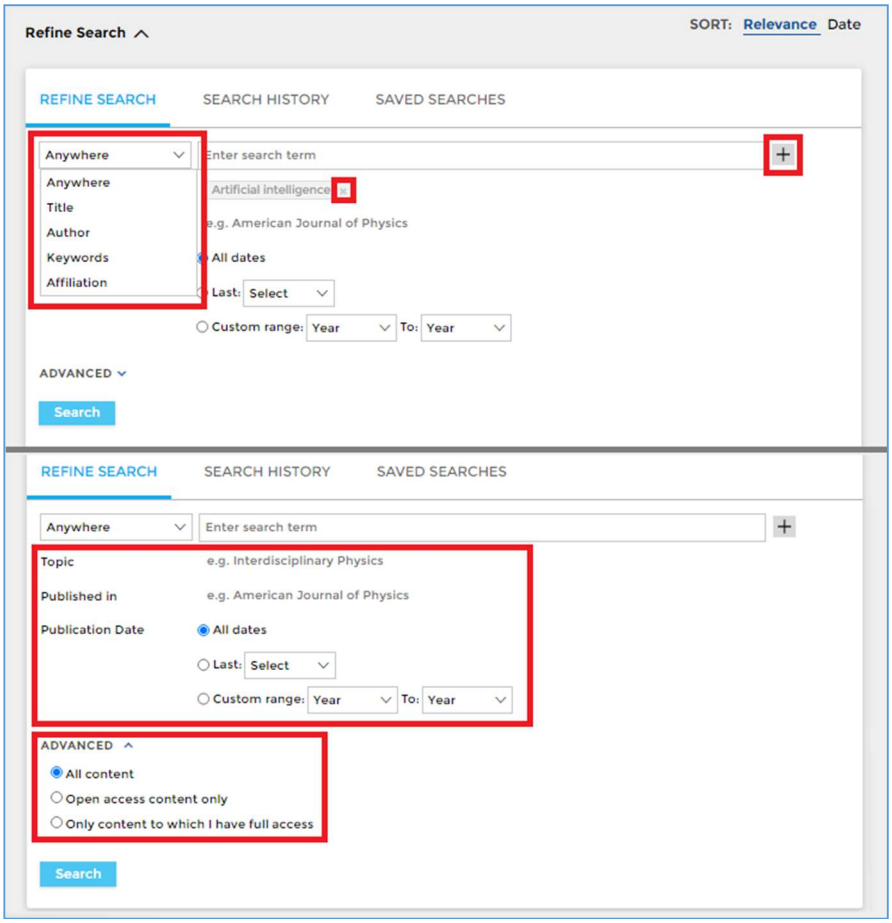

27. kép – Scitation – a keresés újradefiniálása

A kiválasztott szakirodalom címére kattintva érhetjük el a részletes információkat: az absztraktot és a hivatkozásokat. Szabad hozzáférés esetén a teljes szöveg a PDF ikonra kattintva jelenik meg. A „Tool" gombra kattintva a szakirodalomról hivatkozást készíthetünk több formátumban.

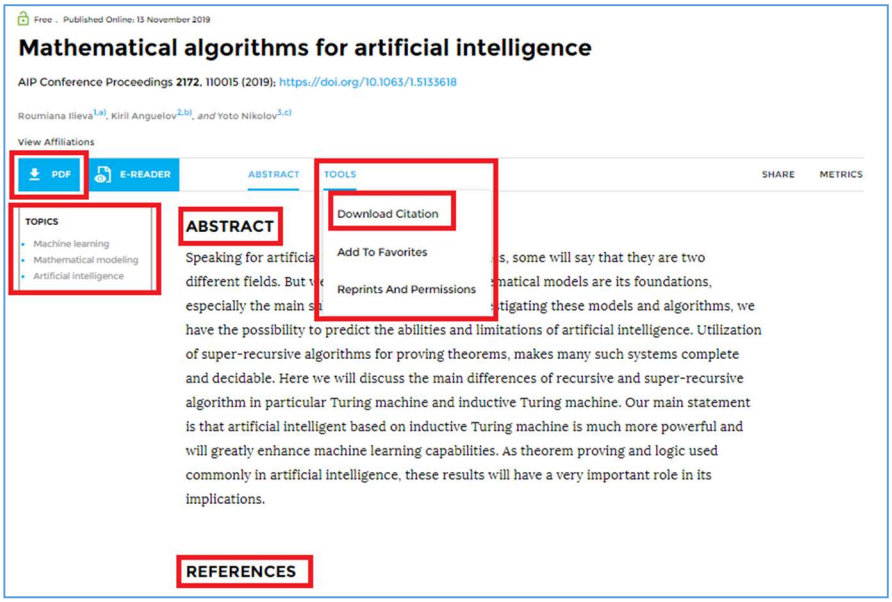

28. kép – Szakirodalom adatlapja a Scitation-ben

IET – The Institution of Engineering and Technology

The Institution of Engineering and Technology által kiadott folyóiratok adatbázisa, szabadon elérhető Open Access és Free Access tartalmakkal. 43 folyóiratcímet tartalmaz, melyek a mérnöki tudományok és a technológia minden területét lefedik.

Az adatbázis elérhetősége: https://bit.ly/3hnbpJv

Az adatbázis kezdőoldalán a jobb felső sarokban a keresőmező, a fő helyen pedig IET által kiadott folyóiratok jelennek meg, amelyek a menüsor „Journals” lenyíló menüjéből is elérhetőek.

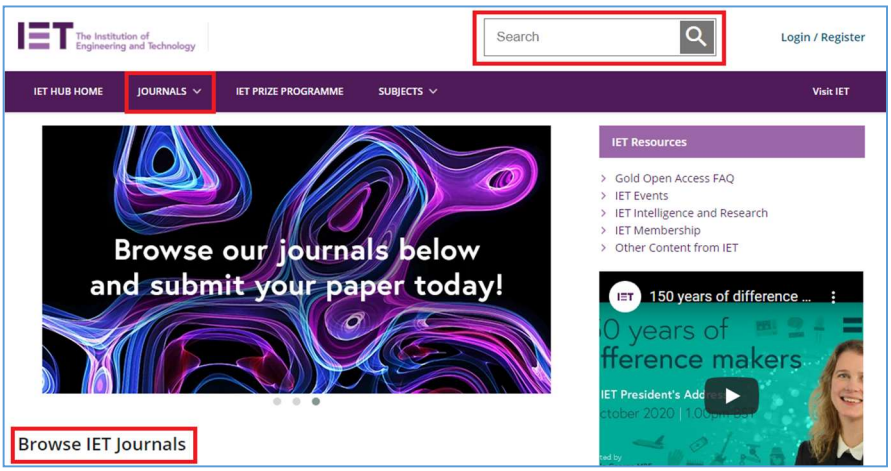

29. kép – Az IET kezdőoldala

A folyóirat címére kattintva elérhető az adatlapja, ahol a fontosabb adatok mellett a legújabb lapszám, cikkek, tanulmányok is elérhetőek.

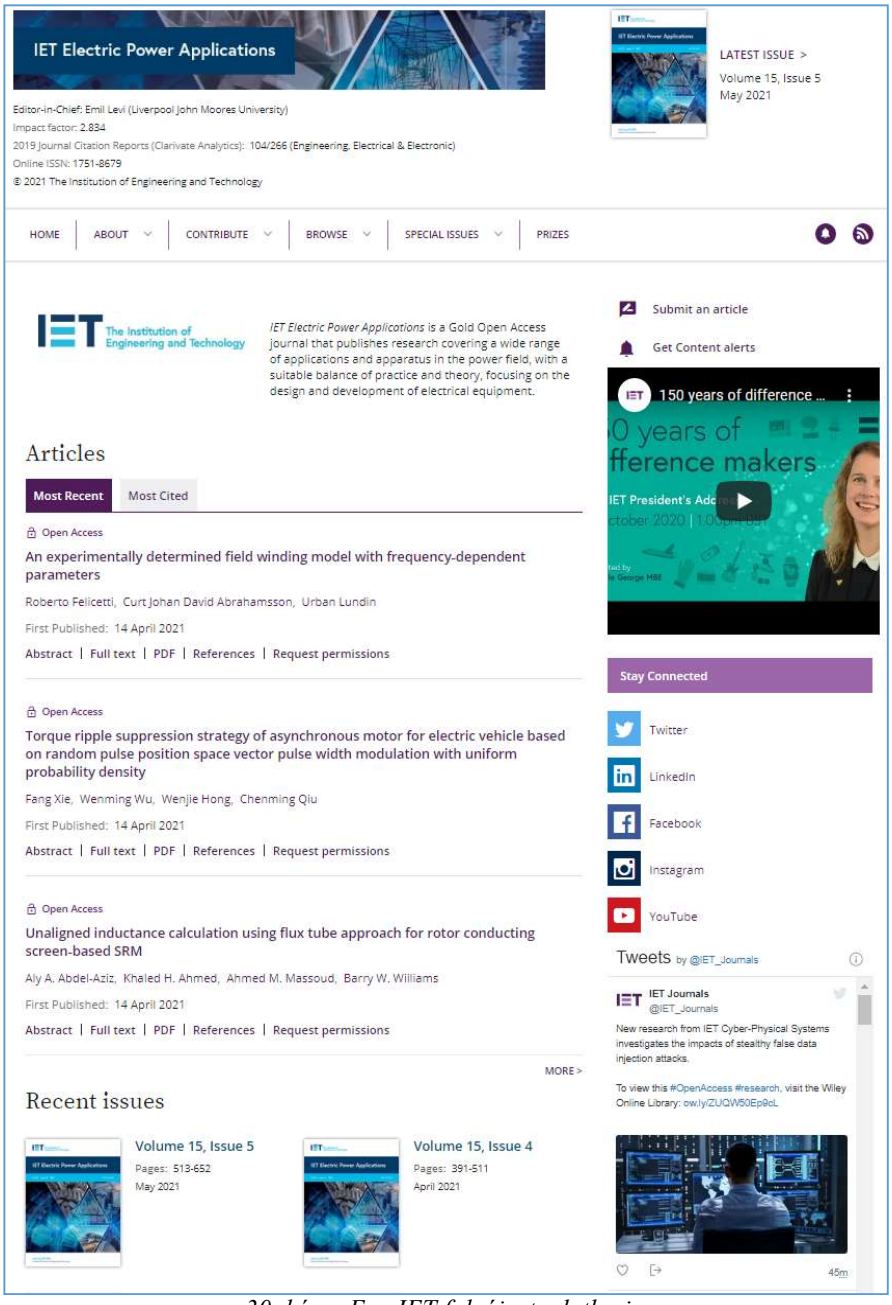

30. kép – Egy IET folyóirat adatlapja

A jobb felső sarokban található keresőmezőbe kattintva lehetőségünk nyílik egyszerű keresést végezni, vagy az összetett keresési lehetősé-

get választani. Az egyszerű kereséshez írjuk a keresőkifejezést a mezőbe, majd kattintsunk a nagyító gombra.

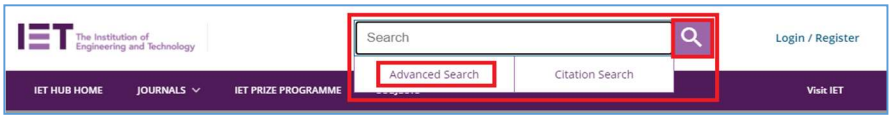

31. kép – Az IET keresőmezője

Összetett kereséshez kattintsunk az „Advanced Search” gombra. Az összetett keresés során kiválaszthatjuk, hogy melyik mezőkben szeretnénk keresni az „Anywhere” lenyíló menüre kattintva. Hozzáadhatunk vagy törölhetünk keresőmezőt, megadhatjuk, melyik kiadványban keressen a rendszer, és a publikáció dátumát is megadhatjuk. A keresőmezők között sajnos nem tudunk Boole-operátorokat beállítani, így alapértelmezetten az „AND” operátort használja a rendszer. A jobb oldalon a rendszer keresési tippekkel segít. A „Search” gombra kattintva indíthatjuk el a keresést.

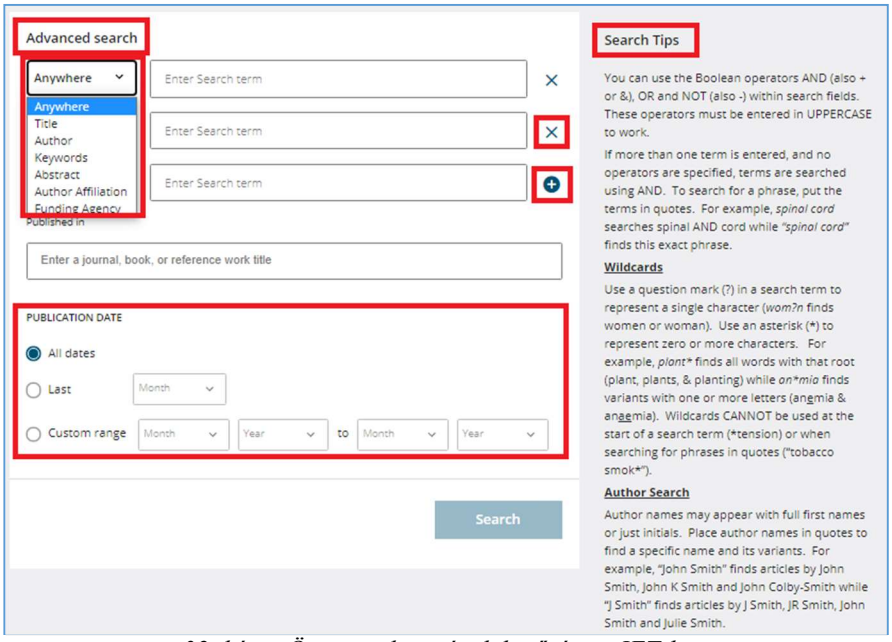

32. kép – Összetett keresési lehetőség az IET-ben

Ha a rendszer befejezte a keresési folyamatot, megjelenik a találati halmaz. A listanézetben a publikáció címe felett megjelenik a publikáció típusa, alatta pedig megjelennek a szerzők és a megjelenési adatok. A találati halmaz felett megjelenik a találatok száma és a keresésünk adatai. A találati halmazunkban a keresőkifejezésben sze-

replő szavak kék kiemelést kapnak. Több lehetőségünk is van a találati halmaz szűkítésére. A felső menüsorban újradefiniálhatjuk a keresést, rendezhetjük a listát relevancia vagy dátum szerint. A baloldali menüben további beállítási lehetőségek is vannak: szűkíthetünk például típus, dátum, elérhetőség, folyóirat és szerző szerint. A találatok mellett megjelenő nyitott „Open Access" vagy „Free Access" lakat ikonnal ellátott tartalmak szabadon elérhetők teljes szöveggel. A felsorolásban a találatok alatt közvetlenül is elérhetjük a szakirodalom absztraktját: az „Abstract" feliratra kattintva lenyílik a szöveg.

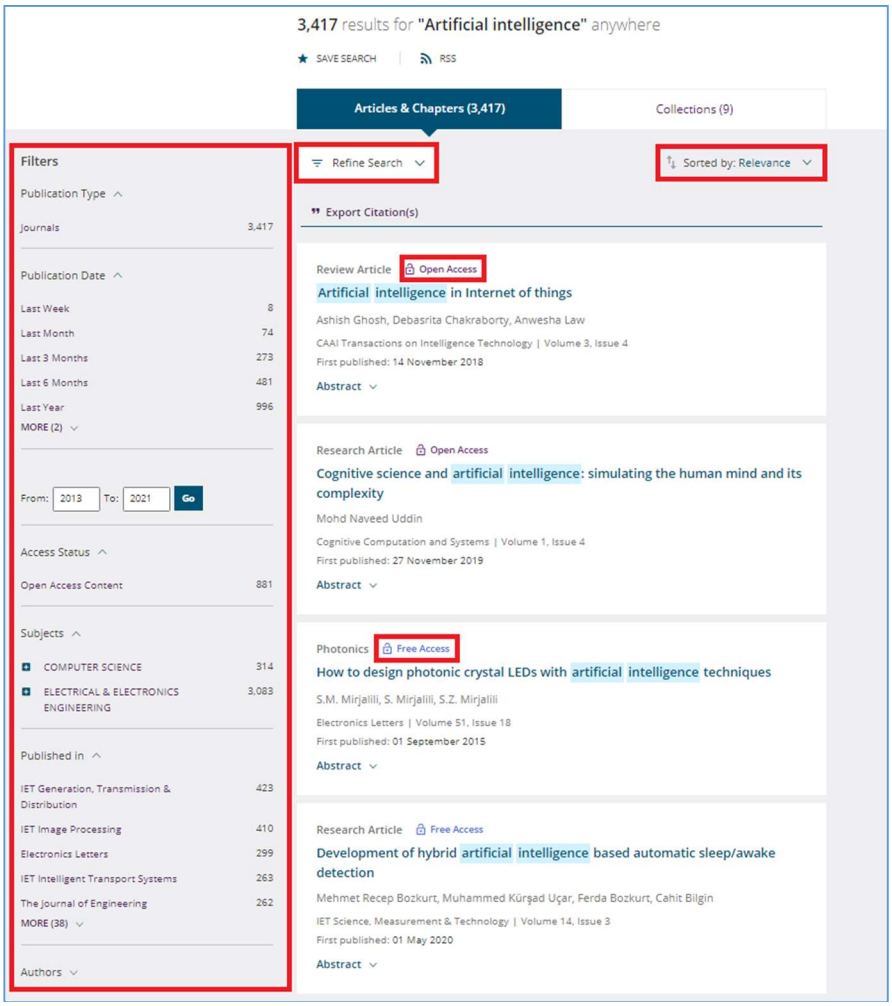

33. kép – Az IET találati halmaza

A keresésünk újradefiniálásához kattintsunk a „Refine Search" gombra. Beállíthatjuk, hogy mely mezőkben keressen a rendszer, hozzáadhatunk vagy törölhetünk keresőmezőt, megadhatjuk, hogy melyik fo-

lyóiratban szeretnénk keresni, és a publikáció megjelenési dátumát is beállíthatjuk. A keresőmezők között sajnos nem tudunk Boole-operátorokat beállítani, így alapértelmezetten az „AND” operátort használja a rendszer.

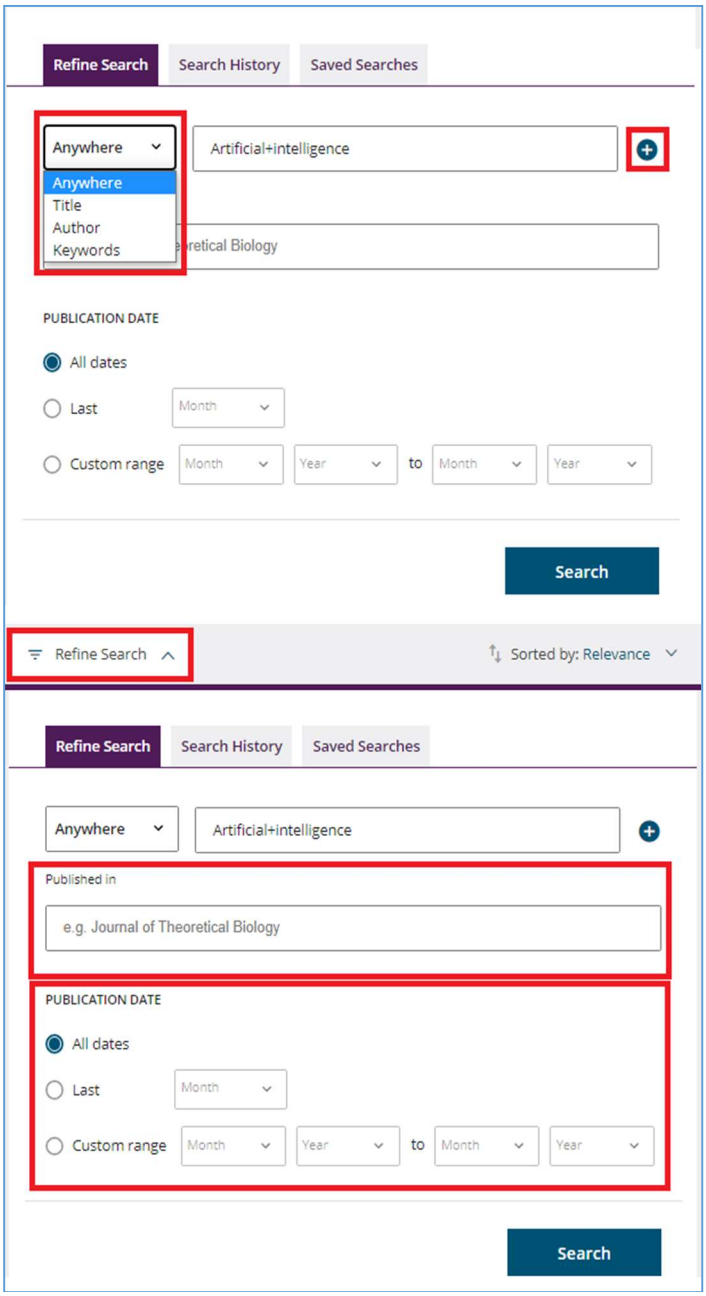

34. kép – A keresés újradefiniálása az IET-ben

Az egyes szakirodalmakról bővebb információt a címükre kattintva érhetünk el. A cím alatt érhető el a teljes szövegű PDF, és a „Tools” gombra kattintva készíthetünk többformátumú hivatkozást is a szakirodalomról. A jobboldali menüben találhatjuk a fontosabb információkat, megnézhetjük a hivatkozásokat, tárgyszavakat. Az absztrakt fellett a baloldalon a „Sections” menüben érhetjük el a tartalomjegyzéket, és a címre kattintva rögtön oda is ugorhatunk a kiválasztott részhez.

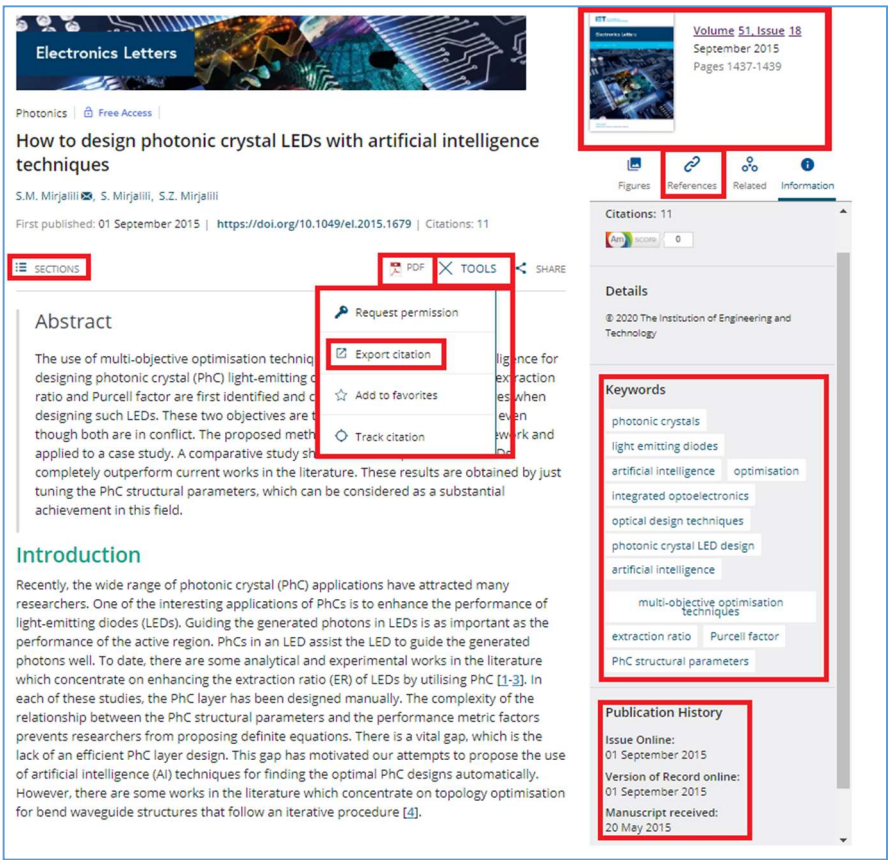

35. kép – A szakirodalom adatlapja az IET-ben

6.6. Linkajánló

- Háromnyelvű Műszaki Szakszótár
  http://dictionary.uw.hu/index.php
- Sztaki http://szotar.sztaki.hu/index.hu.jhtml
- Terminológiai szótárak tematikus gyűjteménye
  http://www.uwasa.fi/viestintatieteet/terminology/special

- Lecture Notes in Computer Science – számítógép-tudomány, könyvsorozat https://link.springer.com/bookseries/558
- Scienceworld: Biography: Engineers – életrajzok https://bit.ly/3fem8Dl

Adatbázisok

- ACM Digital Library – számítógép-tudomány https://dl.acm.org
- Emerald Insigh – multidiszciplináris https://www.emerald.com/insight
- J-Stage – átfogó műszaki https://www.jstage.jst.go.jp/browse/-char/en
- Matmach – anyag-adatbázis https://matmatch.com
- OMIKK repozitórium – átfogó műszaki
- https://repozitorium.omikk.bme.hu
- Scifinder-n – anyagtudomány https://scifinder-n.cas.org (Regisztrálni a PTE hálózatából a következő linken lehet: https://bit.ly/3bopDpA)

Folyóiratok (online teljes szöveggel elérhető)

- Automatica – irányítástechnika https://www.sciencedirect.com/journal/automatica
- Beton und Stahlbetonbau – építészet https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14371006
- Construction and Building Materials – építészet https://bit.ly/3eKtTlK
- Építés-Építészettudomány – építészet https://akjournals.com/view/journals/096/096-overview.xml
- Építész Közlöny – építészet http://mek.hu/index.php?f=szek&i=11000
- Industrial Technology – ipar https://www.industrialtechnology.co.uk/previous-issues.html
- International Journal for Numerical Methods in Engineering – számítástudomány https://bit.ly/3hkcH8h
- Mechanical Engineering – átfogó műszaki https://www.jstage.jst.go.jp/browse/mej/-char/en
- NDT& E International – tesztelés és értékelés https://www.journals.elsevier.com/ndt-and-e-international
- Transportation engineering – közlekedés https://pp.bme.hu/tr/issue/archive

- Vasbetonépítés – építészet
  http://www.fib.bme.hu/kiadvanyok.html

Hírportálok, gyűjtőlapok

- Architectural Review – építészet
  https://www.architectural-review.com
- Bauen mit Holz – építészet https://www.bauenmitholz.de
- CHIP Magazin Online – informatika
  http://www.chipmagazin.hu
- Engineering Journals – műszaki szakfolyóiratok gyűjtőlapja
  http://www.er-online.co.uk/journals.htm
- GlobalSpec: The Engineering Search – átfogó műszaki
  https://www.globalspec.com
- HWSW – informatika http://www.hwsw.hu
- Interesting Engineering – átfogó műszaki
  https://interestingengineering.com/ | https://bit.ly/2R8vx7K
- Mérnök Lap – átfogó műszaki gyűjtőlap
  https://mernok.lap.hu
- Műszaki Magazin – átfogó műszaki
  https://www.muszaki-magazin.hu
- Műszer Lap – átfogó műszaki gyűjtőlap http://muszer.lap.hu
- Octogon – építészet http://www.octogon.hu
- PC World Online – informatika http://www.pcworld.hu
- Science Magazin Home – átfogó tudományos
  http://www.sciencemag.org
- Sciencenews – átfogó tudományos
  https://www.sciencenews.org
- Technológia Lap – átfogó műszaki gyűjtőlap
  http://technologia.lap.hu
- The Engineer – átfogó műszaki
  https://www.theengineer.co.uk
- WWW Virtual Library: Engineering – átfogó műszaki gyűjtő-
  lap http://vlib.org/Engineering
- Zöld Ipar Magazin – ipar https://www.zipmagazin.hu

6.7. Kérdések

1. *Melyik bemutatott folyóiratcím takar egy 7 részből álló folyóirat lapcsaládot?*

[ ] Acta technica Jaurinensis
[ ] Acta Polytechnica Hungarica
[ ] Engineering Science and Technology, an International Journal
[ ] International Review of Applied Sciences and Engineering
[•] Periodica Polytechnica
[ ] Pollack Periodica

2. *A Szabványkeresőben a visszavont Magyar Nemzeti Szabványok is kereshetők.*

[•] Igaz
[ ] Hamis

3. *A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala adatbázisában csak az „Oltalom fennáll” státuszú bejegyzések kereshetők.*

[ ] Igaz
[•] Hamis

4. *Az alábbi adatbázisok közül melyikben tudunk Boole-operátorokat használni a keresőmezők összekapcsolására?*

[ ] Scitation
[ ] IET
[•] IEEE Xplore
[ ] Mindegyikben
[ ] Egyikben sem

5. *A felsoroltak közül melyik adatbázis biztosít „Free Access” elérést is?*

[•] IET
[ ] IEEE Xplore
[ ] Scitation
[ ] Mindegyik
[ ] Egyiket sem

6.8. Felhasznált források jegyzéke

- http://epa.oszk.hu/00700/00775/00023/1177-1181.html
- http://www.matud.iif.hu/2010/10/11.htm
- https://mta.hu/doktori-tanacs/tudomanyagi-nomenklatura-106809
- http://acta.uni-obuda.hu/EditPolicy.htm
- https://acta.sze.hu/index.php/acta/index
- https://akjournals.com/view/journals/1848/1848-overview.xml
- https://pp.bme.hu
- https://akjournals.com/view/journals/606/606-overview.xml
- https://prod.mszt.hu/hu-hu/mszt-rol
- https://www.sztnh.gov.hu/hu/sztnh/a-szellemi-tulajdon-nemzeti-hivatalarol
- https://www.sztnh.gov.hu/hu/mit-jelent/mi-a-szellemitulajdon-vedelem-celja
- https://ieeexplore.ieee.org/Xplorehelp/overview-of-ieee-xplore/about-ieee-xplore
- https://www.scitation.org/about
- https://publishing.aip.org/about/about-us
- https://www.theiet.org/about

7. MODUL: KÉPZŐMŰVÉSZETI INFORMÁCIÓFORRÁSOK

7.1. Bevezetés – művészettudományok

A tananyag azon érdeklődők számára nyújt segítséget, akiknek a művészeti tanulmányaikhoz, munkájukhoz vagy éppen érdeklődési körükhöz szükségük van művészeti témájú szakirodalomra, információra. A művészettudományok témája többek között az alábbi művészeti területeket érinti: építőművészet, fotóművészet, filmművészet, iparművészet, képzőművészet, színházművészet, táncművészet, zeneművészet.

A kidolgozott tananyagban a legfőbb képzőművészeti adatbázisokra és online forrásokra fektetjük a hangsúlyt. Bemutatjuk a képzőművészet fontosabb információforrásait, továbbá online elérhető könyveket, folyóiratokat, szak-és multidiszciplináris adatbázisokat. Az elektronikus források közül a szabadon elérhető forrásokat és a PTE által előfizetett adatbázisokat emeljük ki.

7.2. Fontosabb kapcsolódó hazai intézmények, egyetemek, könyvtárak

Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet
https://mi.btk.mta.hu

Az Intézet a Magyar Tudományos Akadémián belül 1969-ben jött létre, eredetileg Művészettörténeti Kutató Csoport néven. Előzménye az addig a Művelődésügyi Minisztérium által működtetett Művészettörténeti Dokumentációs Központ volt, amelyet az MTA teljes körű dokumentációs gyűjtemény kialakításának kötelezettségével vett át. Az Intézet 2019 őszétől az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat tagja. Folyóirata az Ars Hungarica. Az Intézet szellemi műhelyéhez kapcsolódik az Acta Historiae Artium a művészettörténet idegen nyelvű folyóirata is; valamint a Művészettörténeti Értesítő. Intézetünkben zajlik a világ legnagyobb művészlexikonjának, az Allgemeines Künstlerlexikon-nak a magyarországi szerkesztése. Az Intézet speciális feladatai közé tartozik az MTA Pszichiátriai Művészeti Gyűjtemény működtetése és az MTA Művészeti Gyűjtemény tudományos irányítása.

Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum
https://hoppmuseum.hu

A múzeumot 1919-ben alapította a cégtulajdonos, világutazó, műgyűjtő és mecénás Hopp Ferenc. A gyűjtemény ma mintegy 30 000 műtárgyból áll, s kínai, japán, indiai, délkelet-ázsiai, nepáli, tibeti, mongol, koreai és közel-keleti tárgyanyagot ölel fel. A múzeumhoz tartozik az ország egyetlen keleti művészeti szakkönyvtára, valamint az egyetlen ilyen profilú adattár, amely nemcsak kiállítások és egyéb tevékenységek dokumentációját őrzi, hanem a keletkutatással, a keleti műgyűjtés történetével és keleti utazókkal, utazásokkal kapcsolatos értékes archív fotó- és dokumentumanyagot is.

Magyar Nemzeti Galéria
https://mng.hu

A Magyar Nemzeti Galéria a magyarországi képzőművészet kialakulásának és fejlődésének folyamatát dokumentáló és bemutató legnagyobb közgyűjtemény. Gyűjtőköre az államalapítástól napjainkig, a legkorábbi magyarországi emlékektől a kortárs művészetig terjed.

Magyar Nemzeti Múzeum
https://mnm.hu

A Magyar Nemzeti Múzeum feladata, hogy tudományos módszerekkel gyűjtse, megőrizze és bemutassa a Kárpát-medence egykori lakóinak múltját, továbbá a magyar nemzet történetére vonatkozó emlékeket egészen napjainkig. Több millió tárgyat magába foglaló gyűjteményében világhírű régészeti leletek, a magyar történelem és a művelődéstörténet felbecsülhetetlen értékű kincsei találhatóak.

Szépművészeti Múzeum
https://www.szepmuveszeti.hu

Az 1906-ban megnyílt Szépművészeti Múzeumot Európa legjelentősebb múzeumai között tartják számon. Művészeti anyagának sokrétűsége és történeti folyamatossága, a mesterművek nagy száma méltán biztosít számára előkelő helyet a közgyűjtemények sorában. A Szépművészeti Múzeum az egyetemes és a magyar művészet emlékeit mutatja be az ókortól a 18. század végéig.

Iparművészeti Múzeum
http://www.imm.hu

A múzeum a kezdetektől fogva egyaránt gyűjti a magyar és egyetemes, a régi és kortárs iparművészeti alkotásokat. A mintegy 100.000 műtárgyból álló gyűjtemény valamennyi műfajban áttekintést nyújt az egyetemes és magyar iparművészet történetéről, a középkortól a 20. század első harmadáig, sőt napjainkig. A 20. század második felétől elsősorban magyar történeti vonatkozású és egyre inkább modern, korabeli tárgyak kerültek a gyűjteménybe. Ma is a kortárs magyar alkotások gyűjtése jelenti a gyarapodás fő irányát.

Egyetemek

- Budapesti Metropolitan Egyetem Művészeti és Kreatívipari Kar
  https://www.metropolitan.hu/muveszet | https://bit.ly/3ogokhU
- Magyar Képzőművészeti Egyetem
  http://www.mke.hu
- Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
  https://mome.hu
- Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar
  https://www.art.pte.hu

Könyvtárak

Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet Könyvtára
https://mi.btk.mta.hu/hu/konyvtar

Az ELKH BTK Művészettörténeti Intézetének könyvtára a magyar vonatkozású művészettörténeti szakirodalom legjelentősebb hazai gyűjtőhelye, melynek állománya kb. 32000 könyvből, 15000 kiállítási katalógusból és 11000 folyóiratból áll. A gyűjtemény különösen kiemelkedő hazai és külföldi könyv- és folyóiratállománnyal rendelkezik néhány fontos szakterületen (kodikológia, magyar avantgárd, művészetelmélet és művészetfilozófia, középkor- és barokk-kutatás). Jelentős állományunk van a 20. század első felének hazai kiállítási katalógusaiból, illetve a kortárs hazai és külföldi képzőművészetet bemutató kiállítások katalógusaiból.

Online katalógus: https://opac3.muvtori.monguz.hu

Budapesti Metropolitan Egyetem Könyvtára
https://www.metropolitan.hu/konyvtar
Online katalógus: https://bit.ly/2SQm6u3

Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum Könyvtára
https://hoppmuseum.hu/hf_konyvtar

Tudományos szakkönyvtár, Magyarország egyetlen keleti művészeti szakkönyvtára, a gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok megőrző és közvetítő intézménye. A könyvtár fő feladata, hogy állományával, valamint szolgáltatásaival megismertesse és népszerűsítse az ázsiai kultúrákat, ezen belül is az ázsiai vizuális művészetet. A könyvtárnak több mint 30 ezer kötetes könyv- és folyóiratállománya van.

Fő gyűjtőköre az ázsiai és észak-afrikai nemzetek művészetének, történetének, művelődésének és vallásának szakirodalmára terjed ki. A könyvtár a beiratkozott olvasóknak helyben olvasási lehetőséggel, reprográfiai szolgálattal áll rendelkezésre, valamint a külső könyvtárak olvasóinak segít, hogy könyvtárközi kölcsönzéssel hozzáférhessenek a keleti művészettel kapcsolatos szakirodalomhoz.

Online katalógus: http://hunteka.hoppmuseum.hu

Iparművészeti Múzeum Szakkönyvtára
http://www.imm.hu/hu/contents/10,Szakk%C3%B6nyvt%C3%A1r

Az országos szakkönyvtári feladatokat ellátó nyilvános könyvtári gyűjtemény több mint 85 ezer dokumentummal, a 19. század közepétől egészen napjainkig megjelent magyar és idegen nyelvű könyvekkel, folyóiratokkal rendelkezik. Kollekciója a múzeum gyűjteményegységei (textil és viselet, fa és bútor, kerámia és üveg, fémművesség, alkalmazott grafika és fotó, könyvművészet) mentén gyarapodik elsősorban. A hazai és nemzetközi iparművészet- és designtörténet szakirodalmán túl gazdag válogatás található itt az általános művészettörténet, a muzeológia, a restaurálás, valamint számos további kapcsolódó szakterület kiadványaiból is. Az állomány jelentős része idegen nyelvű: a legnagyobb számban az angol, német, francia és olasz nyelvű szakkönyvek és -folyóiratok szerepelnek benne. Mindezeken túl számos más idegen nyelven megjelent művészeti kiadvány is található a gyűjteményben, a több száz társintézménnyel folytatott könyvtári csere jóvoltából.

Online katalógus: http://94.199.48.18/sziren_0037.htm

Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtár, Levéltár és Művészeti Gyűjtemény
http://www.mke.hu/konyvtar
Online katalógus: https://katalogus.mke.hu

Magyar Nemzeti Galéria Könyvtára
https://mng.hu/gyujtemenyek/konyvtar

Az 1957-ben alapított Magyar Nemzeti Galéria a Fővárosi Képtár egykori könyvtárát kapta meg múzeumi könyvtárnak. A múzeum gyűjtőkörének megfelelően a könyvtár elsősorban a magyar művészetre vonatkozó, festészeti, szobrászati, építőművészeti szakirodalmat, illetve a muzeológia tárgykörébe tartozó kiadványokat gyűjti. A gyűjtemény erősségének számítanak a magyar kiállítási katalógusok, amelyek között számos igazi ritkaság is akad.

A könyvtár korlátozottan nyilvános, az intézmény munkatársain kívül rendelkezésre áll külső olvasók részére is, ehhez azonban előzetes bejelentkezés szükséges. A látogatók csak helyben olvashatnak, könyvtárközi kölcsönzésre lehetőség van. Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria könyvtára (a két intézmény egyesülése óta közös online katalógussal rendelkezik).

Online katalógus: https://bit.ly/2Raohbu

Magyar Nemzeti Múzeum, Központi Könyvtár
https://mnm.hu/hu/kozponti-konyvtar

A Magyar Nemzeti Múzeum Központi Könyvtára 1952-ben alakult, állományának összetétele és nagysága alapján a Közép-Duna-medence régészeti szakirodalmának egyik legjelentősebb forrása. Az eredeti, régészeti könyvtár később műtárgyvédelmi és legújabb kori gyűjteményekkel bővült, jelenleg közel 280 000 kötetet számlál, valamint az olvasók rendelkezésére állnak online adatbázisok és folyóiratok is. A könyvtár alapgyűjteménye, az eredeti Régészeti Könyvtár elsősorban a Kárpát-medence térségéhez kapcsolódó szakirányú műveket tartalmaz. Jelentős az idegen nyelvű könyv- és folyóirat-állománya is. A műtárgyvédelmi gyűjtemény feladata a régészeti leletek és múzeumi tárgyak restaurálásának, a különböző szintű restaurátorképzésnek és a muzeológiai munkának a szakmai megalapozása, támogatása. 2005 óta nyilvános szakkönyvtárként működik.

Online katalógus: https://catalog.library.hnm.hu

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar Könyvtára
https://lib.pte.hu/hu/service/bemutatkozas_mk-116
Online katalógus: https://bit.ly/3tL4Lzw

Szépművészeti Múzeum Könyvtára
https://mng.hu/gyujtemenyek/konyvtar

Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria könyvtára (a két intézmény egyesülése óta közös online katalógussal rendelkezik).
Online katalógus: http://hunteka.szepmuveszeti.hu

7.3. Válogatás a művészettudományok online elérhető szakirodalmából

**Online elérhető kézikönyvek,
általános művészeti témájú könyvek**

- **A historizmus művészete Magyarországon**
  - Online elérése: https://bit.ly/3tH165v
- **Az Árpád kor művészeti emlékei**
  - Online elérése: https://bit.ly/3tKaPIn
- **Kortárs Magyar Művészeti Lexikon I–III.**
  - Online elérése: https://bit.ly/3eKZ9kt
- **Magyar művészet**
  - Ez a sorozat a magyarországi művészet fejlődéstörténetének eddigi legnagyobb szabású feldolgozása. Több kötetben.
  - Online elérése:
  - Magyar művészet 1890–1919 – https://bit.ly/3flkKPx
  - Magyar művészet 1890–1919 – Képkötet https://bit.ly/3vYVXHA
  - Magyar művészet 1919–1945 – https://bit.ly/2SKY2Zn
  - Magyar művészet 1919–1945 – Képkötet https://bit.ly/3yaCCoQ
  - Magyarországi művészet 1300–1470 körül https://bit.ly/3eIafXg
  - Magyarországi művészet 1300–1470 körül – Képkötet https://bit.ly/3w5vwQF
- **Magyar művészeti kislexikon**
  - Online elérése: https://bit.ly/3fg9DaC

- **Magyarországi reneszánsz és barokk**
  - Online elérése: https://bit.ly/3tKOtGN
- **Művészet és felvilágosodás**
  - Online elérése: https://bit.ly/3w8Cp3t
- **Művészettörténet, tudománytörténet**
  - Online elérése: https://bit.ly/3yd4AjA

Egyéb online elérhető művészeti témájú könyvek

- **Malonyay Dezső: Mednyánszky**
  https://mek.oszk.hu/14800/14828/14828.pdf
- **Malonyay Dezső: Munkácsy Mihály élete és munkái**
  https://mek.oszk.hu/14800/14895/14895.pdf
- **Malonyay Dezső: Szinyei Merse Pál**
  https://mek.oszk.hu/15700/15723/15723.pdf

Válogatás bibliográfiákból

- https://mi.btk.mta.hu/hu/kiadvanytar/bibliografiak

A Művészettörténeti Intézet digitális kiadványtára és digitalizált gyűjteményei:

- https://mi.btk.mta.hu/hu/kiadvanytar
- https://mi.btk.mta.hu/hu/digitaliak

7.4. Válogatás a hazai online elérhető képzőművészeti folyóiratokból

Válogatás a kurrens folyóiratokból

A következő felsorolásban ma is élő, online is elérhető folyóiratok szerepelnek. A kortárs művészekkel, művészeti alkotásokkal, az aktuális kiállításokkal kapcsolatos információkat is folyamatosan feldolgozva hasznos információforrások lehetnek a szakterületen.

Acta Historiae Artium

A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézetének angol nyelvű folyóirata. A középkortól a kortárs művészetig terjedő művészettörténeti cikkeket mutat be. Magában foglalja a hazai

és nemzetközi kutatási publikációk kritikai elemzését a megfelelő területen. Könyvismertetőket és hirdetéseket tesz közzé. Honlap, archívum, absztraktok:
https://akjournals.com/view/journals/170/170-overview.xml
Tartalomjegyzék 1954-2017: https://bit.ly/2RibG5V

Ars Hungarica (1973-)

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet folyóirata, 1973 és 2015 közötti számai szabadon hozzáférhetőek és letölthetők, kereshető formátumban.
Archívum: https://mi.btk.mta.hu/hu/ars-hungarica

Artmagazin

Megjelenik évente 8 alkalommal, nyomtatott és digitális formában is.
Honlap: https://www.artblog.hu/; https://bit.ly/3bp7hFh,
Teljes szöveggel 2016-2020: http://epa.oszk.hu/02900/02996
Tartalomjegyzék és teljes szöveg 2003-2019/1: https://bit.ly/2RkHyH9

Balkon

Kortárs művészeti folyóirat. Honlap: https://balkon.art/home. Repertórium 1993-1998: https://balkon.art/1998-2007/repert93-98
Teljes szöveg 1998-2007: https://balkon.art/1998-2007
2008- https://balkon.art/home/print,
2008-2019: http://epa.oszk.hu/03000/03057,
Tartalomjegyzék és teljes szöveg 2006-2020: https://bit.ly/3hvNibT

Magyar iparművészet

Az eredeti kiadvány 1897-től 1944-ig élt. Újraindult 1993-ban.
Honlap: http://www.magyar-iparmuveszet.hu
Teljes szöveg 1897-1935, 2013-2020: https://bit.ly/3tOe81f,
Tartalomjegyzék 1897-1935, 1993-2020: https://bit.ly/2SQNNCY,
Tartalomjegyzék 1885-1894: Művészi ipar címmel, 1895-1896:
Az iparművészet címmel, 1897-1944, 1997-2012:
Magyar Iparművészet címmel: https://bit.ly/3tMQgec

Magyar Műhely

Irodalmi, kritikai és művészeti folyóirat. 1990. márc. 20. előtt (1-74. sz.) külföldön jelent meg. A 161. számtól pdf-ben elérhető.

Honlap: http://www.magyarmuhely.hu
Teljes szöveg 2012-2020: https://bit.ly/3uQBN2y
Tartalomjegyzék 1962-2020: https://bit.ly/2SOgsZo

Magyar Művészet

A Magyar Művészeti Akadémia negyedévenként megjelenő művészetelméleti periodikuma, 2013-.
Honlap, archívum: https://bit.ly/3w3U5gP | https://bit.ly/3tH8Lkh

MúzeumCafé : a magyar muzeológia magazinja

A honlapon keresésre is van lehetőség: https://bit.ly/3uOh4fx
Ingyenes regisztrációval a MúzeumCafé online fotótárához is hozzáférhetünk.
Teljes szöveg 2016-2019: http://epa.oszk.hu/03300/03343,
Honlap, teljes szöveg 2007-2019/1-2: https://bit.ly/2RTt1lu,
Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=887

Művészettörténeti értesítő

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat folyóirata.
Teljes szöveggel 1952−2018: https://bit.ly/3uOMMJw,
1952-2013: https://epa.oszk.hu/02500/02577#
Tartalom és absztrakt 2001-2020: https://bit.ly/3y97q9q

Új művészet

Művészeti és kritikai folyóirat. Az Új Művészet Online a nagy múltú print magazin friss és naprakész kiadása, amely elsősorban a kortárs képzőművészet problémáira és fiatal szereplőire fókuszál.
Honlap: https://www.ujmuveszet.hu
Teljes szöveg: 2016-2020: http://epa.oszk.hu/03000/03024
Tartalomjegyzék 2003-2020: https://bit.ly/3y8fuHv

Válogatás archív, online elérhető folyóiratokból

A művészet történetének kutatásához hasznos információforrás lehet az adott korban megjelenő folyóirat. Az alábbiakban olyan folyóiratokból válogattunk, amelyeknek már nem jelennek meg friss számai, de a korábbiak valamilyen formában online elérhetőek.

Magyar Művészet (1925−1949)

1925-1934 teljes szöveggel: https://bit.ly/3uRQSAM
Tartalomjegyzék 1925-1949: https://bit.ly/3flqPLR
(Teljes szöveges hozzáférés csak előfizetéssel.)

Művészet (1902–1918)

A folyóirat az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat támogatásával jelent meg. Szerkesztette Lyka Károly művészettörténész, művészeti író. Rendkívül gazdag illusztrációs anyag jellemezte: szövegközi képekkel, egész oldalas színes és nem színes táblákkal, hasonmás- és eredeti grafikai (rézkarc, kőnyomat) mellékletekkel, a korszak szinte minden ismert művészének alkotásaival találkozunk lapjain.
Teljes szöveggel: http://epa.oszk.hu/00000/00009
Tartalomjegyzék: https://bit.ly/3fcTd2C
(Teljes szöveg itt csak előfizetéssel!)

Művészeti Szemle

A PTE Művészeti Kar online művészeti folyóirata (2014-2015)
Honlap, teljes szöveg: https://www.art.pte.hu/muveszeti_szemle

Szabad Művészet : a „Képzőművészet Barátainak Köre” folyóirata

Képzőművészeti képes folyóirat (1947−1956)
Tartalomjegyzék: https://bit.ly/33VB5oV
(Teljes szöveg csak előfizetéssel!)

Szépművészet (1940−1944)

Tartalomjegyzék: https://bit.ly/2QgwUk3
(Teljes szöveg csak előfizetéssel!)

Online elérhető múzeumi periodikák

- **A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei, Évkönyvei**
  - https://bit.ly/3eLrc35
- **Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei**
  - https://bit.ly/33KelI5

- **A Szépművészeti Múzeum közleményei**
  - https://bit.ly/3eLZ93D
- **Magyar Nemzeti Múzeum, Múzeumi kiadványok**
  - https://bit.ly/3ycqsvK
- **A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei, Évkönyvei**
  - https://bit.ly/3eLrc35
- **Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei**
  - https://bit.ly/33KelI5
- **A Szépművészeti Múzeum közleményei (Bulletin)**
  - https://bit.ly/3eLZ93D
- **Magyar Nemzeti Galéria: évkönyvek, kiadványok, kiállítások**
  - https://bit.ly/3uOlTpl

7.5. Jelentősebb online képzőművészeti adatbázisok bemutatása

Képzőművészet Magyarországon

Az adatbázis elérhetősége: http://www.hung-art.hu

A Képzőművészet Magyarországon adatbázis 1997-től működik. A magyarországi képzőművészetet mutatja be a románkori kezdetektől a 20. század közepéig.

36. kép – Belépés a Képzőművészet Magyarországon adatbázisba

Az adatbázisba belépve az üdvözlőszöveggel találkozunk.

A felső menüsávban tudunk választani a menüpontok között. A képernyő alján pedig folyamatosan elérhető az adatbázis gyorskeresője. Itt tudunk böngészni a művészek között ABC szerint, vagy az „Egyéb”, névhez nem kapcsolt művek között. A gyorskeresőben a „Szerző” mezőbe a művész nevére, a „Szöveg” mezőben pedig a mű címében vagy a hozzá tartozó leírásban kereshetünk, valamint kiválaszthatunk időszakot és formát is.

37. kép – A Képzőművészet Magyarországon főoldala

A keresés során a találati listában megjelenik a keresőkifejezésünk, a találatok száma, a képek előnézete, és a róla szóló fontosabb információk. A kép előnézetére kattintva új ablakban jelenik meg a nagyméretű kép. Ha az adott műről rendelkezésre áll leírás vagy további információ, akkor az „Információ” mezőben található ikonra kattintva jelenik meg. Innen a szerző életrajza is elérhető.

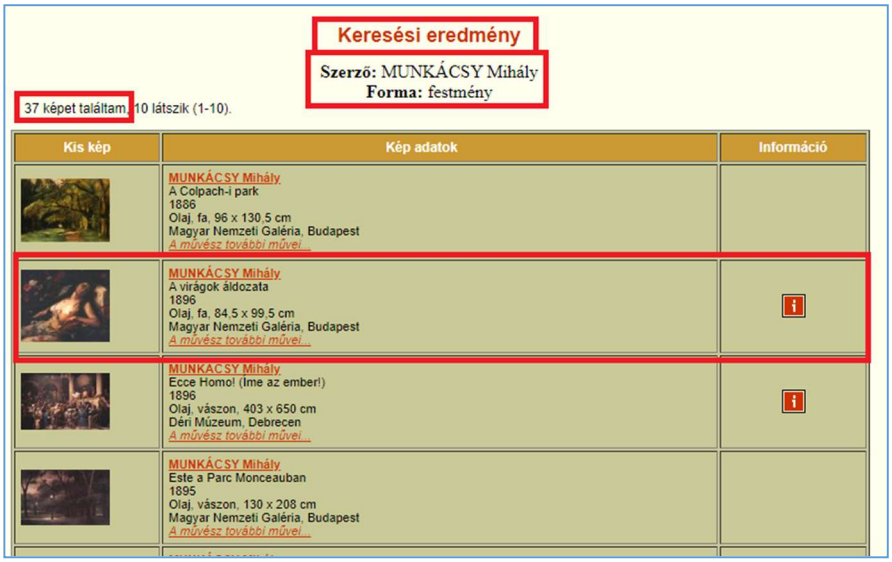

38. kép – A Képzőművészet Magyarországon találati listája

Böngészés során elsőként a művészek neve jelenik meg ABC sorrendben. A kiválasztott nevére kattintva először az életrajz jelenik meg, a név alatti „Művei" gombra kattintva találjuk a műveinek listáját.

39. kép – Böngészés a Képzőművészet Magyarországon adatbázisban

A felső menüsor „ABC index" gombra kattintva elérhető a név szerinti böngészés. A betűkre kattintva jelenik meg a művészek listája.

40. kép – A Képzőművészet Magyarországon név szerinti böngészője

A felső menüsorban a „Keresés” gombra kattintva érhető el az összetett keresőfelület. Kereshetünk a művész nevére, a mű címére, az időszakra, formátumra, és arra is, hogy melyik múzeumban található meg a mű. A keresőmezők melletti lenyíló menük kilistázzák a választási lehetőségeket, ezzel is segítve a keresést.

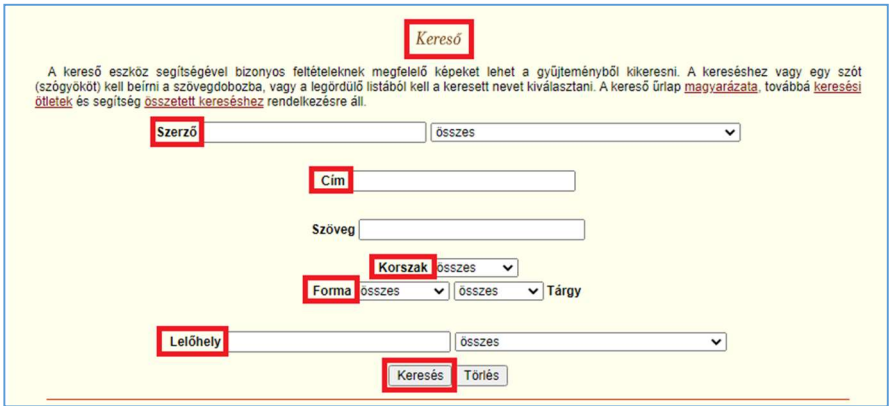

41. kép – A Képzőművészet Magyarországon keresőfelülete

Az adatbázis lehetőséget kínál online tárlatvezetésen való „részvételre”. A bemutatók a felső menüsor „Tárlatvezetés” gombjára kattintva érhetőek el. A baloldalon téma szerint is választhatunk. A túrákon a címére kattintva tudunk részt venni.

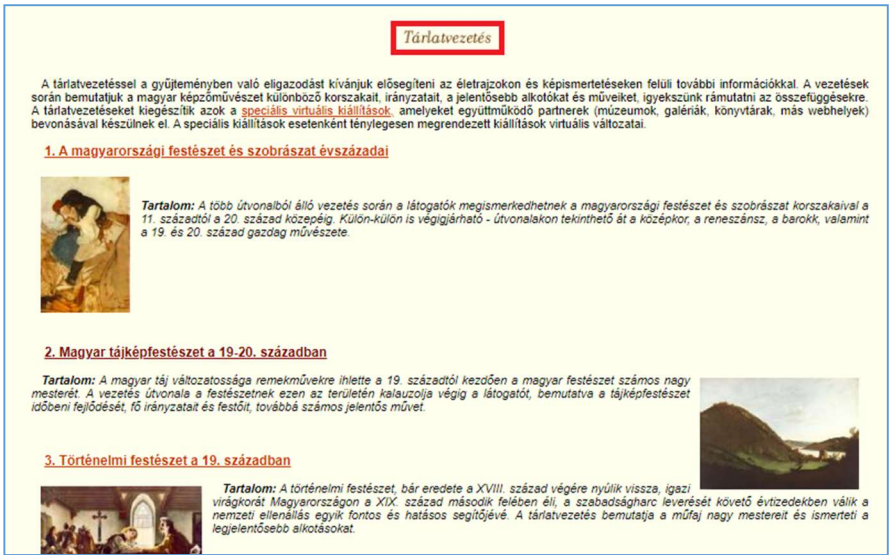

42. kép – Képzőművészet Magyarországon online tárlatvezetései

Az adatbázis lehetőséget kínál megosztott képernyős megjelenítésre, így a kiválasztott műveket egymás mellett láthatjuk, összehasonlíthatjuk. A szolgáltatás az „Iker-ablak” menüponton érhető el.

A műveket a képernyő alján található kereső/böngésző mezőben kiválasztva jeleníthetjük meg.

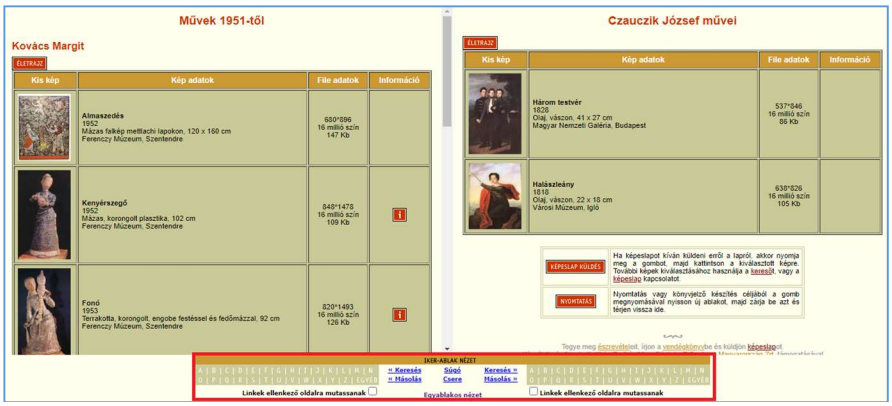

43. kép – Iker-ablak mód a Képzőművészet Magyarországon adatbázisban

Az adatbázis tartalmaz szószedetet is, ami a „Kislexikon” menüben érhető el, és a feldolgozott időszakhoz kapcsolódó kifejezések magyarázatát tartalmazza. ABC sorrendben tudunk böngészni a kifejezések között.

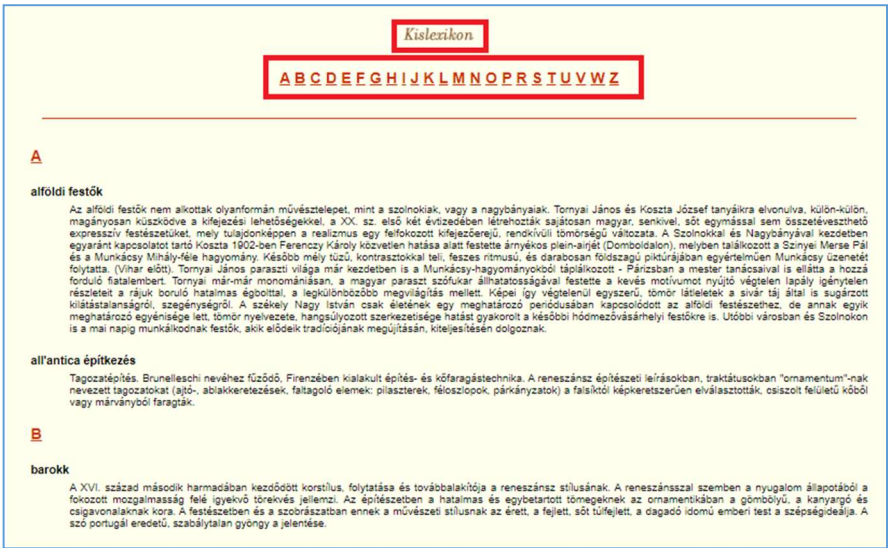

44. kép – Képzőművészet Magyarországon kislexikona

Web Gallery of Art

A Web Gallery of Art egy virtuális múzeum és adatbázis 1996 óta működik, mára már több mint 50 500 reprodukciót tartalmaz az európai képzőművészet és építészet (3. – 19. század) témaköréből. Elsősorban művészettörténeti forrás, mely egy magánkezdeményezés során jött létre, nem kapcsolódik múzeumhoz, művészeti vagy állami intézményhez.

Az adatbázisban megtalálhatóak életrajzok, kommentárok, online vezetett múzeumi túrák, kislexikon, korabeli zenei adatbázis és ingyenes képeslapküldési funkció is. Az adatbázis mobiltelefonra optimalizált verziója is elérhető.

Az adatbázis a http://www.wga.hu/index.html linken keresztül érhető el.

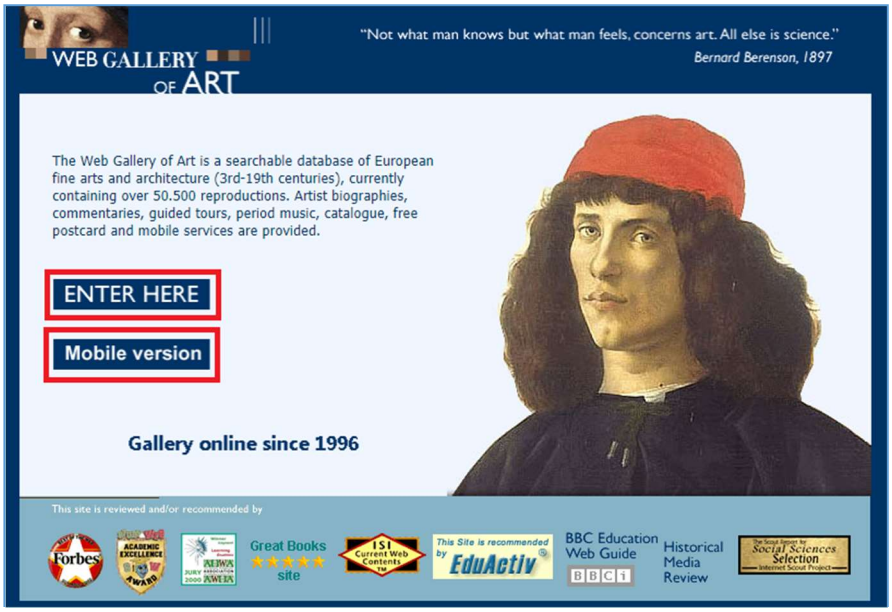

45. kép – Belépés a Web Gallery of Art adatbázisba

Az adatbázisba belépve az üdvözlőszöveggel találkozunk. A jobboldalon található nyelvválasztót minden aloldalon egyesével kell használnunk, ha magyar nyelvre szeretnénk lefordítani.

A felső menüsávban tudunk választani a kategóriák között. A képernyő alján pedig folyamatosan elérhető az adatbázis gyorskeresője. Itt tudunk böngészni a művészek között ABC szerint vagy az adott időszakot, vagy kategóriát (képző- vagy építőművészet) kiválasztva. A gyorskeresőben az „Author" mezőbe a művész nevére, a „Text" mezőben a mű címében vagy a hozzá tartozó leírásban kereshetünk, valamint megadhatjuk a keresett időszakot vagy mű formáját is (festmény, szobor, kerámia stb.).

46. kép – A Web Gallery of Art főoldala

A keresés során a találati listában megjelenik a keresőkifejezésünk, a találatok száma, a képek előnézete, és a róla szóló fontosabb információk. A kép előnézetére kattintva új ablakban jelenik meg a nagyméretű kép. Ha az adott műről van további információ, a „Comment" mezőben található ikonra kattintva jelenik meg. Innen a szerző életrajza is elérhető.

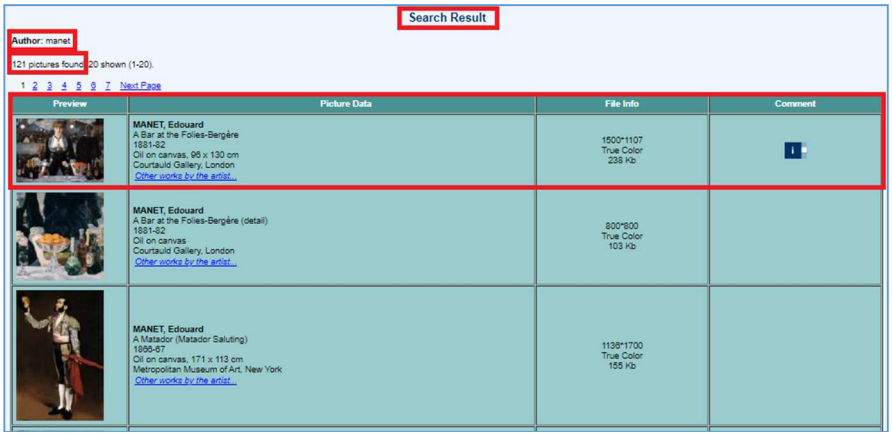

47. kép – A Web Gallery of Art találati listája

Böngészés során elsőként a művészek neve jelenik meg ABC sorrendben. A kiválasztott nevére kattintva először a műveinek listája jelenik meg, a lista tetején található „Biography" gombra kattintva érhető el az életrajz.

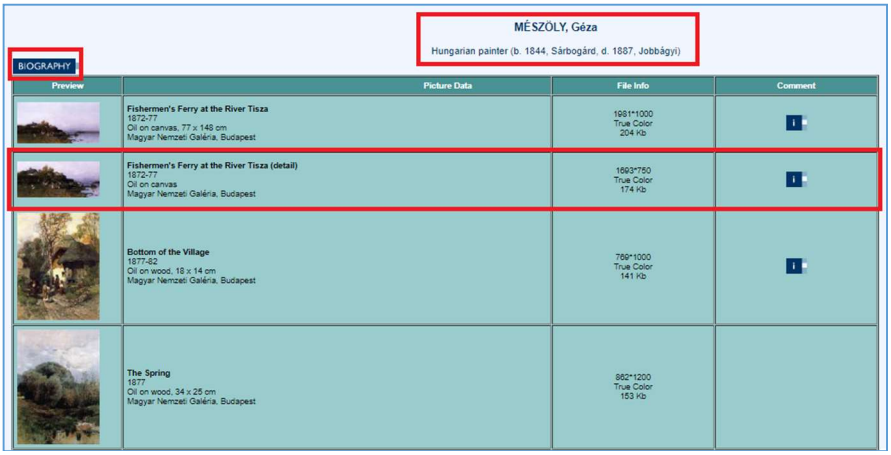

48. kép – Böngészés a Web Gallery of Art adatbázisban

A felső menüsor „Artists” gombra kattintva elérhető a név szerinti böngészés, valamint a lenyíló listákból választhatunk nemzetiség, korszak, időszak, művészeti ág szerint is. A találatilista a „Get list of artists” gombra kattintva jelenik meg.

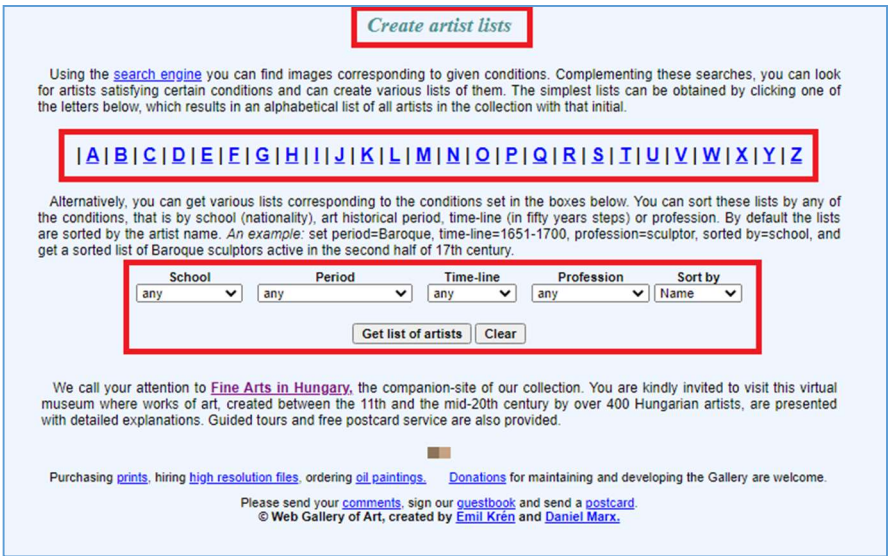

49. kép – A Web Gallery of Art név szerinti böngészője

A felső menüsorban a „Search” gombra kattintva érhető el az összetett keresőfelület. Kereshetünk a művész nevére, a mű címére, az időszakra, a formátumra, és arra is, hogy melyik múzeumban található meg a mű. A keresőmezők melletti lenyíló menük kilistázzák a választási lehetőségeket, ezzel is segítve a keresést.

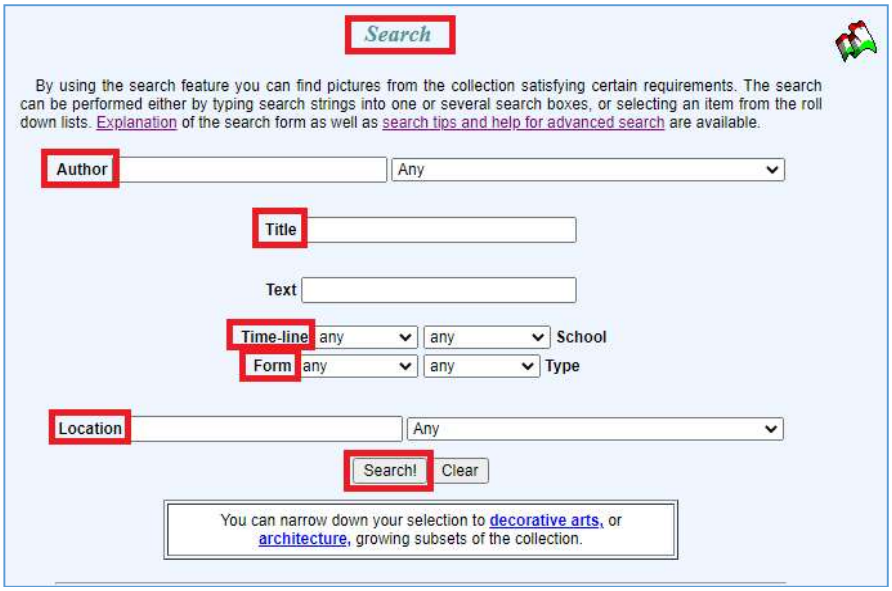

50. kép – A Web Gallery of Art keresőfelülete

Az adatbázis lehetőséget kínál online tárlatvezetésen való „részvételre". A bemutatók a felső menüsor „Tours" gombjára kattintva érhetőek el. A baloldalon téma szerint is választhatunk. A túrákon a címére kattintva tudunk részt venni.

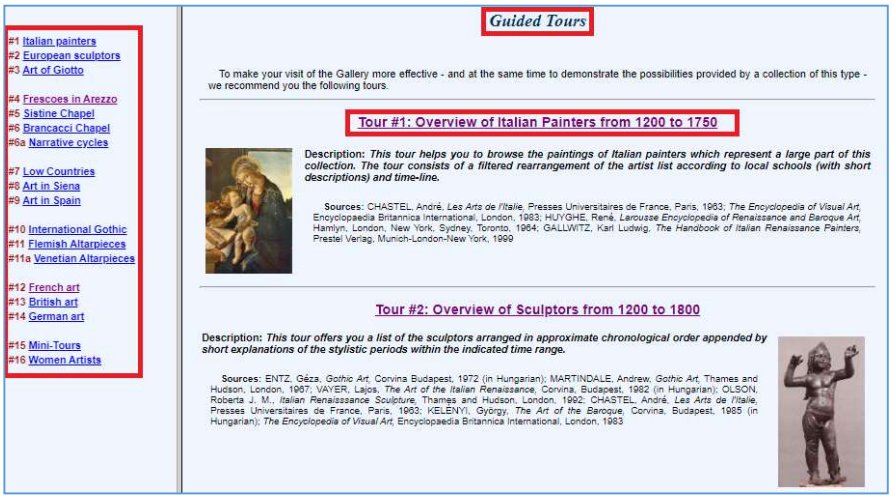

51. kép – A Web Gallery of Art tárlatvezetései

Az adatbázis lehetőséget kínál megosztott képernyős megjelenítésre, így a kiválasztott műveket egymás mellett láthatjuk, összehasonlíthatjuk. A szolgáltatás a „Dual Mode" menüponton érhető el.

A műveket a képernyő alján található kereső/böngésző mezőben kiválasztva jeleníthetjük meg.

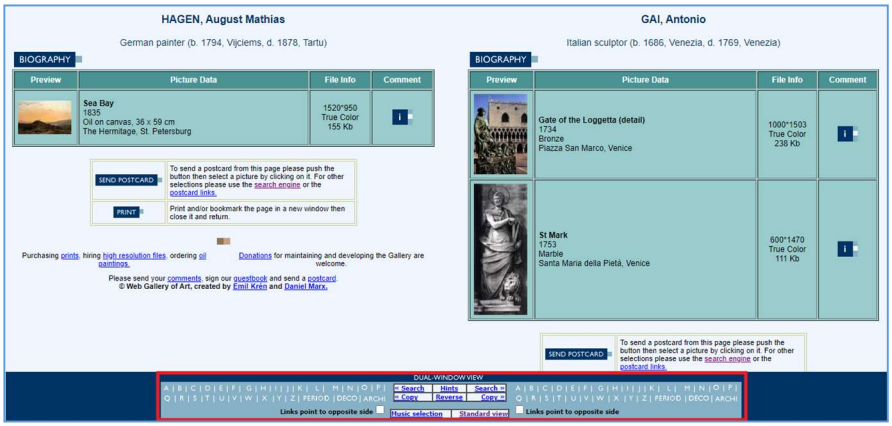

52. kép – Dual Mode a Web Gallery of Art adatbázisban

Az adatbázis kislexikon funkciója a „Glossary” menüben érhető el, és a feldolgozott időszakhoz kapcsolódó kifejezések magyarázatát tartalmazza. ABC sorrendben tudunk böngészni a kifejezések között.

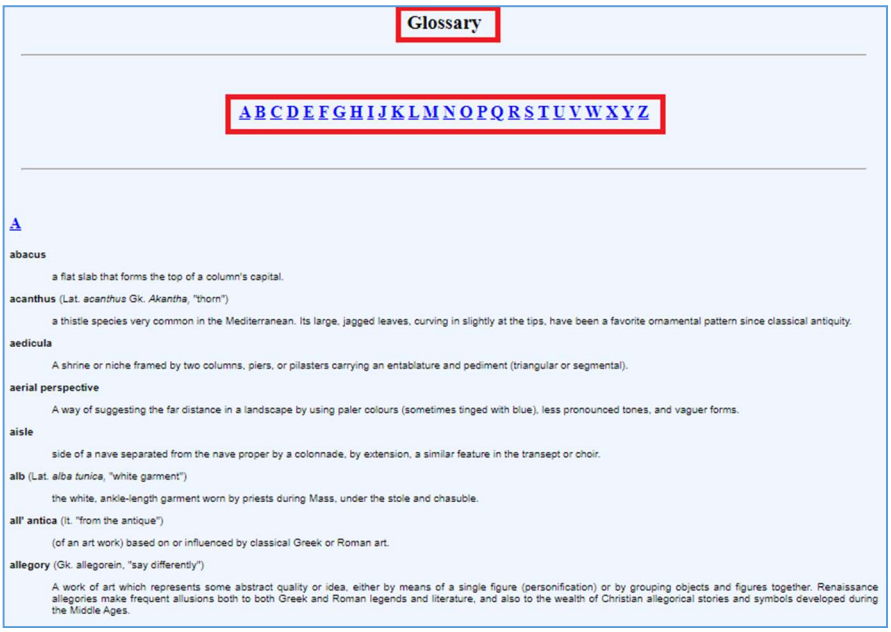

53. kép – A Web Gallery of Art kislexikona

Az adatbázis lehetőséget kínál az általa feldolgozott korszakból zeneművek meghallgatására is.

A formátumválasztás (MIDI, MP3, Internet Radios) után korszakonként böngészhetünk az adatbázis zenei részében. A kiválasztott zene a böngésző segítségével hallgatható meg.

54. kép – A Web Gallery of Art zenei adatbázisa

Szabadon hozzáférhető adatbázisok

- **Artportal adatbázis** – magyar művészeti
  - https://artportal.hu
- **Budapest-képarchívum** – FSZEK könyvtár katalógusa
  - http://bpkep.fszek.hu
- **Hungaricana**
  - Képcsarnok – képi dokumentumok (képeslapok, archív fotók, metszetek, festmények, falikárpitok)
  - https://hungaricana.hu/hu/adatbazisok/kepcsarnok
- **Kortárs magyar művészeti lexikon**
  - https://artportal.hu/lexikon
- **Magyar Digitális Képkönyvtár** – képadatbázis
  - https://kepkonyvtar.hu/jetspeed/portal
- **Magyar Digitális Múzeumi Könyvtár**
  - https://bit.ly/2RW9DEr

- **MúzeumDigitár** – magyar múzeumi gyűjtemények közös keresője
  - https://hu.museum-digital.org/index.php?t=home
- **Száz szép kép** – képadatbázis
  - http://mek.oszk.hu/kiallitas/keptar
- **Art History Resources** – művészettörténeti linkgyűjtemény – művészek, irányzatok, életrajzok, művek
  - http://arthistoryresources.net/ARTHLinks.html
- **Artcyclopedia** – online művészeti lexikon
  - http://www.artcyclopedia.com/
- **Europeana Art** – az Európai Unió multimédiás digitális könyvtára
  - https://www.europeana.eu/hu/collections/topic/190-art
- **Mother of All Art and Art History** – linkgyűjtemény
  - http://www.umich.edu/~motherha
- **Smarthistory** – művészettörténet
  - https://smarthistory.org/
- **Solomon R. Guggenheim Museum** – modern művészeti könyvek
  - https://archive.org/details/guggenheimmuseum
- **The Metropolitan Museum of Art** – múzeum katalógusa
  - https://www.metmuseum.org/art/collection
- **Bildindex – Der Kunst und Architektur** – művészetek, építészet
  - https://www.bildindex.de
- **Histoire de l'art** – francia nyelvű
  - http://www.histoiredelart.net
- **Paris Musees Collections** – múzeumi gyűjtemények keresője
  - https://www.parismuseescollections.paris.fr/en

7.6. Linkajánló

Weboldalak

- **Fortepan** – magyar nyelvű, online fotóarchívum
  - https://fortepan.hu
- **Gettyimages** – képadatbázis
  - http://www.gettyimages.com
- **Google Art Project** – képadatbázis
  - https://artsandculture.google.com/?hl=en
- **Storia dell'Arte** – olasz művészeti weboldal
  - https://www.storiadellarte.com

- **VADS – The online resource for visual arts** – képadatbázis
  - http://www.vads.ac.uk

Folyóiratok

- **Exindex** : képzőművészeti folyóirat
  - http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=0
- **Kisgrafika** A Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület folyóirata
  - Honlap: http://www.kisgrafika.hu
  - Tartalomjegyzék 2001-2018: https://bit.ly/3uLB2ri
  - (Érdekesség: 1. Magyar Virtuális Exlibrismúzeum
  - http://www.exlibrismuzeum.hu)
- **Magyar grafika** A nyomdaiparnak és kapcsolódó szakterületeknek szóló műszaki-tudományos folyóirat 2004-2020
  - https://epa.oszk.hu/00800/00892
  - honlap: www.mgonline.hu | https://bit.ly/3fi7c7h
- **Műértő: művészeti és műkereskedelmi folyóirat** (2013–)
  - Honlap: https://axioart.com/hir-partner/muerto
  - Tartalomjegyzék: https://bit.ly/3onRkEA
- **Art Journal** (1997–) – vizuális művészetek
  - https://www.tandfonline.com/loi/rcaj20
- **The Art Bulletin** (1997–) – művészettörténet
  - https://www.tandfonline.com/loi/rcab20

7.7. Felhasznált források jegyzéke

- https://mi.btk.mta.hu/hu/rolunk
- https://bit.ly/2Qn4u8g
- https://hoppmuseum.hu/hf_muzeum_tortenete
- https://bit.ly/33FQ8Tt
- https://hoppmuseum.hu/hf_muzeum_tortenete
- https://artportal.hu/impresszum
- http://www.imm.hu/hu/contents/29,A+m%C3%BAzeum+
- https://www.szepmuveszeti.hu/rolunk
- http://www.magyar-muveszet.hu/bemutatkozas
- https://hungaricana.hu/hu/adatbazisok/kepcsarnok
- https://hu.museum-digital.org/index.php?t=home
- https://www.hung-art.hu/index-hu.html
- https://www.wga.hu/index1.html

7.8. Kérdések

1. *Melyik bemutatott intézmény gyűjt keleti művészetekkel kapcsolatos dokumentumokat, szakirodalmat?*

[ ] Szépművészeti Múzeum
[•] Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum Könyvtára
[ ] Magyar Nemzeti Galéria Könyvtára
[ ] Iparművészeti Múzeum

2. *A Művészettörténeti Intézet digitális kiadványtára tartalmaz-e bibliográfiákat?*

[•] Igen
[ ] Nem

3. *A Magyar Iparművészet a 19. század végén indult, majd 1993-tól újraindított, ma is élő művészeti folyóirat.*

[•] Igaz
[ ] Hamis

4. *A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézetének angol nyelvű folyóirata:*

[ ] Balkon
[ ] MúzeumCafé
[•] Acta Historiae Artium
[ ] Szabad Művészet

5. *A bemutatott képzőművészeti adatbázisok közül melyik tartalmaz magyarországi vonatkozású műveket?*

[ ] A Képzőművészet Magyarországon
[ ] A Web Gallery of Art
[•] Mindkettő
[ ] Egyik sem

8. MODUL: A NÉPRAJZTUDOMÁNY INFORMÁCIÓFORRÁSAI

8.1. Bevezetés – néprajztudomány

Az alábbi tananyag a könyvtárhasználati és információkeresési ismeretek általános jellemzőit, ismereteit egészíti ki, figyelembe véve a néprajztudomány szakterületének sajátosságait. Kiemelten foglalkozik a néprajztudomány tárgyi és szellemi kultúrát külön kezelő, illetve azt integráló információ forrásaival, kitekintve más tudományágak, illetve a történelem segédtudományainak kapcsolódó forrásaira. A tananyag elsősorban bölcsészettudományi tanulmányokat folytató hallgatók számára nyújt hasznos ismereteket, de ajánlható bárkinek, akit a fenti tárgykör tudományos szempontú megközelítése érdekel.

A néprajztudomány területén a szakirodalmak keresésénél nehézséget okoz, hogy a vonatkozó irodalmak különböző tudományterülethez kapcsolódó szakszámokon, könyvtári jelzeteken lehetnek, mivel a tudományterület sajátossága, hogy sok tárgykört/témát érint. Tehát a kutatási téma rokonterületét, kapcsolódó tárgyköröket is figyelnünk kell pl. néptánc (793-Táncművészet) fazekasság (738-Kerámia), népi építészet (720-Építészet) stb.

A keresésnél alkalmazott tárgyszavak esetén pedig minél több szinonimát, rokonértelmű szót érdemes kipróbálni.

Néprajztudomány kapcsolódó főbb tárgyszavai:

néprajz, etnográfia, etnológia, kulturális antropológia, szociálantropológia, folklór

A tudományterület főbb felosztása:

- Tárgyi néprajz, mely magában foglalja többek között az alábbi tárgyköröket: népművészet, népi építészet, agráretnográfia, kézművesség, népviselet.
- Szellemi néprajz (folklór), mely magában foglalja többek között az alábbi tárgyköröket: magánélet szokásai, népi játékok, népköltészet (népi próza, népmese, mondák,) néphit, népszokások, társadalomnéprajz, népi gyógyászat, népi színjátszás.
- Társadalomnéprajz, mely magában foglalja többek között a család, rokonsági kapcsolatok, társadalmi szervezetek, kisebbség és asszimiláció témáit. Néprajzi, etnikai csoportokat és a

szociálantropológia, szociológia, társadalmi kommunikáció kapcsolódó kutatási területeit.
- (Az alábbiakban nem kezeljük külön alpontként ezt a felosztási egységet, mert a kapcsolódó szakirodalom gyakorta az átfogó, gyűjteményes munkákban található.)

8.2. Kapcsolódó hazai intézmények, szervezetek, egyetemek, könyvtárak

Hagyományok Háza
https://hagyomanyokhaza.hu

A Kárpát-medencei néphagyomány ápolására és tovább éltetésére létrehozott nemzeti intézmény, melyet a Nemzeti Kulturális Örökség minisztere 2001-ben alapított. A Hagyományok Háza a népi kultúra, a hagyomány iránt érdeklődőket és a szakmabelieket tartja célközönségének.

Magyar Néprajzi Társaság
http://neprajzihirek.hu/tarsasag

A Magyar Néprajzi Társaság Európában az egyik legrégebbi tudományos néprajzi egyesület. A Társaság a soknyelvű- és kultúrájú térség kutatásának fontosságát rögzítette alapszabályában. Alapításánál az etnográfiai, etnológiai és folklór érdeklődésű szakemberek mellett közre működtek irodalomtudósok, nyelvészek, történészek, geográfusok, fizikai antropológusok egyaránt. A Társaság folyóirata, az 1890-től máig folytonosan megjelenő **Ethnographia**. A Társaság tudományos folyóirata mellett kiad a társasági élet és általában a magyar néprajz eseményeiről beszámoló közlönyt is **Néprajzi Hírek** néven.

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Néprajztudományi Intézet
https://nti.btk.mta.hu

A Néprajztudományi Intézet a néprajzi tudományok egyetlen országos akadémiai intézménye. Néprajzi Kutatócsoport néven 1967-ben jött létre – azzal a céllal, hogy egy-egy nagyobb feladat köré szervezze az egyetemi tanszékeken, a Néprajzi Múzeumban és a vidéki múzeumokban dolgozó etnográfusokat és folkloristákat. A kutatóhely 1991-ben kapta a Néprajzi Kutatóintézet (rövidítve: NKI, hivatalos nevén: MTA Néprajzi Kutatóintézete) elnevezést, majd a 2012. évi akadémiai szervezeti átalakítás után az MTA BTK Néprajztudományi Intézet nevet.

Néprajzi Múzeum
http://www.neprajz.hu

A Néprajzi Múzeum 1872 óta gyűjti, óvja és közvetíti a magyar, az európai és az Európán kívüli közösségek hagyományos és modern kulturális emlékeit, tárgyak, képek, szövegek, hangok formájában. A Kárpát-medencéből és a világ minden tájáról származó, mára közel 250 ezer darabot számláló kollekciót tudhat magáénak.

Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre
https://skanzen.hu

A szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum alapításának célja, hogy bemutassa a magyar nyelvterület népi építészetét, lakáskultúráját, gazdálkodását és életmódját eredeti, áttelepített épületekkel, hiteles tárgyakkal, régi településformák keretében, a 18. század közepétől a 20. század első feléig tartó időszakban. 1967-ben először a budapesti Néprajzi Múzeum Falumúzeumi Osztályaként, majd 1972-ben önálló, országos múzeumként alakult meg a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Szentendrén, a Sztaravoda-patak völgyében, egy 46 hektáros területen. Kiállításain, kiadványain, digitális tartalmain, ismeretátadási és szabadidős programjain keresztül, a tárgyi emlékek, az életmód és a szokások bemutatásával, elméleti ismeretek és a mindennapi életben hasznosítható gyakorlati tudás közvetítésével segíti a népi hagyományok jobb megértését és mai használhatóságát, hozzájárul a magyar kultúra hazai és nemzetközi szintű népszerűsítéséhez, a múzeumi tudáson alapuló fenntartható életmód közvetítéséhez.

Egyetemek

- Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Néprajzi Tanszék
  - https://neprajz.unideb.hu
- ELTE BTK Néprajzi Intézet
  - https://neprajz.elte.hu
- Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Néprajz-Kulturális Antropológiai Tanszék
  - https://neprajz.btk.pte.hu
- Szegedi Tudományegyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék
  - https://etnoszeged.wordpress.com

Könyvtárak

Folklórdokumentációs Könyvtár és Archívum (Hagyományok Háza)
https://hagyomanyokhaza.hu/hu/mediatar/fdk

Fő feladata megőrizni, digitálisan feldolgozni, internetes és hagyományos módon közzétenni a Magyarországon felhalmozott, illetve a Kárpát-medence (esetenként távolabbi tájak) bármely etnikumához tartozó népzenei- és néptáncgyűjteséket, szövegfolklór-gyűjteményeket és néprajzi vonatkozású dokumentumokat. A rendelkezésére álló eszközökkel segítséget ad a népzenével, néptánccal, néprajzzal kapcsolatos elméleti és gyakorlati, valamint szakmai, tudományos és ismeretterjesztő munkához.

Része: Martin György Médiatár (Hagyományok Háza)

A Martin György Médiatár nyilvános, tudományos és ismeretterjesztő szakkönyvtár, amely a Kárpát-medence vagy akár távolabbi tájak etnikumainak néprajzzal, népművészettel kapcsolatos szakirodalmát gyűjti. A Könyvtár tevékenységének fő célja, hogy a gyűjtőkörében megjelent szakirodalmat a teljesség igényével gyarapítsa, azok információtartalmát elérhetővé tegye, ezáltal a megfelelő dokumentációs háttér biztosításával elősegítse a népzene és a néptánc élő és folyamatos visszatanulását, a mindennapokban való jelenlétét.
Online katalógusában könyvek, sorozatok, folyóiratok, folyóiratcikkek, tanulmányok kereshetők, Folklór Adatbázisban pedig eredeti audio, vizuális és audiovizuális folklórgyűjtések anyagai találhatók.

Online katalógus: https://hhkvt.opac3.saas.monguz.hu

MTA BTK Néprajztudományi Intézet Könyvtára
https://nti.btk.mta.hu/hu/konyvtar

1968-ban alapították.

Főgyűjtőkör: etnológia, folklór, néprajz, szociálantropológia

Mellékgyűjtőkör: rokon- és segédtudományok, irodalomtudomány, nyelvészet, művelődéstörténet, művészettörténet, szociológia, régészet, történelem, orientalisztika

Online katalógus: https://opac3.neprajzi.monguz.hu

Néprajzi Múzeum Könyvtára
http://hunteka.neprajz.hu/

A Könyvtár nyilvános, tudományos szakkönyvtár, Magyarország legrégebbi és legnagyobb néprajztudományi szakkönyvtára.

Állománya több mint 188 ezer kötet, mely főképpen a néprajz, etnológia, antropológia szakirodalmából áll.

A katalógusban könyvek, sorozatok, folyóiratok, folyóiratcikkek, tanulmányok kereshetők.

Jelenleg költözés alatt van, könyvtára, etnológiai archívuma sem érhető el.

Online katalógus: http://hunteka.neprajz.hu

Része: Néprajzi Múzeum Digitális Könyvtára – https://bit.ly/3hpb1KA

A Néprajzi Múzeum Digitális Könyvtára a Könyvtár régi, ritka és gazdagon illusztrált könyveiből készült válogatást, valamint a Magyar Néprajzi Bibliográfia digitalizált köteteit tartalmazza teljes terjedelmében, PDF formátumban.

8.3. Válogatás a néprajztudomány területét átfogóan tartalmazó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból

Magyar néprajz 8 kötetben (szerk. Paládi-Kovács Attila (et al.)
Online elérése: http://mek.niif.hu/02100/02152/html

Megjegyzés: Az I/1, I/2. kötet szabadon online nem elérhető
Kötetek:

1.1 Táj, nép, történelem
1.2 Táj, nép, történelem
2. Gazdálkodás
3. Anyagi kultúra 2. Kézművesség
4. Anyagi kultúra 3. Életmód
5. Folklór 1. Magyar népköltészet
6. Folklór 2. Népzene, néptánc, népi játék
7. Folklór 3. Népszokás, néphit, népi vallásosság
8. Társadalom

Magyar Néprajzi Lexikon
Online elérése: https://mek.oszk.hu/02100/02115/html

Balassa Iván – Ortutay Gyula: Magyar néprajz
Online elérése:https://mek.oszk.hu/02700/02789/html

Magyar néprajztudomány bibliográfiája (több kötet) 1971-1985.
Online elérése: https://bit.ly/2RU1Reg

Magyar Néprajzi Bibliográfia
Online elérése: https://bit.ly/3eHSBTz

A magyar néprajz kurrens bibliográfiája 1971-től 2004-ig jelent meg nyomtatásban, 1989-től a Néprajzi Múzeum Könyvtárának gondozásában.

Az anyaggyűjtés kiterjedt a határon túli magyar néprajzi kutatás könyv- és cikktermésére és részben a magyarországi kutatók külföldön megjelent műveire is. A bibliográfia nemcsak a néprajz, a folklorisztika, az antropológia különböző irányzatainak publikációira terjed ki, hanem részben a társadalomtörténet, a szociológia és más rokon tudományok szorosan kapcsolódó hazai könyv- és cikktermésére is. A Magyar Néprajzi Bibliográfia a 2005-ös tárgyévtől kizárólag online formában él tovább.

Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia
A szlovákiai magyar néprajzi bibliográfiák sorozat.
Online elérése:
1989-1990 https://mek.oszk.hu/01700/01754/01754.pdf
1993-1994 https://mek.oszk.hu/01600/01603/01603.pdf
1995-1998 https://mek.oszk.hu/01600/01602/01602.pdf
1999-2002 https://mek.oszk.hu/02400/02466/02466.pdf

Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia adatbázisa
Online elérése: https://bit.ly/33FGPmm

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Etnológiai Központjában készült a Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia szinte teljes feldolgozása 1819-től napjainkig. Az internetes feldolgozás lehetővé teszi a gyors keresést időrend, helynevek, személynevek, tárgymutató, szerzők és kifejezések alapján.

Romániai magyar néprajzi bibliográfia (Jakab Albert Zsolt szerk.)
Online elérése: http://neprajzibibliografia.adatbank.transindex.ro

A Kriza János Néprajzi Társaság korán felismerte a romániai magyar néprajzi és antropológiai kutatásokra vonatkozó szakszerű bibliográfia és tudománytörténeti, kutatástörténeti szintézis szükségességét. Az „Előmunkálatok a romániai magyarság néprajzához” című projekt keretében készült a pontos, szakszerű, a tájékozódást nagyban elősegítő néprajzi-antropológiai bibliográfiai adatbázis összeállítása, rendszerezése és digitalizálása.

Vajdasági néprajzi bibliográfia
Online elérése: http://klnt.info/vajdasagi-neprajzi-bibliografia

A Kiss Lajos Néprajzi Társaság az újvidéki Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság civil szervezet keretében 1990-ben, szakosztályként alakult meg, majd 1997-ben szabadkai székhellyel önálló civil szervezetté vált.

A bibliográfia a vajdasági/jugoszláviai magyar néprajzi kutatások 1945–2004-ig terjedő tárgyidőszakának az eredményeit összegzi. A tételek egyik csoportja a könyvek (monografikus kiadványok, gyűjteményes munkák, atlaszok) adatait közli recenzeált bibliográfia formájában, vagyis a kiadványok sajtóvisszhangjának az adatai között is eligazít. A begyűjtött információk másik része a néprajzi ill. néprajzi anyagot is közlő szakfolyóiratok (Híd, Hungarológiai Közlemények, Üzenet, Létünk, Oktatás és Nevelés, Bácsország, Orbis, Új Kép), évkönyvek (Tanulmányok, Godišnjak Filozofskog fakulteta, a HMSZ Évkönyve, Magyar Szó Naptár), értesítők közleményeit teszi elérhetővé a kutató számára. A napi- és hetilapokban megjelenő cikkek közül csak a folytatásban közreadott, terjedelmesebb írások jelennek meg a bibliográfiában.

Néprajzi atlaszok
Online elérése: https://maps.hungaricana.hu/hu/MegyeiTerkepek/4016

A Magyar Néprajzi Atlasz térképlapokból és kiegészítő szöveges magyarázatból álló mű, amely a magyar népi kultúra reprezentatív elemeit és jelenségegyütteseit a nyelvterület egészén helyi előfordulásukban, sematikus jelekkel kifejezve mutatja be, amely tehát etnográfiai és nem etnikai jellegű. Nemcsak a témák, hanem a vizsgálati helyek (kutatópontok) is reprezentatív jellegűek.
Magyar Néprajzi Atlasz

Szolnok megye néprajzi atlasza I.1: https://bit.ly/3ffNCst
Szolnok megye néprajzi atlasza II.1: https://bit.ly/3brwIpE

Kérdőívek és gyűjtési útmutatók
Online elérések: https://bit.ly/3hqQ6a8 | https://bit.ly/3uMH4rD

Számtalan néprajzi gyűjtési útmutató és terepmunka módszertani leírása jelent meg különböző néprajzi kutatási témákhoz kapcsolódva. Többek között az alábbi témákhoz kapcsolódó leírások érhetőek el online népi építészet, szakrális emlékek, járművek, népi növény és kertkultúra, víznyerési módok és kutak, présházak, pincék, jogi néprajz témában.

Tájegységekre vonatkozó és kistáji monográfiák

A szellemi és anyagi kultúra kutatásában összefoglaló eredményeket hoztak a táji monográfiák.

- Bálint Sándor: Szeged népe
- Balogh István: A civisek világa
- Balogh István: Hajdúság
- Bellon Tibor: Nagykunság
- Bíró Friderika: A szegek világa, Göcsej néprajza a 18-20. században
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/08300/08328
- Bíró Friderika: Göcsej
- Dömötör Sándor: Őrség
- Erdész Sándor: A Nyírség
- Katona Imre: Sárköz
- Kiss Géza: Ormánység
    - Online elérése: https://bit.ly/3w5T3Ri
- Szabó László: Jászság
- Tálasi István: Kiskunság
- Orbán Balázs: A Székelyföld leírása. I–VI.
    - Online elérése: http://mek.oszk.hu/04800/04804
- Vajkai Aurél: Balatonmellék
- Vajkai Aurél: A Bakony néprajza

Kulturális antropológiához kapcsolódó online elérhető kiadványok

- Antropológiai – etnológiai – kultúratudományi kislexikon
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/10200/10291
- Bodrogi Tibor: Mesterségek, társadalmak születése
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04600/04682
- Diószegi Vilmos: Samanizmus
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/01600/01639

Szótárak, tájszótárak

- Kiss Géza–Keresztes Kálmán: Ormánysági Szótár
- Kriza János: Erdélyi tájszótár
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/13900/13918
- Magyar tájszótár (Szerk. SZINNYEI József.)
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/07000/07025

8.4. Válogatás a tárgyi néprajz területéhez kapcsolódó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból

- Balassa Iván: A magyar falvak temetői
- Barabás Jenő: Magyar népi építészet
- B.-A.-Z. megye népművészete
    - Online elérése: https://bit.ly/3onDTEt
- Domanovszky György: A magyar nép díszítőművészete I – II.
- Fél Edit – Hofer Tamás: Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04900/04950
- Flórián Mária: Magyar parasztviseletek
- Herman Ottó: A magyar halászat könyve
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/03100/03104
- Hofer Tamás – Fél Edit: Magyar népművészet
- K. Csilléri Klára: A magyar népi lakáskultúra kialakulásának kezdetei
- Kardos László: Az Őrség népi táplálkozása
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/01600/01673
- Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/10800/10818
- Knézy Judit: Somogy néprajza II. – Anyagi kultúra
    - Online elérése: https://bit.ly/3hvCvOT
- Kresz Mária: Magyar fazekasművészet
- Magyar népművészet sorozat 1-17. Kötet
    - Online elérése: https://bit.ly/2S0nZUB
- Malonyai Dezső: A magyar nép művészete. I–V. Kötet
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/01600/01671
- Nógrád megye népművészete
    - Online elérése: https://bit.ly/3eTAeeu
- Somogy megye népművészete
    - Online elérése: https://bit.ly/3uToIp4
- Szolnok megye népművészete
    - Online elérése: https://bit.ly/3w7sNWX
- Vas megye népművészete
    - Online elérése: https://bit.ly/3wat4bx

8.5. Válogatás a szellemi néprajz területéhez kapcsolódó nyomtatott és online elérhető szakirodalomból, forráskiadványokból

- Magyar Népköltési Gyűjtemény I–XIV. (MNGY) Arany László-Gyulai Pál – Varga Gyula – Sebestyén Gyula (szerk.)
  - MNGY új folyam II.
    Csongrádmegyei gyűjtés
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/12200/12247
  - MNGY új folyam VI.
    Somogy megye népköltése, gyűjtötte Vikár Béla
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/15400/15432
  - MNGY új folyam VIII.
    Dunántúli gyűjtés, gyűjtötte és szerk. Dr. Sebestyén Gyula
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/06900/06951
  - MNGY új folyam IX.
    Népmesék Heves- és Jász-Nagykun-Szolnok megyéből, gyűjtötte Berze Nagy János
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/12200/12251
- Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd
  - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04600/04645
- Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium. I–II.
  - Online elérése:
    https://mek.oszk.hu/04600/04656
    https://mek.oszk.hu/04600/04657
- Bálint Sándor – Barna Gábor: Búcsújáró magyarok
- Berze Nagy János: Magyar népmesetípusok I-II.
- Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága
- Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága
- Dömötör Tekla: A népszokások költészete
  - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04600/04689
- Dömötör Tekla: Naptári ünnepek, népi színjátszás
  - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04600/04696
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások
  - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04600/04691
- Dömötör Tekla: A népi színjátszás Európában
  - Online elérése: https://bit.ly/3tMLeyA
- Együd Árpád: Somogy néprajza I. Somogyi népköltészet
  - Online elérése: https://bit.ly/3yg9egX
- Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtőt lépék
  - Online elérése: https://mek.oszk.hu/05200/05255

- Ipolyi Arnold: Magyar Mythologia
- Kallós Zoltán: Balladák könyve
- Kertész Manó – Szemerkényi Ágnes: Szokásmondások
- Katona Lajos: Folklór-kalendárium
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/04700/04798
- Lammel Annamária – Nagy Ilona: Parasztbiblia
- Magyar Népmese-katalógus. 1–10.
- Magyar Zoltán: A magyar történeti mondák katalógusa 1–11.
- Magyar Népzene Tára 1–12.
    - Online elérése: https://bit.ly/3uVPFIF
- O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások
- O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Magyar szólásmondások eredete
- Ortutay Gyula – Katona Imre: Magyar népdalok. I–II.
    - Online elérése: https://mek.oszk.hu/06200/06234
- Pócs Éva: Magyar ráolvasások I-II.
    - Online elérése:
      https://bit.ly/3hsxw1i
      https://bit.ly/3hwrAEo
- Pócs Éva: Tündérek, démonok, boszorkányok
- Réső Ensel Sándor: Magyarországi népszokások
    - Online elérése: https://bit.ly/3yfHM2J
- Róheim Géza: Magyar néphit és népszokások
- Szemerkényi Ágnes: Szólások és közmondások
- Tárkány Szűcs Ernő: Magyar jogi népszokások
- Ujváry Zoltán: Játék és maszk. I–IV. Dramatikus népszokások
- Vöő Gabriella: Tréfás népi elbeszélések

8.6. Válogatás a kapcsolódó nyomtatott és online folyóiratokból, periodikákból

Fontos alapvető kiadványok a folyóiratok, periodikák, melyek a tanulmányok, kutatások nélkülözhetetlen forrásai. Néha könnyebb az adott kutatási témához tartozó tudományos cikkek, tartalomjegyzékek böngészéssel történő felderítése, mint a teljes szövegű digitális tartalmakban való azonnali keresés. Az alábbi folyóiratok többségének tartalomjegyzéke a https://matarka.hu/ oldalon elérhető, illetve ez a weblap sok esetben mutatja a teljes szöveges tartalom elérhetőségének forrását is. A szakirodalmi adatbázisok, melyek rengeteg tudományos cikket tartalmaznak és olyan keresőfelületekkel rendelkez-

nek, ahol témára, címre, szerzőre egyaránt kereshetünk, számos közülük szabadszavas keresést is biztosít.

Acta ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae

- https://epa.oszk.hu/02700/02748
- Orosz, francia, angol és német nyelven közöl értekezéseket a néprajztudományok köréből.

Acta ethnographica Hungarica

- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=763
- Előzmény: Acta ethnographica Academiae Scientiarum Hungaricae

Etnographia

- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=715
- Szabadszavas kereső: http://apps.arcanum.hu/app/ethnografia
- A Magyar Néprajzi Társaság folyóirata | Alapítva: 1890

Ethnographica et folkloristica Carpathica

- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1078
- Előzmény: Műveltség és hagyomány, A Műveltség és hagyomány számozását folytatja, de önálló számozása is van.

Ethno-Lore

- Tartalomjegyzék: https://bit.ly/3tSbHLg
- Előzmény: Népi kultúra – népi társadalom

Életmód és tradíció

- 10. kötet: https://bit.ly/3tTOuIg
- 12. kötet: https://bit.ly/3tQHZ99
- 16. kötet: https://bit.ly/3eQ0S7V
- Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetének sorozata

Ház és Ember

- https://bit.ly/2RnWft0
- A Szabadtéri Néprajzi Múzeum 1979-től megjelenő tudományos évkönyve. Tanulmányokat, forrásközléseket, módszertani írásokat ad közre a népi építészet, a lakáskultúra, az életmód, és a szabadtéri muzeológia témájában.

A Móra Ferenc Múzeum évkönyve: néprajzi tanulmányok = studia ethnographica

- http://epa.oszk.hu/01600/01609
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1331

Műveltség és hagyomány

- https://bit.ly/3hJmKEb
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1076
- A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Intézetének évkönyve: studia ethnologica hungariae et centralis ac orientalis Europae | Folytatás: Etnographica et folkloristica Carpathica

Nép és nyelv

- https://bit.ly/3ol9E0W
- A szegedi alföldkutatók és a kolozsvári néprajz- és nyelvészetkedvelők közérdekű havi folyóirata.

Népünk és nyelvünk

- https://epa.oszk.hu/02800/02873
- A Szegedi Alföldkutató Bizottság néprajzi, társadalomrajzi és nyelvészeti szakosztályainak közérdekű folyóirata.

Népi kultúra-Népi Társadalom évkönyv

- https://bit.ly/2QtTzcY
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1870
- A Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézetének (korábban az MTA Néprajzi Kutató Csoportjának) évkönyve

Népismereti Dolgozatok

- http://adatbank.transindex.ro/belso.php?k=28#alk75
- Kós Károly és Faragó József által kezdeményezett és szerkesztett, a Kriterion Könyvkiadó gondozásában megjelent tanulmánygyűjtemény-sorozat. Kötetei 1976-ban, 1978-ban, 1980-ban, 1981-ben, 1983-ban és 1994-ben jelentek meg.

Néprajz és Nyelvtudomány

- https://epa.oszk.hu/02800/02890
- A Szegedi Tudományegyetem néprajzi és nyelvészeti tanszékeinek sorozata. Elsősorban a tanszékek tanárainak és hallga-

tóinak tanulmányait közli. Neves szerkesztői voltak például Bálint Sándor, Mészöly Gedeon és Nyíri Antal.

Néprajzi Értesítő

- https://bit.ly/3hwVCb2
- A Néprajzi Múzeum évkönyve, a Néprajzi Értesítő (címváltozatai: A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya Értesítője, A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárának Értesítője) 1900-ban indult az Ethnographia folyóirat mellékleteként, 1935-től önálló évkönyv. Megjelent: 1900-1916, 1926-1943 és 1954-től folyamatosan. Szünetelt: 1917-1925 és 1944-1953 között.

Néprajzi Hírek

- http://neprajzihirek.hu/old/?q=kiadvanyok
- A Magyar Néprajzi Társaság tájékoztatója | Alapítva: 1971
- Honlapról online elérhető: 2013-2017 | (Az ADT-ben is elérhető)

Néprajzi Közlemények

- https://bit.ly/2SMPyRs
- A Néprajzi Múzeum kiadványa. Utódja: Tabula | 1956-1994

Néprajzi látóhatár

- https://neprajz.unideb.hu/hu/node/206
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=415
- A folyóiratot Balassa Iván és Ujváry Zoltán 1992-ben alapította azzal a céllal, hogy a határon túli magyar népi kultúráról, a Kárpát-medence kisebbségi magyar közösségeiben jelenleg tapasztalható szociokulturális változásokról készített tanulmányoknak a közzétételére adjon lehetőséget.

Tabula

- https://bit.ly/3uVj9Gz
- https://bit.ly/3yjcqZ2
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=674
- A Tabula folyóirat a mai néprajz és kulturális, szociálantropológia szemléletét érvényesíti szerkesztésben és válogatásban. Jogilag a Néprajzi Közlemények utódaként 1998-ban indította el az alapító főszerkesztő, Fejős Zoltán a Néprajzi Múzeum kiadásában.
- A Néprajzi Múzeum online folyóirata: https://bit.ly/3bvQjVQ

Studia Folkloristica et Ethnographica

- https://bit.ly/2S0wCyc
- A Debreceni Egyetem kiadványa.

Egyéb periodikák

- **Múzeumi kiadványok, évkönyvek**
  - Online elérése: https://bit.ly/3whlR9T
- **Levéltári kiadványok**
  - Online elérése: https://bit.ly/377OD2o
- **Népi építészet konferencia kötetek**
  - Online elérése: https://bit.ly/3ygOVA0
- **Népi vallásosság a Kárpát-medencében konferencia kötetek**
  - Online elérése: https://bit.ly/2RX2MuK

8.7. Online adatbázisok

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet, Folklór Adatbázisok, Néptánc tudástár: http://db.zti.hu/folklor.htm

55. kép – A Zenetudományi Intézet Folklór adatbázisa

56. kép – A Zenetudományi Intézet Néptánc Tudástár adatbázisa

E-könyvek: http://db.zti.hu/neptanc_tudastar/ekonyvek.asp

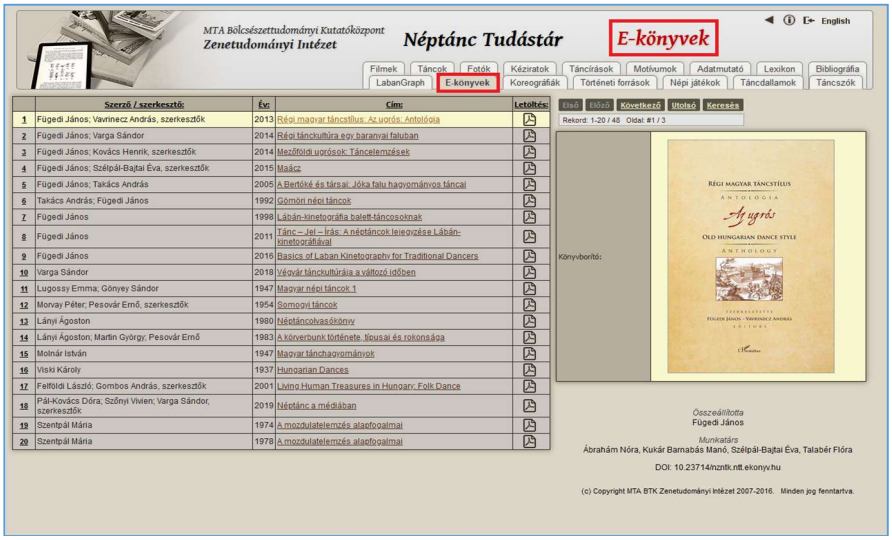

57. kép – A Néptánc Tudástár adatbázisban található E-könyvek

Adatbank erdélyi magyar elektronikus könyvtár
http://adatbank.transindex.ro

A honlap elnevezése megtévesztő lehet. Az Erdélyi Magyar Adatbank több egy átlagos könyvtári állománynál; egy rendkívül összetett, változatos, igen értékes és nagy terjedelmű adatbázis, melyben a szótáraktól

kezdve a fényképeken, térképeken, bibliográfiákon át egészen a digitalizált szakirodalomig juthatunk. Az oldal főként a romániai magyar vonatkozású kiadványok, események, tartalmak gyűjtőhelye.

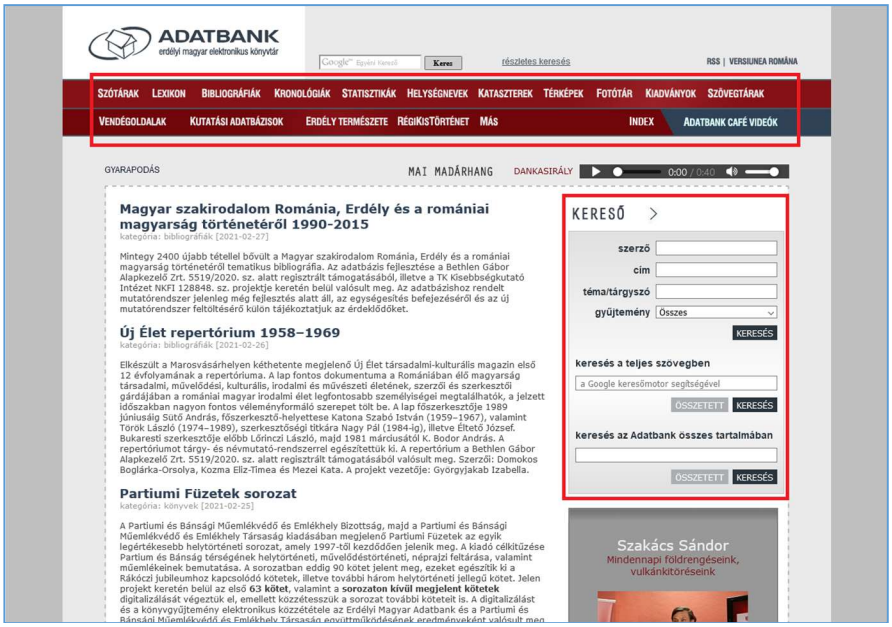

58. kép – Az Erdélyi Magyar Adatbank keresőfelülete

59. kép – Az Erdélyi Magyar Adatbank témacsoportjai

Szlovákiai magyar adatbank
https://adatbank.sk/

A Szlovákiai Magyar Adatbankot több más szlovákiai magyar intézménnyel együttműködve a Fórum Kisebbségkutató Intézet működteti. Az adatbank célja, hogy a Fórum Kisebbségkutató Intézetben az évek során a szlovákiai magyar közösség múltjával és jelenével kapcsolatban felhalmozott tudásanyagot, információkat, digitalizált tartalmakat, a szlovákiai magyarok kulturális örökségét, mindenki számára elérhetővé tegye. Az Adatbank célja, hogy korszerű tudásanyaggal segítse a szlovákiai magyarsággal foglalkozó kutatókat, szakembereket és pedagógusokat, valamint ezt a tudásanyagot széles körben hozzáférhetővé tegye elektronikus formában is.

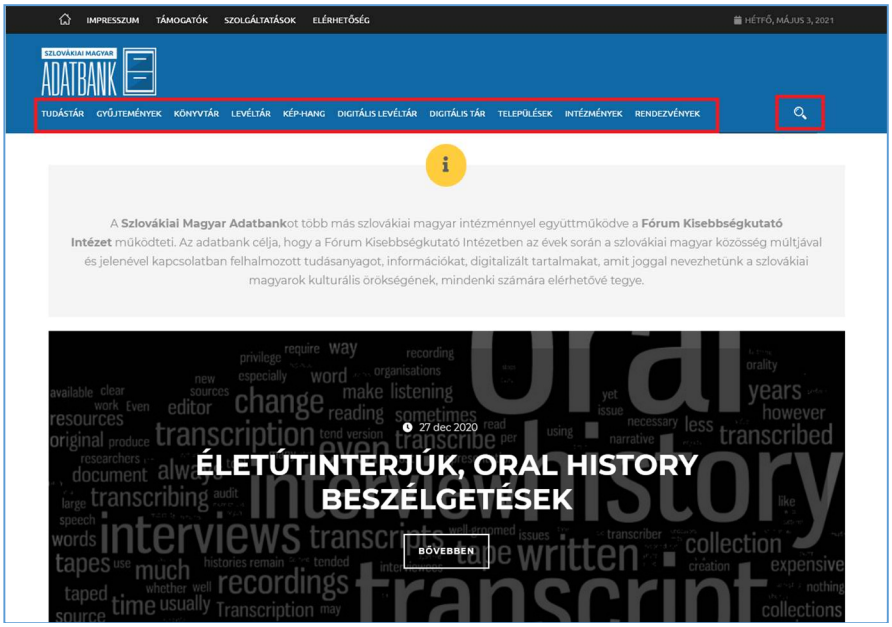

60. kép – A Szlovákiai Magyar Adatbank keresőfelülete

Digitális tár – Szlovákiai Magyar Adatbank
https://adatbank.sk/digitalis-tar/

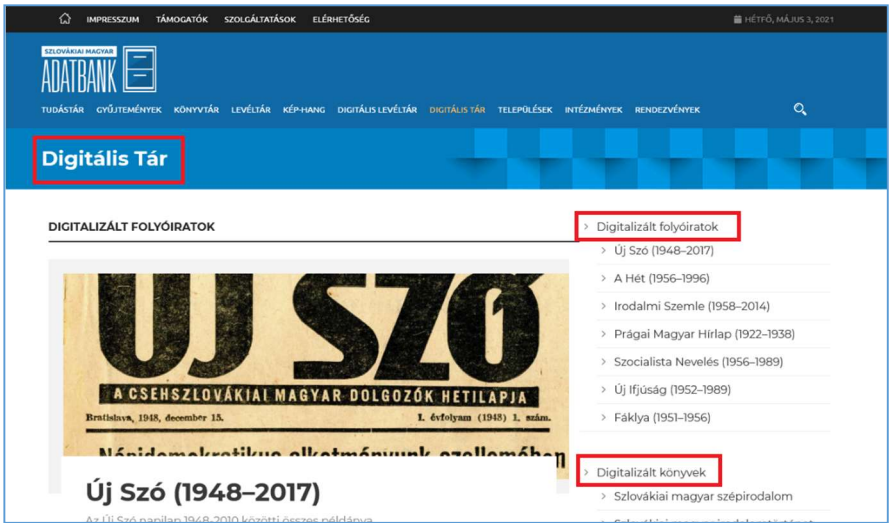

61. kép – A Szlovákiai Magyar Adatbank Digitális Tár adatbázisa

Folklóradatbázis (Hagyományok Háza adatbázisa)
http://folkloradatbazis.hu/fdb/index.php

A Folklóradatbázis célja, hogy dokumentálja, rendszerezze és internetes felületén kereshetővé téve bemutassa a magyar nyelvterület hagyományos szellemi kultúráját megörökítő hang-, állókép- és mozgókép felvételek sokaságát, és így mindenki számára elérhetővé tegye a magyarság és a vele együtt élő népek évszázadok alatt felhalmozott folklórtudását.

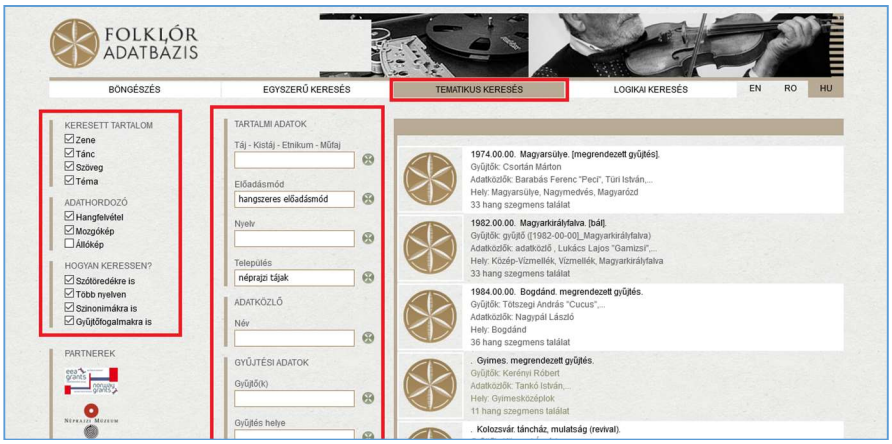

62. kép – A Hagyományok Háza Folklóradatbázisa

8.8. Linkajánló

Arcanum Digitális Tudománytár (ADT)

- https://adtplus.arcanum.hu/hu
- Nyomtatott források, újságok, tudományos folyóiratok, lexikonok, könyvek.
- Hozzáférhetően, kereshetően. Előfizetéshez kötött adatbázis.

EPA

- https://epa.oszk.hu
- Az Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis a Magyar Elektronikus Könyvtár kezdeményezése, mely a magyar vonatkozású elektronikus időszaki kiadványok könyvtári igényű nyilvántartása, illetve egyes folyóiratok archiválása, több szempontból visszakereshető katalógusa.

Göcseji Múzeum gyűjteményei

- https://gallery.hungaricana.hu/hu/GocsejiPhoto
- Néprajzi fotótár, Műtárgyak, Néprajzi Gyűjtemény

HUNGARICANA

- https://hungaricana.hu/hu
- A Hungaricana szolgáltatás elsődleges célja, hogy a nemzeti gyűjteményeinkben közös múltunkról fellelhető rengeteg kultúrkincs, történeti dokumentum mindenki számára látványosan, gyorsan és áttekinthető módon váljon hozzáférhetővé. Az adatbázis folyamatosan gazdagodó virtuális gyűjteményei a gyors ismeretszerzés mellett, a mélyebb feltáró kutatások követelményeinek is megfelelnek. Elérhető adatbázisok: Képcsarnok, Könyv- és Dokumentumtár, MAPIRE, Térképek és Építészeti Tervek, Levéltár, Budapest Időgép

MATARKA

- https://matarka.hu
- Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa.
- A MATARKA Egyesület (Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisát Készítők Egyesülete) 2006 óta dolgozik a MATARKA adatbázis bővítése és népszerűsítése érdekében. A több mint 2000 magyar kiadású folyóirat tartalomjegyzékei évfolyamok és számok alapján böngészhetők, a teljes adatállomány cím és szerző szerint kereshető. A

megtalált cikkcímek időrendben rendezve listában jelennek meg a képernyőn. A keresés előtt idő, szakterület, folyóirat-címre való korlátozás kérhető. A címek mintegy 15%-nál a cikk teljes szövegére ugrópont (link) vezet, a többinél a cikkekről másolat kérhető, amit az Országos Széchényi Könyvtár Reprográfiai szolgálata teljesít.

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)

- http://mek.oszk.hu/
- A MEK az ország egyik legismertebb szolgáltatása és legnagyobb szövegarchívuma. Jelenlegi gyűjtőkörére jellemző, hogy csak magyar nyelvű vagy magyar ill. közép-európai vonatkozású, tudományos, oktatási vagy kulturális célokra használható dokumentumok kapnak helyet benne, elsősorban szöveges művek, kisebb részben pedig térképek és kották.

A magyar társadalomtudományok digitális archívuma (mTD@)

- https://mtda.hu
- Magánkezdeményezés alapján működő projekt, amelynek célja a magyarországi társadalomtudományi és történeti szociológia irodalom klasszikusainak, valamint a hozzávetőleg 1945-ig terjedő időszak szellemi irányzatainak feltárása. Alapvető célja egyéni ismeretszerzés, oktatás, kutatás segítése.

8.9. Felhasznált források jegyzéke

- https://bit.ly/33OC4XN
- https://bit.ly/3omL5k6
- https://bit.ly/3yfPHNv
- http://klnt.info/tarsasagunkrol-roviden
- http://neprajzihirek.hu/tarsasag
- https://bit.ly/3y9ZTqS
- https://bit.ly/3tUGCX0
- http://neprajzihirek.hu/old/?q=bemutatkozas
- https://hhkvt.opac3.saas.monguz.hu
- https://epa.oszk.hu/html/bemutatas.html
- https://bit.ly/3ybWN5X

8.10. Kérdések

1. *Melyik bemutatott intézmény szervez népiépítészet-konferenciát és készít a témában periodikát?*

[ ] Hagyományok Háza
[•] Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre
[ ] MTA BTK Néprajztudományi Intézet Könyvtára

2. *Elérhető- e a Magyar Néprajzi Lexikon szabadon online?*

[•] Igaz
[ ] Hamis

3. *A Hagyományok Háza Folklór Archívumában kereshetőek-e hangfelvételek?*

[•] Igaz
[ ] Hamis

4. *Melyik intézmény működteti a Néptánc Tudástár adatbázist?*

[ ] Hagyományok Háza
[ ] Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre
[ ] Néprajzi Társaság
[•] MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Zenetudományi Intézet
[ ] Néprajzi Múzeum

5. *Melyik adatbázis tartalmazza a legtöbb szabadon hozzáférhető néprajzi tárgyú digitalizált könyvet?*

[•] MEK
[ ] EPA
[ ] MATARKA
[ ] mTD@
[ ] ADT

9. MODUL: VALLÁSTUDOMÁNYI INFORMÁCIÓFORRÁSOK

A tananyag azon érdeklődők számára nyújt segítséget, akiknek a vallással kapcsolatos tanulmányaikhoz, munkájukhoz vagy éppen érdeklődési körükhöz van szükségük szakirodalomra, információra. Az alábbi tananyagban a legfőbb vallásokkal, vallástudománnyal, teológiával is foglalkozó adatbázisokra és online forrásokra fektetjük a hangsúlyt. Bemutatásra kerülnek a tudományterület fontosabb, átfogó információforrásai – online elérhető könyvek, folyóiratok és szakadatbázisok egyaránt. A multidiszciplináris adatbázisok bemutatását lásd: 5. modul.

9.1. A vallás és a vallástudomány fogalma, fontos jellemzők. ETO jelzet

A vallás olyan egyetemes és átfogó fogalom, amelyre nehezen található pontos meghatározás. A Magyar nyelv értelmező szótára szerint „A társadalmi tudat egyik formája: csodatevő, természetfölötti és tiszteletben részesített erők és lények (istenek, szellemek stb.) létezésébe vetett hiten alapuló mitikus képzeteknek az összessége."

A vallástudomány a bölcsész- illetve kultúratudomány területéhez tartozó, a vallási jelenségek sokféleségét komplex módon vizsgáló tudomány. A vallástudomány a vallási jelenségek leírásával és rendszerezésével foglalkozik a vallások megismerése és elemzése céljából. A főbb területei: vallástörténet, vallásföldrajz, vallásfilozófia, vallásfenomenológia, összehasonlító vallástudomány, valláspszichológia, vallásszociológia, neuroteológia.

A vallás szakterületével kapcsolatban a főbb tárgyszavak: vallás, vallás és etika, vallás és filozófia, vallás és irodalom, vallás és jog, vallás és kultúra, vallás és politika, vallás és pszichológia, vallás és szociológia, vallás és tudomány, vallás terminológia, vallás történet, vallásantropológia, vallási élet, vallási néprajz, vallási nevelés, vallási tolerancia, vallások, vallásszabadság, teológia, hittudomány stb. Természetesen adott esetben a vallás vagy felekezet neve alapján is kereshetünk pl. kereszténység, katolikus, református, buddhista, iszlám stb.

A fejezet célja, hogy segítse a szakirodalom keresését ezen a területen.

9.1.1. A szakterület főbb jellemzői

- Szövegek kiemelt jelentősége
    - A világvallásoknál és főbb felekezeteknél létezik olyan írás, mely az adott vallás alaptételeit, hitét rögzíti. Ezt általánosságban csak szentírásoknak vagy szent iratoknak szoktuk nevezni. Például a kereszténység fő irata a Biblia, az iszlámé a Korán, a zsidóságé a Tanakh.
- Teológia és vallásgyakorlás
    - A teológia valamely vallás tudományos igénnyel fellépő, logikai formába öltöztetett tanrendszere, a vallások kinyilatkoztatáson alapuló saját tanításának rendszeres és a teljes hitrendszert felölelő vizsgálata. Vallásgyakorlás pl. az imádság, a zarándoklat, a szentek és az ereklyék tisztelete, a vallási alapú böjt (nagyböjt, ramadán), főként a keleti vallásoknál jellemző meditáció, a mantrázás stb.
- Felekezetek sajátosságai
    - Vallásfelekezet: Meghatározott tanítás által körülhatárolt, szervezett vallási közösség. ld. pl. https://bit.ly/3eQuZw4

A hazai könyvtárak többsége a nemzetközileg elfogadott Egyetemes Tizedes Osztályozás szakjelzeteit alkalmazza. Az ETO kódolt módon számjegyekkel fejezi ki az emberi ismeretek fogalmait. Nyelvektől és írásmódtól független, ezért az egész világon alkalmazzák. A táblázatok korszerűsítéséről nemzetközi szervezet gondoskodik. A rendszer felépítése hierarchikus, szemléletes a fogalmak közötti összefüggés. Az ETO az ismereteket tíz főosztályba sorolja. Ezen belül a 2 VALLÁS. TEOLÓGIA főosztálya.

9.2. Egyházak, vallások Magyarországon (válogatás)

A következő felsorolás a nagyobb magyarországi egyházak hivatalos honlapjait gyűjti össze. Ezeken az oldalakon tájékozódhatunk az egyházak fő tantételeivel kapcsolatban. Az egyházak tevékenységével, aktualitásokkal is foglalkoznak, a kapcsolat vagy impresszum menüpont alatt tájékoztatás kaphatunk az oldal szerkesztőiről, működtetőjéről is.

Hazánkban a KSH 2011-es népszámlálás után megjelentette a népesség vallási adatait tartalmazó kötetet: https://bit.ly/3tN434I, amelyben az alább is felsorolt tizennégy legnagyobb létszámú hazai vallási közösség, felekezet szerepel.

- Magyar Katolikus Egyház https://katolikus.hu
- Magyarországi Evangélikus Egyház https://bit.ly/3uVtdzk
- Magyarországi Református Egyház https://www.reformatus.hu
- Magyar Ortodox Egyházmegye (Moszkvai Patriarkátus) http://hungary.orthodoxia.org
- Magyar Baptisták Világszövetsége https://www.mabavisz.hu
- Magyarországi Baptista Egyház https://www.baptist.hu
- Magyarországi Zsidó Egyház http://www.zsido.hu
- Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége https://mazsihisz.hu
- Magyarországon működő Buddhista Misszió https://buddhizmus.hu
- Magyar Iszlám Közösség http://magyariszlam.hu
- Jehova Tanúi https://www.jw.org/hu
- Hit Gyülekezete https://www.hit.hu
- Magyarországi Unitárius Egyház https://unitarius.org
- Magyarországi Metodista Egyház https://metodista.hu
- Hetednapi Adventista Egyház https://adventista.hu
- Magyar Pünkösdi Egyház https://punkosdi.hu

9.3. A vallás szakirodalma

A vallás fogalmát sem lehet pontosan definiálni, ennélfogva a szakirodalom is sok területet érint. A vallástörténet irodalmában inkább jellemző, hogy több vallásra kiterjed, de a kézikönyvek nagyobb része egy-egy valláshoz köthető.

9.3.1. Válogatás a vallással kapcsolatos kézikönyvekből

- Ars sacra : a liturgikus művészet kézikönyve
- Bangha Béla: Katolikus lexikon
- Bellinger, Gerhardt J.: Nagy valláskalauz
- Botos Máté: A keresztény kultúra fogalomtára
- Bowker, John: A világ vallásai : [a nagy hitrendszerek bemutatása]
- Brunotte, Heinz – Weber, Otto: Evangelisches Kirchenlexikon (nemzetközi teológiai enciklopédia; EKL)
- Encyclopaedia Judaica (22 kötetes angol nyelvű enciklopédia a zsidó népről és a judaizmusról.)
- Encyclopedia of Islamic civilisation and religion / ed. by Ian Richard Netton London

- Gecse Gusztáv: Vallástörténeti kislexikon.
- Hahn István: Istenek és népek
- Heussi, Karl: Az Egyháztörténet kézikönyve.
- The Lion handbook to the Bible (magyar) Scolar kézikönyv a Bibliához (szerk. Pat és David Alexander; ford. Hazai Péter et al).
- Szimonidesz Lajos: A világ vallásai
- Tokarev, Sz. A.: Mitológiai enciklopédia 1-2.kötet.

9.3.2. Online is elérhető kézikönyvek

- Babits Antal: Ószövetségi Szómutató Szótár
  - https://bit.ly/3ePwIBM
- Balázs Károly: Újszövetségi Szómutató Szótár
  - https://bit.ly/3hv5dze
- Bibliai nevek és fogalmak (Evangéliumi Kiadó)
  - https://bit.ly/3ygW2sc
- Encyclopaedia of Islam = Encyclopédie de l'Islam (Fontos referenciaeszköz, elengedhetetlen kulcs az iszlám világának megértéséhez, nemcsak a vallás, hanem a hívők és iszlám az országok megismeréséhez is megfelelő forrás.)
  - https://bit.ly/33PY2JS | https://bit.ly/3uTHuMR
- Herbert Haag: Bibliai Lexikon. Apostoli Szentszék
  - https://bit.ly/3hwI1Ri
- Herzog, J. J.: Realencyklopädie für protestantische Theologie und Kirche
  - https://bit.ly/3ygs6MP
- Keresztyén Bibliai Lexikon /szerk. Bartha Tibor, 1993 (Kálvin Kiadó)
  - https://bit.ly/3fsosad
- Kislexikon a középkori muszlim civilizáció tanulmányozásához Összeállítja: Kéri Katalin
  - http://mek.oszk.hu/01600/01665/html/35-islam.htm
- Magyar Katolikus Lexikon
  - http://lexikon.katolikus.hu
- Roscher, Wilhelm: Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie
  - https://bit.ly/3ya3Iwe
- Das wissenschaftliche Bibellexikon im Internet (WiBiLex) Ingyenesen elérhető tudományos lexikon az Ó- és Újszövetség tanulmányozásához.
  - https://www.bibelwissenschaft.de/wibilex

9.3.3. A szent iratok

A világ vallásainak szent iratai eredetileg többnyire szájhagyomány útján terjedtek, és csak később írták le őket. A vallásos közösségek számára útmutatást jelentő iratokat nagy tiszteletben tartják, etikai-erkölcsi útmutatásnak tekintik.

A Biblia

A keresztény Biblia azoknak a könyveknek a gyűjteménye, amelyeket a zsidóság és a kereszténység Istentől sugalmazottnak és ezért szentnek fogad el. A hit és az erkölcs területén általános mércének tekint. A Biblia két fő részből áll: Ószövetségből (Ótestamentumból) és Újszövetségből (Újtestamentumból). A „testamentum" elnevezést a Vulgata (a Biblia latin nyelvű fordítása) nyomán használják. „A Biblia a legek könyve. A legtöbb nyelvre lefordított, az első nyomtatott könyv (Gutenberg), a legnagyobb példányszámban megjelent mű."

Teljes szöveggel az interneten több oldalon is elérhető. A magyar nyelven is olvasható változatok mellett pl. a német „bázis-biblia" a mai kor nyelvezetének megfelelő fordításban, közérthetőbben teszi elérhetővé a Szentírást.

A Virtualreligion.net linkgyűjtemény (https://bit.ly/3hwzz4A) oldalán összegyűjtve találhatunk a Bibliával foglalkozó linkeket. Többek között a biblia szövegét (https://bit.ly/3yeE8WZ), számos nyelven és változatban a bibliatanulmányozáshoz szükséges e-szövegek és eszközök szisztematikus tematikus indexét (BSW: https://www.bsw.org/) is.

Biblia a neten (válogatás)

A Magyar Elektronikus Könyvtár oldalán:
https://mek.oszk.hu/00100/00161

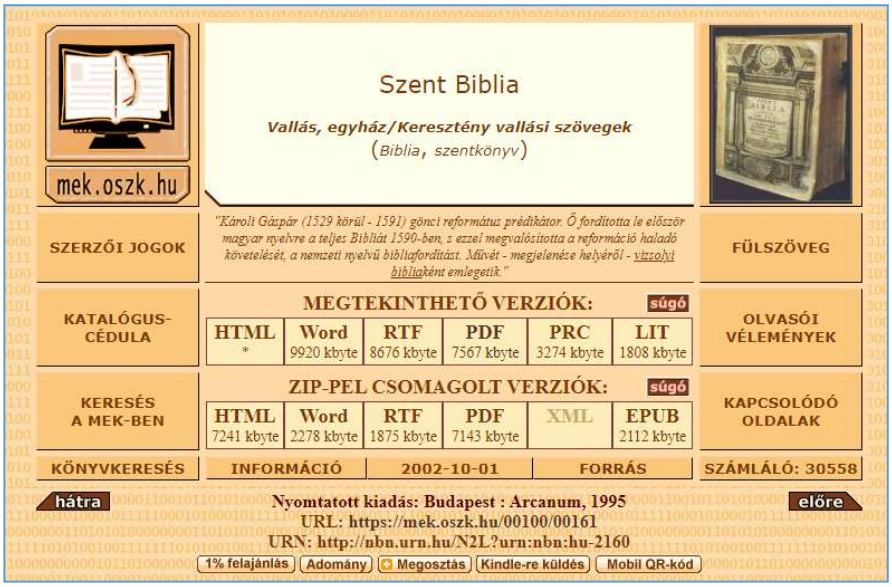

63. kép – Biblia a Magyar Elektronikus Könyvtár oldalán

A Biblia az Arcanum adatbázis oldalán is megtalálható, több változatban, teljes szöveggel olvasható, illetve hangzóanyagként is fellelhető: a https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/ linken.

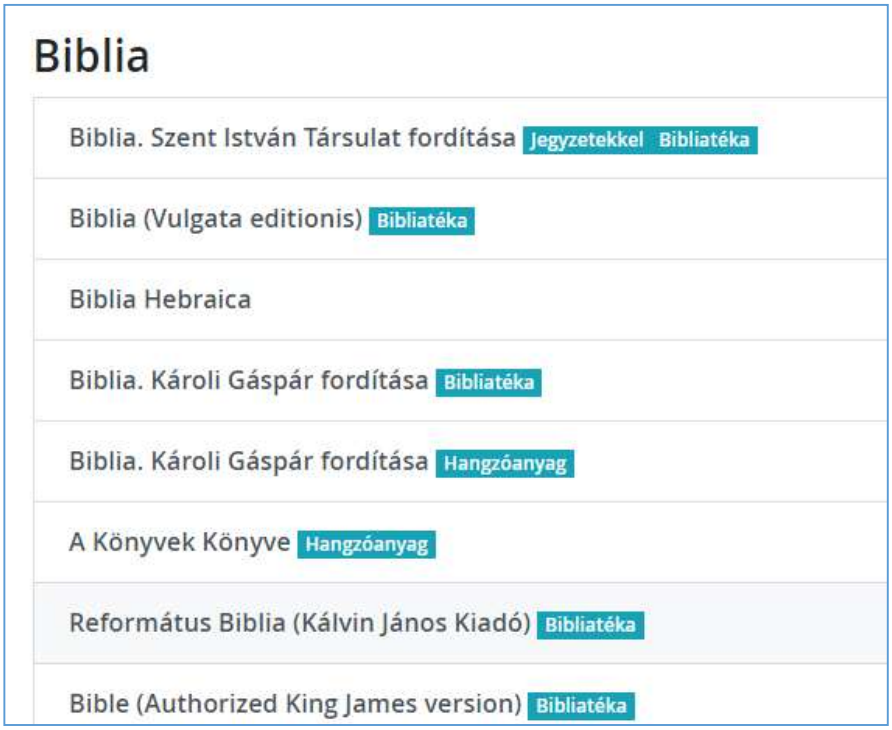

64. kép – A Biblia különböző kiadásai az Arcanum oldalán

A Biblia a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat honlapján is megtalálható: https://szentiras.hu

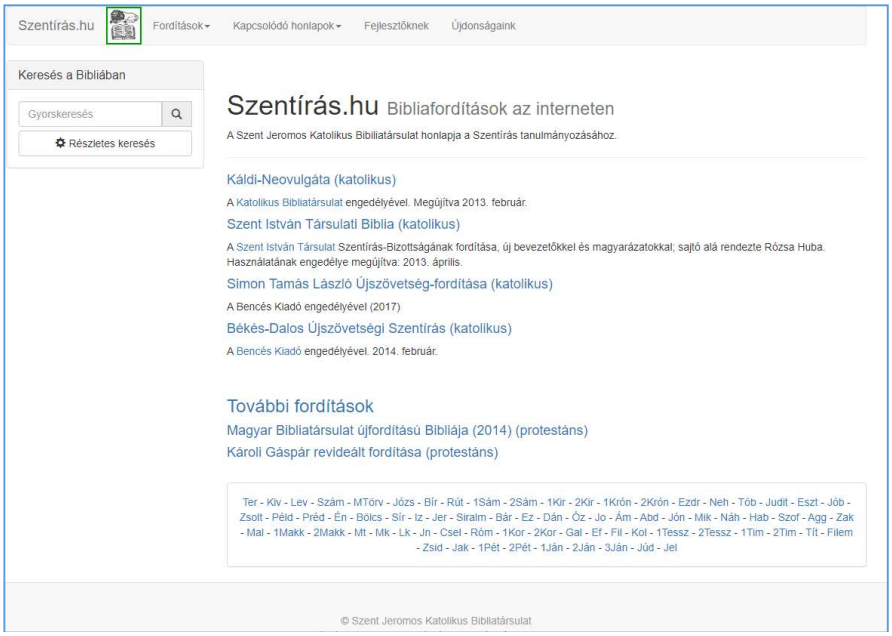

65. kép – Biblia Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat honlapján

A Magyar Bibliatársulat gondozásában elérhető az új fordítású magyar nyelvű biblia és a Károlyi-biblia teljes szövege is a https://abibliamindenkie.hu, és a https://abibliamindenkie.hu/karoli linken.

66. kép – Biblia a Magyar Bibliatársulat oldalán

További lehetőségekről a Bibliatársulat honlapján is találhatunk információkat: http://bibliatarsulat.hu. Érdekesség, hogy készül a Jelnyelvi Biblia (http://baptistamedia.hu/jelnyelvi-biblia), Márk evangéliumának jelnyelvi fordítása a siketek és nagyothallók számára már elérhető.

BázisBiblia (német nyelvű)
https://www.die-bibel.de/bibeln/unsere-uebersetzungen/basisbibel

A 21. század bibliafordítása: világos nyelv, rövid mondatok, értelmes felépítés, magyarázatok a lapszélen.

67. kép – A német nyelvű BázisBiblia kezdőlapja

Vulgata – Latin Biblia
https://www.sacred-texts.com/bib/vul/index.htm

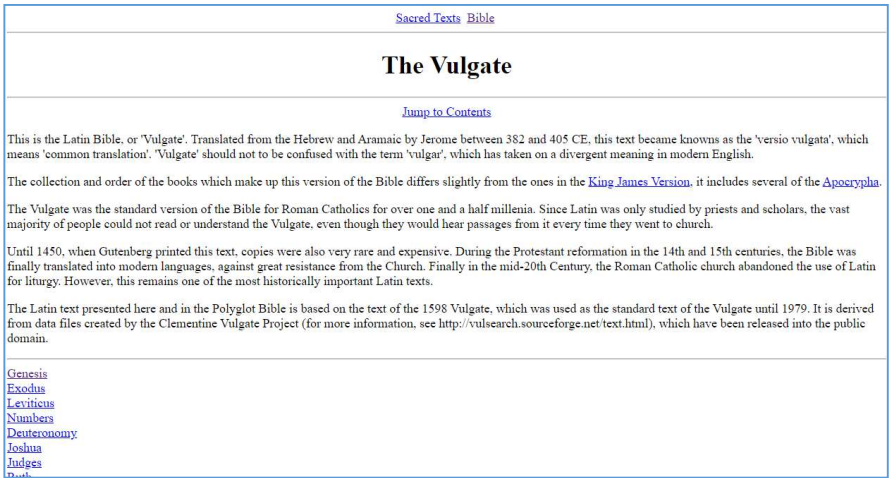

68. kép – A Biblia latin nyelven

A Korán
https://mek.oszk.hu/06500/06534

A Korán az iszlám vallás szent irata. Az iszlám országokban általában az iskolai tanulmányok része a Korán betéve történő megtanulása. Az arab irodalom, vallás és tudomány egyik legfontosabb ágazata a koránmagyarázat. Készültek anyanyelvi fordítások – értelmezések és magyarázatok –, de csak a kinyilatkoztatás eredeti arab nyelvén nyomtatott Kegyes Korán elfogadott és hiteles.

69. kép – A Korán magyar fordítása a MEK oldalán

Linkgyűjtemény az eredeti arab nyelvű, illetve több angol fordítás elérhetőségével: https://www.sacred-texts.com/isl/index.htm#quran

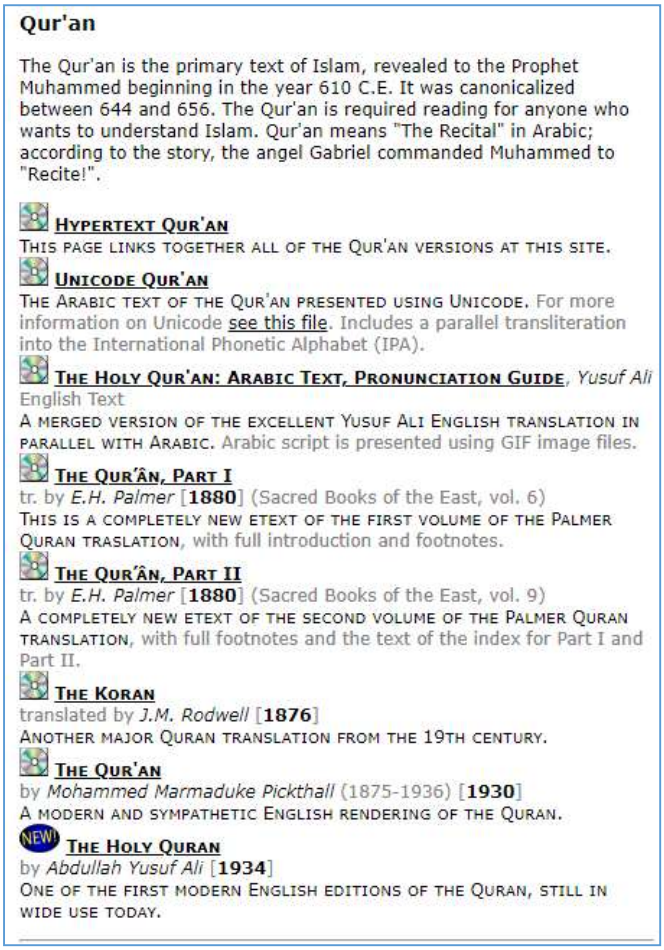

70. kép – Az Internet Sacred Text Archive (ISTA) oldalán található gyűjteményből

A Védák

A Védák a hindu vallás legfontosabb szentírási szövegei. Kezdetben a védák is csak szájhagyomány útján terjedtek, majd a harmadik század vége felé írták le először szanszkrit nyelven. Klasszikus értelemben 4 Véda van: Rig Véda – Védikus himnuszok gyűjteménye, Száma Véda – dalok gyűjteménye, Jadzsur Véda – áldozati formulák, Atharva Véda – mágikus formulák.

Főleg angol nyelvű fordítások gyűjteménye elérhető az alábbi oldalon: https://www.sacred-texts.com/hin/index.htm.

Magyar nyelvű fordítás pl. Fórizs László 2016: Klasszikus upanisadok II. c. munkája: https://bit.ly/3yik1qL

9.3.4. Válogatás a vallással kapcsolatos online is elérhető folyóiratokból:

A következő folyóiratok főként vallással, teológiával foglalkoznak. Tartalomjegyzékük – illetve a legtöbb esetben a teljes szöveges tartalomra mutató ugrópont, link – a matarka.hu oldalán elérhető.

Athanasiana (1995–2020)

- Tudományos folyóirat, évente kétszer jelenik meg a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola kiadásában.
- https://szentatanaz.hu/index.php/athanasiana

Communio

- Nemzetközi katolikus folyóirat 1993- . Közreadó: Communio Alapítvány.
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1960

Confessio

- A Magyarországi Református Egyház figyelője 1977- . 2015-től a lap online változattal is megjelenik.
- Honlap: http://confessio.reformatus.hu/impresszum
- Tartalomjegyzék, teljes szöveges hozzáféréssel: https://matarka.hu/cikk_list.php?fusz=144010

Credo – evangélikus műhely

- A Magyarországi Evangélikus Egyház folyóirata.
- Honlap: https://www.lutherkiado.hu/folyoiratok-2/credo
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1274
- Teljes szöveggel 1995-2018: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1274

Deliberationes

- A Gál Ferenc Főiskola tudományos folyóirata. 2002-2020.
- Teljes szöveg https://gfe.hu/kiadvany-kategoria/deliberationes
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=940

Eastern Theological Journal (2015–2020)

- A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola angol nyelvű tudományos folyóirata.
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1894

Egyházfórum

- Keresztény közéleti-kulturális folyóirat, Megjelenik évente négyszer.
- Tartalomjegyzék 2005-2018: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1610
- Teljes szöveg 2005-2020: https://egyhazforum.hu/index.php/folyoirat/korabbi-szamok

Egyháztörténeti szemle

- Lektorált folyóirat, kiadója: Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei, Évente 2 füzetben (2000-2007 között), évente 4 füzetben (2008-tól), lapszámonként 400 példányban.
- Elérhető az interneten: https://egyhaztortenetiszemle.hu
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=430

Embertárs

- Magyar nyelvű negyedéves folyóirat, amelynek célja fórumot teremteni a különböző segítő foglalkozású szakembereknek – elsősorban a lelkigondozás, a pedagógia, az egészségügy, a szociális szféra, a mentálhigiéné és a karitatív tevékenységek területén. A folyóirat elsődleges célja a világi és egyházi civil kezdeményezések szakmai tevékenységének megismertetése egymással, a termékenyítő dialógus lehetővé tétele. A 2011-2018 közötti számok tartalma online ingyenesen elérhető.
- Internet: https://jezsuitakiado.hu/tipus/embertars
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1769

Görögkatolikus Szemle

- 1929-1944, 1990-, Társadalmi és hitbuzgalmi lap
- Archívum: 1929-1944: https://bit.ly/3tQYyll
- Tartalomjegyzék (1990-2021): https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=2134

Magyar Sion

- Lektorált egyházi tudományos folyóirat. Megjelenik évente kétszer. Kiadja a Szent Adalbert Képzési, Lelkiségi és Konferencia Központ megbízásából a Szent István Társulat. Magyar nyelvű, angol és szlovák tartalomjegyzékkel. Kiadás helye: Esztergom – Budapest
- Tartalomjegyzék 2007-2020: http://epa.oszk.hu/01300/01397

- Előzménye: Magyar Sion : katolikus egyháztörténeti folyóirat 1863 - 1904; 1934 és 1944 októbere között hetilapként jelent meg, (1863-1904) https://bit.ly/3bzr7Oa

Mediárium : társadalom – egyház – kommunikáció

- A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kommunikáció-és Társadalomtudományi Intézetének folyóirata. 2007-2020: http://epa.oszk.hu/01500/01515
- Tartalomjegyzék 2007-2016: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=836

Orpheus Noster

- A Károli Gáspár Református Egyetem eszme-, vallás- és kultúrtörténeti folyóirata. Lektorált, tudományos, Open Access-el, permalinkkel rendelkező folyóirat. Az egyes számok egy-egy témával kapcsolatosak.
- A folyóirat online is olvasható a KRE honlapján: https://bit.ly/3wdhdtq,
- Egyéb linkek:
    - EPA: https://epa.oszk.hu/03100/03133
    - Real-J: https://bit.ly/3ygxPSP
    - CEEOL: https://bit.ly/3hwOzPS
    - LinkedIn: https://www.linkedin.com/in/orpheusnoster
- Tartalom: http://www.matarka.hu/szam_list.php?fsz=1940

Pannonhalmi szemle

- A Pannonhalmi Főapátság évnegyedes folyóirata. Az egyes lapszámok a reprezentatívnak számító nyitószöveggel kezdődnek, utána a tanulmányblokk következik, amelyhez minden esetben műelemzések is tartoznak. Ezt a könyvszemle, valamint a bencés spiritualitás hagyományból merített rövid meditáció egészíti ki. Mindezt kiegészíti a kortárs alkotók műveit közlő „Versek” rovat.
- Teljes szöveggel 2017-2020: http://epa.oszk.hu/03100/03136
- Tartalomjegyzék 1993-2017: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=917

Praeconia : liturgikus szakfolyóirat

- A folyóiratban alapvetően liturgikus tanulmányok kapnak helyet, a liturgika társtudományaival együtt. Tehát a történelem,

a zene és a zenetörténet, a jog vagy a dogmatika liturgikus jellegű témái is megszólalnak.
- Honlap: https://www.liturgia.hu/praeconia
- Archivuma 2013-ig szabadon hozzáférhetően: https://www.liturgia.hu/archivum/

Sapientiana
- A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola folyóirata 2008-tól évente kétszer jelenik meg. A közölt írások felölelik a teológiai és a filozófiai szaktudományok különböző területeit, valamint a tanárképzésben szerepet játszó társtudományok, a pedagógia, pszichológia és a szociológia teológiával párbeszédet folytató tárgyköreit. A magyar nyelvű saját írások mellett, fordítások által, ízelítőt kíván adni a kortárs teológia időszerű kérdéseit tárgyaló idegen nyelvű irodalomból is, és alkalmanként egy-egy eredeti idegen nyelvű (angol, német, francia, olasz) írás közlésére is vállalkozik. A tanulmányokon túl kritikai könyvismertetéseket is közöl újonnan megjelenő hazai és külföldi könyvekről. Kizárólag tudományos, szakmailag lektorált írásokat tesz közzé.
- Teljes szöveggel 2008-2019: http://epa.oszk.hu/03500/03594
- Tartalomjegyzék 2008-2020:
- https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=907

Vallástudományi Szemle
- A Károli Gáspár Református Egyetem vallástudományi folyóirata együttműködésben a Magyar Vallástudományi Társasággal.
- Teljes szöveggel 2015-2019: https://epa.oszk.hu/html/vgi/kardexlap.phtml?id=3161
- 2016-2020: https://bit.ly/3uUpdPL
- Tartalomjegyzék 2006-2018: http://www.matarka.hu/szam_list.php?fsz=1807

Vigilia (1935-)
- Katolikus irodalmi, tudományos folyóirat. Filozófiai, teológiai, egyháztörténeti, társadalmi és irodalomtudományi kérdésekkel foglalkozik.
- Teljes szöveg 1935-2020:
- https://epa.oszk.hu/html/vgi/kardexlap.phtml?id=2970
- Tartalomjegyzék: https://matarka.hu/szam_list.php?fsz=1133
- Honlap: https://vigilia.hu/index.php

9.4. Vallástudományi adatbázisok

A vallástudománnyal kapcsolatban is sok találatot kaphatunk a különböző böngészőkben, de az így kapott eredmény néha nem ellenőrzött, megbízható és sok a számunkra nem releváns találat. A vallással kapcsolatban szinte minden multidiszciplináris adatbázisban kereshetünk. A PTE Egyetemi Könyvtárában elérhető multidiszciplináris adatbázisok ismertetésével az 5. modul foglalkozik. A következő adatbázisok foglalkoznak vallások, vallástudományok, teológia szakszakterületével. (Az itt felsorolt adatbázisoknál feltüntettük a Compass adatbázis (https://compass.mtak.hu/) alapján 2021-ben aktuális hazai előfizetőket is.)

Central and Eastern European Online Library https://www.ceeol.com – **Theology and Religion** https://bit.ly/3fm8Q7W

Az adatbázis Közép- és Kelet-Európa gazdaságával, kulturális életével, irodalmával, nyelvészetével, művészetével, társadalomföldrajzával, jogalkotásával, politikájával, történetével, vallási és további társadalomtudományi kérdéseivel foglalkozó tudományos könyvekhez és folyóiratokhoz – köztük magyar nyelvű tartalmakhoz is – biztosít teljes szövegű hozzáférést.

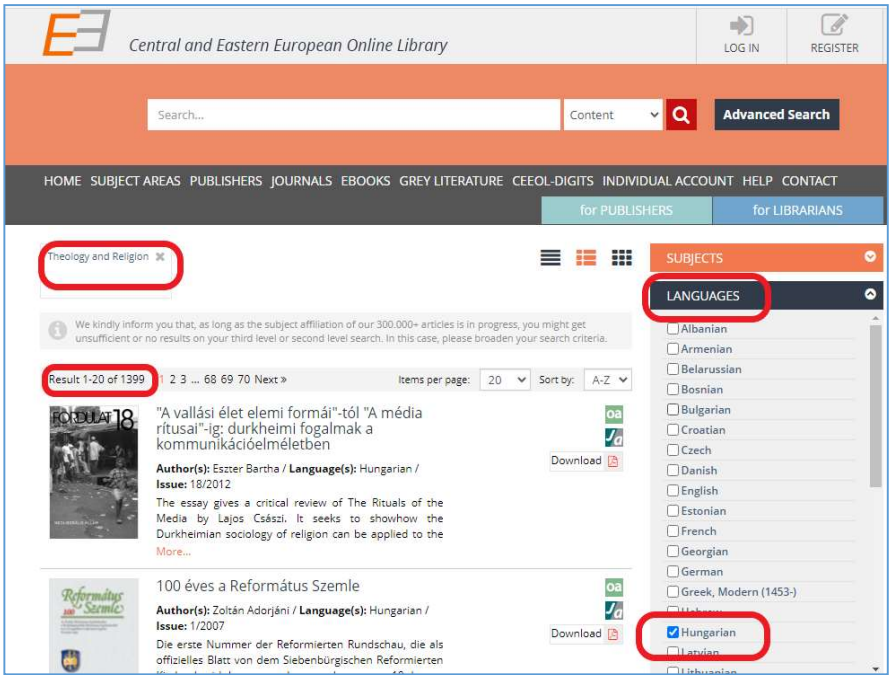

71. kép – A teológia és vallás tárgyköréből magyar nyelvű találatok

Csak a nyílt hozzáférésű (open access – OA) tartalmak érhetőek el az oldalon való ingyenes regisztráció után. A kezdőlapon a témakörök között szerepel a „Theology and Religion”, ezt kiválasztva több, mint 15.000 tételből kereshetünk további szűkítési lehetőségekkel, pl. a magyar nyelvű, ebbe a témakörbe tartozó dokumentumok száma jelenleg 1399.

A vallás és teológia témaköre további részletezésben pontosabb szűkítési lehetőséget jelent, a téma neve melletti nyílra kattintva kapjuk meg a részletesebb tartalmat. Például, ha a kutatási terület a vallásszociológia, 90 magyar nyelvű dokumentumból választhatunk.

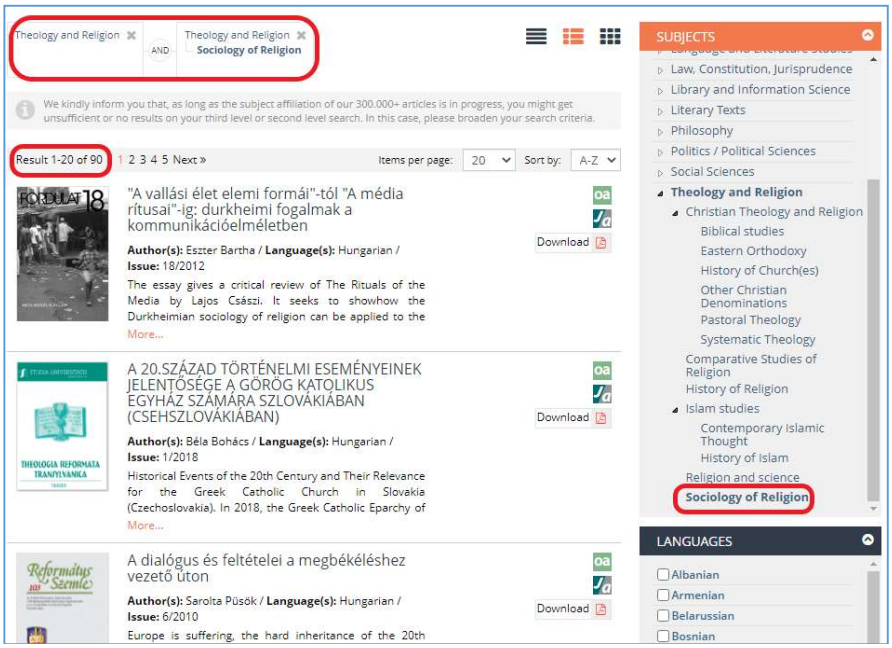

72. kép – A vallásszociológia kiválasztása

Amennyiben csak a magyar nyelvű folyóirat cikkekre vagyunk kíváncsiak, további szűkítéssel 88 találatot kapunk. Ezek jelen esetben mind „Open Access”, tehát szabadon hozzáférhető, azonnal letölthető írások.

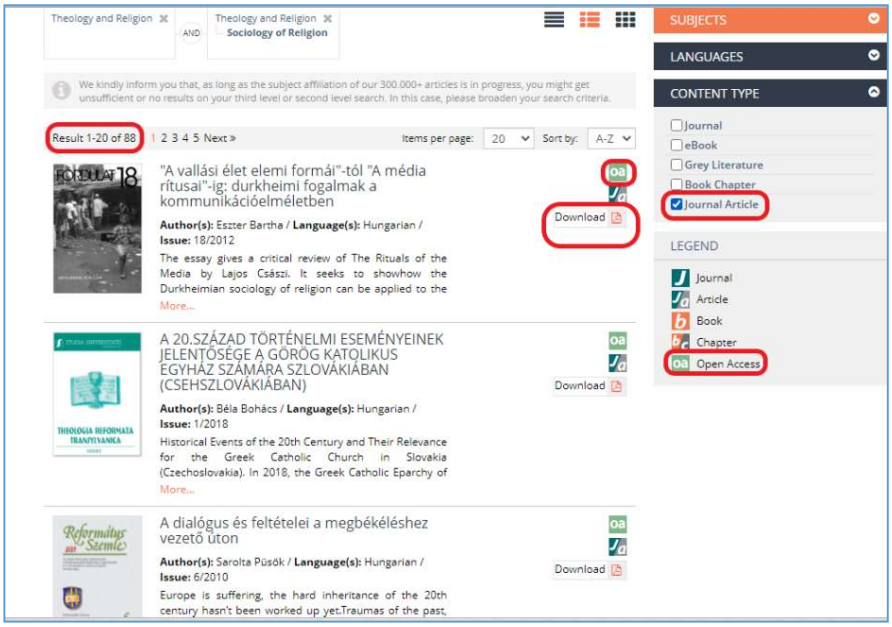

73. kép – A találatok és a letöltési lehetőség jelölése

ATLA Religion Database with ATLASerials Plus
https://bit.ly/3wf6n5V

Az ATLA Religion Database (Az Amerikai Teológiai Könyvtárak Egyesületének vallástudományi adatbázisa) a vallások tanulmányozásának fontos segédeszköze. Elsőrendű iránytű az folyóiratcikkek, könyvismertetések és tanulmányok közötti tájékozódásban a teológia minden területén. Az ATLASerials, több szempontú visszakeresést biztosít az 1949-től napjainkig feldolgozott teljes szövegű adatbázisában.

Magyarországi előfizetői 2021-ben: Evangélikus Hittudományi Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Sárospataki Református Teológiai Akadémia, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

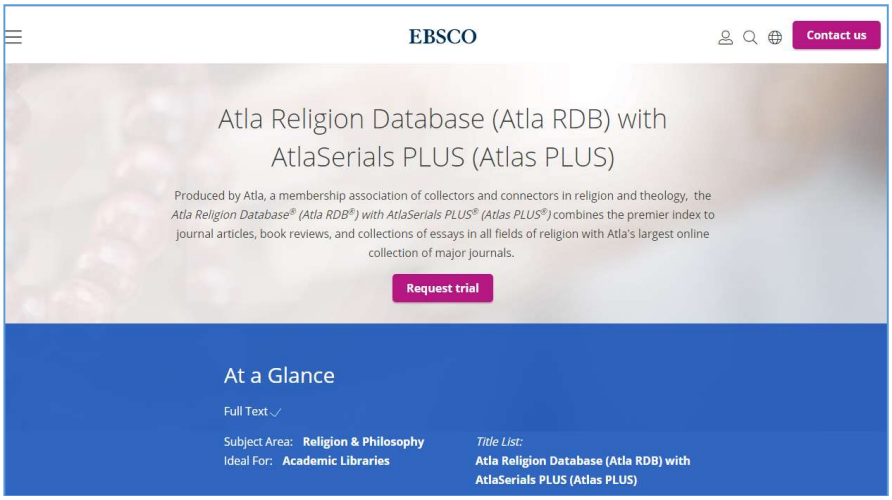

74. kép – Az ATLA nyitólapja

Brill Journals – Religious Studie
https://brill.com/subject/HREL

Az adatbázis lektorált tudományos folyóiratokhoz nyújt teljes szövegű hozzáférést a vallástudomány területén. Lehetőség van egyéni előfizetésre: 1 napra, 7 napra, 30 napra.

Brill Encyclopedia of Early Christianity Online
https://brill.com/view/db/eeco

Az adatbázis történettudományi szemszögből vizsgálja a korai kereszténység szövegeit, szellemiségét, meghatározó alakjait.

Brill Encyclopaedia of Islam (EI) Online
https://brill.com/view/db/eieo?language=en

Az adatbázisban az Encyclopaedia of Islam online változata az iszlám világgal kapcsolatos ismereteink jelenlegi állapotát mutatja be. Fontos referenciaeszköz, hasznos az iszlám világának megértéséhez, a vallás, a hívők és a kutatók számára is jó forrás. A teljes tartalom megtekintése előfizetéshez kötött.

Brill Religion Past and Present Online
https://bit.ly/3hxxOnp

A Religion Past and Present Online a világ vallásait összefoglaló online enciklopédia, mely a Religion in Geschichte und Gegenwart angol nyelvű fordítását dolgozza fel.

Magyarországi előfizető 2021-ben: Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Brill World Christian Database
https://brill.com/view/db/wceo

Az adatbázis részletes információkat tartalmaz 9000 keresztény felekezetről és a világ minden országában található vallásokról. Betekintési lehetőséggel, de a teljes hozzáférés előfizetéshez kötött.

Brill Encyclopedia of Jewish History and Culture Online
https://brill.com/view/db/ejhc?language=en

Az adatbázis a zsidóság történetét mutatja be 1750-től az 1950-es évekig, sok térképpel és képpel szemléltetve. Betekintési lehetőséggel, de a teljes hozzáférés előfizetéshez kötött.

De Gruyter – Encyclopedia of the Bible and Its Reception Online
https://www.degruyter.com/view/db/ebr

Az Encyclopedia of the Bible and Its Reception Online adatbázisa fontos referenciamunka nemcsak a teológia és a vallástudomány, hanem a bölcsészet, a művészetek, a kultúra és a társadalomtudomány számára is. Információkat nyújt a Biblia eredetéről és fejlődéséről a zsidóság és a kereszténység kánonjaiban. Dokumentálja a bibliai értelmezés és befogadás történetét, nemcsak a kereszténységben és a judaizmusban, hanem az iszlámban és más, nem nyugati vallási hagyományokban és mozgalmakban is.

Magyarországi előfizetők 2021-ben: Károli Gáspár Református Egyetem, Szent Pál Akadémia

IxTheo – Index Theologicus
https://www.ixtheo.de

A tübingeni egyetem által fejlesztett és gondozott adatbázis. Segítséget nyújt a teológia és vallástudományok területén kutatóknak, olva-

sóknak. Több mint 600 német nyelvű időszaki kiadványban, konferenciakötetben megjelent publikáció bibliográfiai leírását kínálja. Emellett összegyűjti és rendszerezi a teológia tudományterületéhez kapcsolódó időszaki kiadványokat, a címek mellett feltünteti, ha a folyóirat OA (Open Access) elérése biztosított. Lehetővé teszi a németországi teológiai könyvtárak katalógusaiban az egyidejű, közös felületen történő keresést.

75. kép – Az Index Theologicus adatbázis kezdőoldala

SEFARIA
A Living Library of Jewish Texts: https://www.sefaria.org/texts

Zsidó vallási szövegek (Szentírás, Talmud, Kommentárok, stb.), legnagyobb nyílt elérésű adatbázisa héber és angol nyelven. Nem csupán zsidó szövegek megőrzésére szolgáló archívum, de a szövegek közötti kapcsolatokat is feltárja, megmutatja. Hasznos oktatáshoz és kutatáshoz is.

Multidiszcplináris adatbázisok (lásd 5. modul)

Directory of Open Access Books (DOAB)
https://directory.doabooks.org/browse (lásd 5. modul)

Oxford Handbooks Online (OHO)
https://www.oxfordhandbooks.com

Az adatbázis közel 1000 Oxford-kézikönyv mintegy 35 ezer tételből álló szócikkanyagát tartalmazza. A kötetek 17 tudományterület anyagát fedik le, köztük a régészet, közgazdaság-tudomány, nyelvészet, filozófia, történelem, vallás és további bölcsészettudományokat.

A szolgáltató 2021. október 31-ig elérhetővé tette adatbázisát, amelyben 34 000, egyetemi kiadók gondozásában megjelent e-könyv olvasható.

Oxford Research Encyclopedias (ORE)
https://oxfordre.com

Az adatbázis lektorált összefoglalókat tartalmaz, amelyek az egyetemi oktatás minden szintjén hasznosíthatók szinte valamennyi tudományterületen a politológiától a vallástudományon át a pszichológiáig.

A szolgáltató 2021. október 31-ig elérhetővé tette adatbázisát, amelyben 34 000, egyetemi kiadók gondozásában megjelent e-könyv olvasható.

ProQuest Central
https://search.proquest.com (lásd 5. modul)

Hungaricana
https://hungaricana.hu (lásd 5. modul), az adatbázisok között:

- *Evangélikus Gyűjtemények*: https://bit.ly/3uVBd3l

76. kép – Az Evangélikus Gyűjtemények tartalomjegyzéke

- *Katolikus Gyűjtemények*: https://bit.ly/2SYddyz

77. kép – A Katolikus Gyűjtemények tartalomjegyzéke

- *Református Gyűjtemények:* https://bit.ly/3uW5XRI

78. kép – A Református Gyűjtemények tartalomjegyzéke

- *Zsidó Gyűjtemények:* https://bit.ly/3hsCV8F

79. kép – A Magyar Zsidó Gyűjtemények tartalomjegyzékéből

Magyar Elektronikus Könyvtár
http://mek.oszk.hu/html/human.phtml

A „Vallás, egyház” témakörén belül a következő kategóriákba osztotta az elérhető irodalmat:

- Vallás általában
- Egyházak, egyházpolitika
- Kisegyházak, szekták
- Keresztény vallások

- Keresztény vallási szövegek
- Judaizmus
- Iszlám
- Keleti vallások
- Keleti vallási szövegek
- Egyéb vallások
- Egyéb vallási szövegek
- Mitológiák
- Ateizmus
- Vallástörténet
- Egyháztörténet

9.5. Intézmények, szakkönyvtárak

Szakkönyvtárak

- **PPEK – Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár**
  - http://www.ppek.hu

Több mint 1000 magyar nyelvű teológiai könyv teljes szövege hozzáférhető az adatbázisban. A Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK) célja az, hogy mindenki számára hozzáférhetővé tegye a teljes magyar nyelvű katolikus egyházi, lelki irodalmat elektronikus formában. A lelkipásztori munka támogatása mellett elősegíti az egyházi kutatómunkát és az írott, magyar keresztény értékek bemutatását, megőrzését, terjesztését. A könyvállomány mindenki számára ingyenesen rendelkezésre áll (Szentírás, imakönyvek, énekeskönyvek, kódexek, pápai dokumentumok, katekizmusok, liturgikus könyvek, teológiai munkák, szentbeszéd-gyűjtemények, keresztutak, lelkigyakorlatok, himnuszok, imádságok, litániák, istenes versek és elbeszélések, szertartás-könyvek, lexikonok, lelkiségi művek stb.)

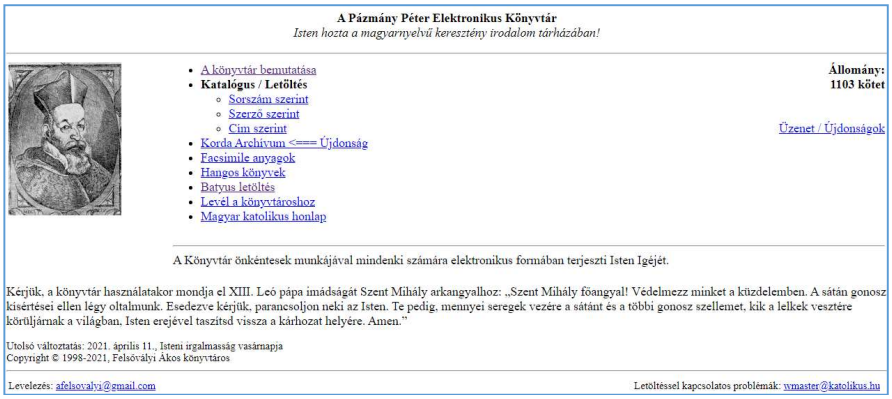

80. kép – A Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár nyitóoldala

- **Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar Könyvtára**
  - https://htk.ppke.hu/konyvtar
- **Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára**
  - https://bit.ly/3foNDu7
- **Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára**
  - https://konyvtar.or-zse.hu
- **A Tan Kapuja Buddhista Főiskola Szakkönyvtára**
  - https://tkbszk.tkbe.hu
- **Egyházi Könyvtárak Közös Katalógusa és Információs Hírportálja**
  - https://www.unitas.hu
  - A hazai és határon túli magyar egyházi, felekezeti könyvtárait mutatja be, lehetőséget biztosít a katalógusokban való keresésre.

Intézmények, kutatócsoportok

- **Apológia Kutatóközpont**
  - http://www.apologia.hu
  - A központ vallástudományi és ökumenikus hitvédelmi ismeretterjesztéssel kívánja az egyetemes keresztény egyházat és a vallási keresésben levőket szolgálni.
- **Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE)**
  - https://www.eke.hu
  - Az egyesület címtára, az egyes könyvtárak elérhetősége: https://bit.ly/33Q9t4g
- **Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Vallástudományi Központ**
  - https://bit.ly/3uU46Ns

- **Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár**
  - http://www.bibliotheca.hu
- **MTA-SzAGKHF Lendület Görögkatolikus Örökség Kutatócsoport**
  - http://byzantinohungarica.com
- **MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport** (2013 július 1. – 2019. június 30. működött)
  - http://vallasikultura.u-szeged.hu
  - A Vallási Kultúrakutatás Könyvei kötetei lásd: https://bit.ly/3yhQXzN
- **Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár**
  - https://www.milev.hu/index.html
  - Gyűjtemények: https://bit.ly/3436XIh
- **Valláskutató Intézet Könyvtára**
  - https://vallaskutato.ro/hu/konyvtar.html

Magyarországi vallástudományi képzéssel foglalkozó felsőoktatási intézmények

Napjainkban hazánk legtöbb egyetemén már megtalálható a vallástudományi képzés, többnyire a bölcsészkar valamely tanszékén, illetve természetesen az egyházi felsőoktatási intézményekben is. A Felvi.hu 2020. évi adatai alapján összegyűjtött intézmények listája alapján készült az alábbi felsorolás. Az alábbi egyetemek, főiskolák könyvtárainak honlapja is további segítséget jelenthet információk keresésében.

Állami egyetemek

- Debreceni Egyetem, 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
- Eötvös Loránd Tudományegyetem, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3.
- Szegedi Tudományegyetem, 6720 Szeged, Dugonics tér 13.

Nem állami egyetemek

- Debreceni Református Hittudományi Egyetem, 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
- Evangélikus Hittudományi Egyetem, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.
- Károli Gáspár Református Egyetem, 1091 Budapest, Kálvin tér 9.
- Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem, 1084 Budapest, Scheiber Sándor utca 2.

- Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 1088 Budapest, Szentkirályi u. 28.

Nem állami főiskolák

- A Tan Kapuja Buddhista Főiskola, 1098 Budapest, Börzsöny u. 11.
- Adventista Teológiai Főiskola, 2119 Pécel, Ráday utca 12.
- Apor Vilmos Katolikus Főiskola, 2600 Vác, Konstantin tér 1-5.
- Baptista Teológiai Akadémia, 1068 Budapest, Benczúr utca 31.
- Bhaktivedanta Hittudományi Főiskola, 1039 Budapest, Attila utca 8.
- Brenner János Hittudományi Főiskola, 9021 Győr, Káptalandomb 7.
- Egri Hittudományi Főiskola, 3301 Eger, Foglár György u. 6.
- Esztergomi Hittudományi Főiskola, 2500 Esztergom, Szent István tér 10.
- Pápai Református Teológiai Akadémia, 8500 Pápa, Március 15. tér 13-14.
- Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, 7625 Pécs, Hunyadi János utca 11.
- Pünkösdi Teológiai Főiskola, 1183 Budapest, Gyömrői út 89.
- Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, 1052 Budapest, Piarista köz 1.
- Sárospataki Református Teológiai Akadémia, 3950 Sárospatak, Rákóczi utca 1.
- Sola Scriptura Teológiai Főiskola, 2051 Biatorbágy, Patak u. 34/A.
- Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, 4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor u. 13-19.
- Szent Bernát Hittudományi Főiskola, 7420 Zirc, Rákóczi tér 1.
- Szent Pál Akadémia, 1103 Budapest, Gyömrői út 69.
- Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, 8200 Veszprém, Jutasi út 18/2.
- Wesley János Lelkészképző Főiskola, 1086 Budapest, Dankó u. 11.

9.6. Vallástudományról általában: linkajánló

Linkgyűjtemények

- **Virtual Religion Index**
  - https://virtualreligion.net/vri/
  - Ez a virtuális vallásindex a vallási kérdések kutatásának elősegítése céljából összegyűjti, elemzi és kiemeli a vallással kapcsolatos webhelyek fontos tartalmát. Témakörei között szerepel többek között a bibliakutatás; keresztény, buddhista, hindu, iszlám, zsidó vallás; filozófia és teológia; valláspszichológia; összehasonlító vallástudomány; vallásszociológia; művészet és régészet stb.
- **Internet Resources for the study of Judaism and Christianity**
  - http://ccat.sas.upenn.edu/~jtreat/rs/resources.html
  - A linkgyűjtemény számos olyan weboldalt sorol fel, amelyek hasznosak a zsidóság és a kereszténység tanulmányozásához, de foglalkozik az iszlám történelemmel, irodalommal is. „A lista szükségszerűen részleges, ideiglenes, sőt egyházi jellegű." A bevezetőjében felhívja a figyelmet arra is, hogy az internet használatával ma már egyre több dokumentum elérhető ugyan, de a kutatáshoz, tudományos munkához alapvető a könyvtárak használata. Az oldalon található főbb témakörök: fontos linkek; kézikönyvek; szövegek és fordítások; nyelvek; papirológia, paleográfia és szövegkritika; régészet; zsidó történelem és irodalom; keresztény történelem és irodalom; iszlám történelem és irodalom; tananyagok; könyvtárak; folyóiratok. Az oldal frissítése folyamatos.
- **Tematikus honlapok, adatbázisok az orientalisztika világából**: a Tan Kapuja Buddhista Főiskola könyvtárának linkgyűjteménye
  - https://bit.ly/3uWjwAC
- **Virtual Religion Index**
  - https://virtualreligion.net/vri
  - Ez a virtuális vallási index elemzi és kiemeli a vallással kapcsolatos webhelyek fontos tartalmát, segítve ezzel a hallgatók és a kutatók munkáját. Sok területet érint, pl. akadémiai oldalak; amerikai vallások; ókori Közel-Kelet; Kelet-Ázsia; antropológia és szociológia; művészet és régészet; bibliai tanulmányok; összehasonlító

vallástudomány; egyházak, felekezetek hivatalos honlapjai; etika és erkölcsi értékek; görög-római vallások; a keresztény, a buddhista , a hindu, az iszlám, a zsidó vallással kapcsolatok tanulmányok; filozófia és teológia; valláspszichológia. Az oldal alsó részén kulcsszavas kereső lehetőség is van, a VRI bejelölésével az oldal által indexet tartalmakban keres.(az oldalt gondozza: MH Smith, a Rutgers Egyetem vallástudományi docense.)

- **The WWW Virtual Library : Religion**
  - http://vlib.org/Religion
  - Vallások és hitrendszerek (ókori és mai), vallástörténet, mitológia, etika és humanizmus témakörével foglalkozó weboldalak mellett a buddhizmussal kapcsolatos linkek gyűjteménye, 2017-ig.

Hasznos linkek, hírpotálok

- **Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár**
  - https://www.milev.hu/index.html
  - Gyűjtemények: https://bit.ly/3436XIh
- **Magyar Kurír: Katolikus hírportál**
  - https://www.magyarkurir.hu

9.7. Kérdések

1. *A **Hungaricana** adatbázisában találunk-e református jegyzőkönyveket?*

[•] Igen, a református gyűjteményekben
[ ] Nem
[ ] Igen, az evangélikus gyűjteményekben

2. *A **Central and Eastern European Online Library** adatbázisában található-e teljes szöveggel elérhető vallástudománnyal és teológiával kapcsolatos irodalom?*

[ ] Nem
[ ] Igen, minden irodalom teljes szöveggel elérhető
[•] Igen, az OA jelzéssel ellátott találatok teljes szöveggel letölthetőek

3. *Az **Orpheus Noster** (A Károli Gáspár Református Egyetem eszme-, vallás- és kultúrtörténeti folyóirata) cikkeit kereshetjük-e adatbázisban is?*

[ ] Csak a Matarka.hu-n a tartalomjegyzékét.
[•] Igen, a CEEOL is feldolgozza, valamint a tartalomjegyzék és a teljes szöveges elérés a Matarka.hu oldalán
[ ] Nem, csak a folyóirat honlapján elérhetőek.

4. *Az interneten magyar nyelven csak az új fordítású **Biblia** olvasható szabad hozzáféréssel?*

[ ] Igen
[ ] Nem
[•] Nem, több helyen is elérhető a Károli-féle (pl. MEK, Arcanum.hu, stb) és az újabb fordításokkal is (pl.Arcanum.hu, szentiras.hu, stb.)

5. *A **matarka.hu** (Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa) tartalmaz vallás és teológia témájú folyóiratokat is.*

[•] Igaz
[ ] Hamis

9.8. Felhasznált források jegyzéke

- https://bit.ly/3eQuZw4
- https://bit.ly/2S0ASxE
- https://bit.ly/3ygW2sc
- https://bit.ly/3fnEB0p
- https://bit.ly/3tN434I
- https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok
- https://bit.ly/3yjtqhS
- https://bibliatarsulat.hu/?page_id=9
- https://www.ceeol.com
- http://baptistamedia.hu/jelnyelvi-biblia
- http://magyariszlam.hu/mikmagyar/articles.php?article_id=70
- https://bit.ly/3yik1qL
- https://hinduizmus.hu/vedak
- http://minerva.mtak.hu/?page_id=462
- https://szentiras.hu
- https://abibliamindenkie.hu
- https://www.sacred-texts.com/isl/index.htm#quran

Így hivatkozhat a kötetre:

Schelb Zsuzsanna – Törjékiné Tóth Marianna – Virágné Barcza Zsuzsanna:
Könyvtárhasználati és információkeresési ismeretek fejlesztése.
Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, Pécs, 2021
ISBN (pdf) 978-963-429-694-2 | DOI (pdf) 10.15170/EKTK-KIIF-2021

URL:

PEA (pdf): https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/24019
Digitália (pdf): https://bit.ly/3uPg62F
Digitália (html): https://bit.ly/3oel8U5
MEK (pdf): http://mek.oszk.hu/22000/22057/

A kötet szerkesztésének lezárása:
2021. május 31.